

PLAN DE LA VILLA DE YNGA
EN MALTA

GABRIEL PIERAS SALOM

Primera Rotulació dels carrers d'Inca

—Apunts Històrics—

INCA-1990

GABRIEL PIERAS SALOM

Primera Rotulació dels carrers d'Inca

—Apunts Històrics—

Il·lustrat amb fotografies
de l'Arxiu "Andreu Quetglas",
de Ca'n Payeras i de l'Autor

Sig. EL INC D 16187

INCA-1990

R. 11.240

Edició: CONSELL INSULAR DE MALLORCA
Imprès: Gràfiques Garcia - Inca (Mallorca)
Depòsit Legal: P.M. 1327-1990

PRESENTACIÓ

La Història de Mallorca es va teixint mitjançant les investigacions i treballs dels qui estimen de cor aquestes retalladures tretes dels arxius i biblioteques especialitzades. Els Historiadors, quasi sempre senzills i sensibles, dels pobles d'aquesta Illa nostrada, poden ser, qui ho dubta, peces prou importants a l'hora de la recerca i publicació dels seus treballs locals que engrandeixen la Història grossa i queden inserits dintre del contexte general.

En aquest cas, el CONSELL INSULAR DE MALLORCA, a petició leial de l'autor de la present obra, no ha dubtat ni un moment en donar suport a aquest treball de la Toponímia d'Inca tot partit de la "Primera Rotulació" dels carrers i places de la precitada Ciutat. En Gabriel Pieras Salom, ja conegut pels seus estudis històrics i costumistes ha donat forma a un material quasi oblidat i ara recuperat mercès a un esforç continuat, callat i fruïter.

El llibre que surt a la llum novella dóna als interessats unes idees clares, i ho fa emprant un llenguatge senzill, quasi infantil, que el fan còmode. Les fotografies i els plànols ens situen tota la trama en el punt exacte, tot fent una munió d'imatges i textos que queden quasi perfectes. Es, diu ell, una manera més d'escriure història.

La Comissió de Cultura del CONSELL INSULAR no podia deixar dintre de les calaixeres dels obllits una obra que segurament servirà per engrandir el nostre patrimoni cultural partint d'aquesta Inca, fins ara un poc oblidada i un poc difosa dintre del contexte general de l'Illa. Aquesta obra de Gabriel Pieras Salom, Professor i Cronista Oficial de la Ciutat d'Inca, mereix que sia coneguda i aprofitada a molts de nivells, començant per l'escolar, puix ell, mestre que es sent per vocació i dedicació, sap omplir les seves classes de Llengua Catalana i la seva Premsa Local, el Setmanari DIJOURS, de belles històries que ensenyen a petits i grans a animar aquesta bella raconada que tenim per herència i compromís fidel.

També servirà aquest llibre com eina de treball i com punt de partida de tasques empreses anys ha pels qui tenen aquest sentiment de cercar, estudiar, donar i aspergir els seus descobriments als arxius fins ara oblidats, però mesells de la documentació que honora el poble, en aquest cas Inca.

ALFONS SALGADO

President de la Comissió de Cultura
del CONSELL INSULAR DE MALLORCA

PRÒLEG

De fa estona tenia la curolla de saber més coses sobre els noms dels carrers d'Inca. Anava publicant retallets més o manco aclaridors sobre dit tema, però no arribava a trobar les notes necessàries per saber tot el procés que es dugué a terme per rotular-los a mitjan segle passat i per ordre de la reina Dona Isabel Segona.

M'entusiasmava quan trobava escrit als vells papers dels Arxius de la Parròquia i de l'Ajuntament, notes que me parlaven de carrers, placetes i cairons. M'agradava, també, saber el primitiu nom de tal o qual carrer i quines circumstàncies històriques, polítiques, religioses o socials l'havien canviat.

Un dia, jo ja sabia que hi era, vaig poder tenir a les meves mans tot un lligall on hi ha les notes, ordres, manaments i demés sobre la primera rotulació dels carrers d'Inca. Després d'haver-lo llegit vaig pensar que amb tot el que tenia fet podria reconstruir un poc la nostra toponímia.

Tal volta no hi hagi posat tot el material que encara hi ha per investigar, recopilar i transcriure, però pens que serà bo i interessant que coneguem un poc aquesta evolució dels noms dels carrers d'Inca, tot i a pesar que no he intentat fer un estudi polític de cada moment i m'he limitat a anar posant els distints llistats de noms que tenim als nostres arxius i altres materials publicats a la premsa o als programes de Festes i de Dijous Bo.

Crec que aquests apunts històrics havien de tenir un pes específic bastant de fiar, a posta ha fet aquests apèndixs que ens aclariran els punts que consider més importants. Els motius de cada canvi de nom, són un altre llibre de caire més bé polític, social i circumstancial.

També es pot veure l'evolució d'aquesta Inca nostra mirant els distints plànols que hi he posat per més aclariment i les velles fotos que ens situen dins el temps i l'espai passats, tal volta ja oblidats.

Tampoc, com en els altres llibres ja publicats, no intent fer un estudi profundíssim. Demà, o passat demà, quan tinguem més materials disponibles, es pot pensar en fer una Història d'Inca així com cal i així com el poble demana.

I per posar el punt i final a aquest pròleg, vull donar les gràcies al CONSELL INSULAR DE MALLORCA que ha fet possible la publicació d'aquests "Apunts Històrics" de la ciutat d'Inca. És ben clar que han estat ben conscients, els responsables, i no han minvat feines i treballs alhora d'envestir amb aquesta tasca de fer viu un manyoc de fonts d'arxius.

AGRAIMENT A N'ANDREU QUETGLAS I A "CAN PAYERAS"

Sens dubte que el present estudi quedaria molt migrat sense la valuosa aportació de l'amic N'ANDREU QUETGLAS MARTORELL. El seu ample arxiu fotogràfic ha estat totalment al meu abast perquè jo anés agafant les fotos més apropiades i més escaients.

La Història actual queda més ben definida i explicada si una imatge li dóna relleu i vistositat. En el meu cas vaig decidir, ja des del primer moment de la idea primària que el llibre anàs il·lustrat amb fotografies antigues de la ciutat d'Inca.

Dada la premissa anterior, vaig pensar que seria bo aprofitar el bell arxiu de l'amic qui, des de fa molts d'anys, va arreplegant aquest material fotogràfic. L'amic N'ANDREU QUETGLAS, no ho va dubtar ni un moment i va oferir-se a col·laborar en aquest retall històric.

També estic segur, qui ho dubta, que una imatge val més que mil paraules. Aquestes imatges antigues centren molt bé el tema present i li donen una més agradable lectura i una més àgil comprensió.

Des de fa molts d'anys, com ja deia, N'ANDREU QUETGLAS ha sabut guardar gelosament un material valuós i de certa importància. Va bastar una senzilla indicació per tenir dintre de les seves mans un manyoc gros d'Història Local gravat, per quasi tota una eternitat, sobre el paper groguent i enyoradís del material que té molt ben emmatzegamat.

També a *Ca'n Payeras* el meu agraïment. Les més expressives gràcies per la seva valuosa col·laboració. L'amic En Rafel ha fet que aquest llibre contingüés fotos actuals que li donen certa previsió de futur. Alhora de fer les corresponents fotografies als ròtuls actuals i antics no ha minvat feina. L'amic En Rafel de *Ca'n Payeras* és un digne seguidor del seu padrí, el pintor-fotògraf D. Bartomeu, i del seu pare.

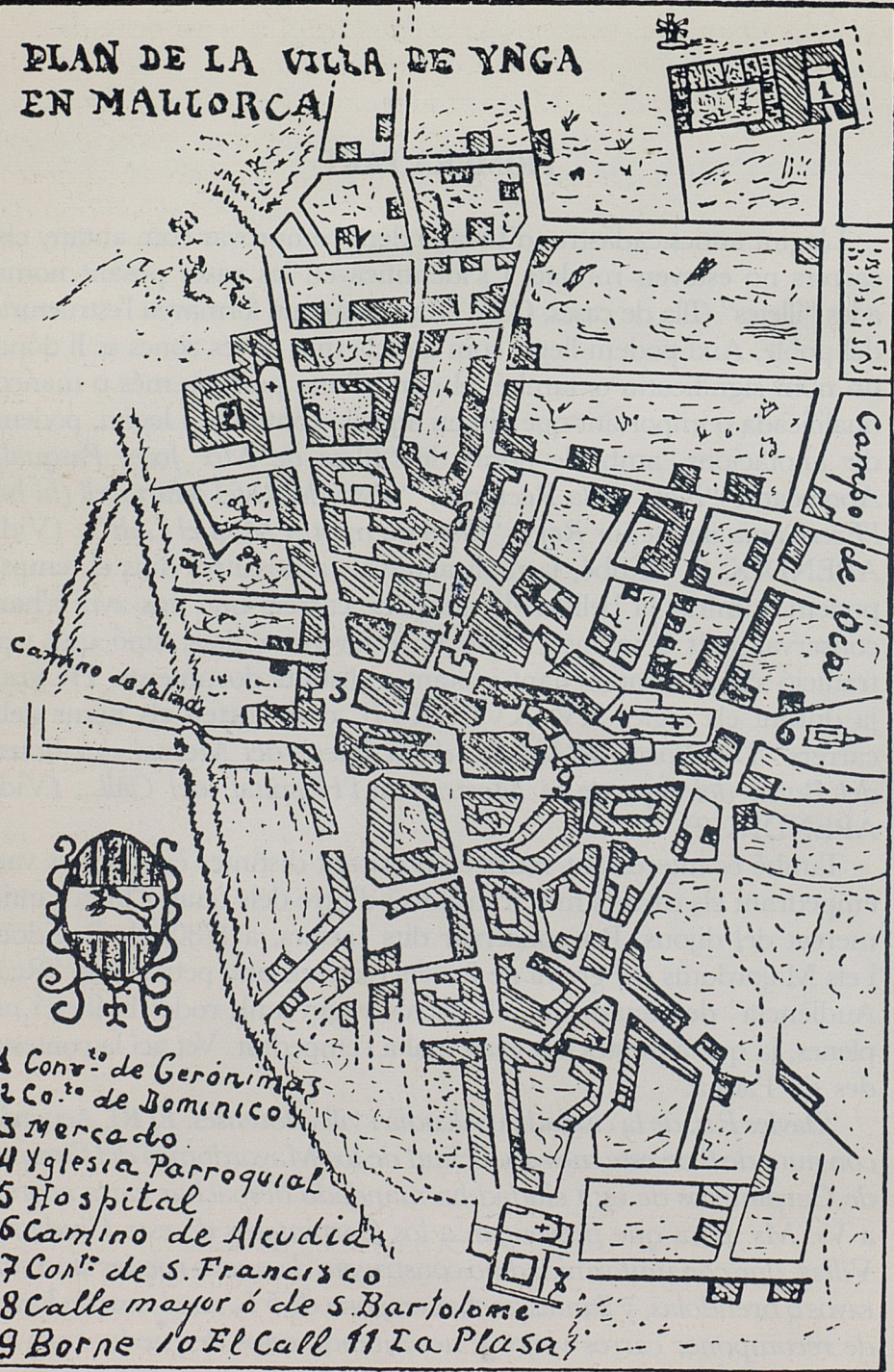
PRIMERA PART

Llegint antics cadastres d'Inca podem comprovar com antany els carrers no estaven rotulats i s'identificaven les cases posant noms a les "illetes" (Illa de cases. Cast. Manzana) que formaven l'estructura del poble. Així podem llegir com a cada una de les zones se li dona un nom significatiu o, també, el nom d'una persona més o manco qualificada o important que viu en aquella contrada. Llegim, podem dir anotacions, amb els noms de "*Illeta de Mo. Josef Pasqual, Apotecari*", "*Illeta de la Rectoria*", "*Illeta de Rafel Martorell (hi ha l'Escrivania del Señor Rey)*", "*Illeta de mestra Miquel Galí*"... (Vid. APENDIX 1). També, ja molt allunyats a nosaltres dins el temps, podem admirar la bellesa de noms de carrers que fins avui s'han conservat més o menys, i que no estaven rotulats, sinó que per tradició s'anaven nomenant i citant a distints documents. He vist, ja durant els segles XV, XVI i XVII, com surten els noms dels carrers "*Des Born, de Valella, de la Iglesi, del Mercat des Bous, del Born, del Sep, de la Mostra, de l'Hospital, del Call*..." (Vid. APENDIX 2).

També és interessant veure com durant distintes èpoques es van empedrant els carrers més transitats i dintre dels quals s'hi fa l'antic mercat del dijous. Per conservar dits carrers, a 1780, els Regidors i els Majordoms del gremi de fusters escriuen una petició a la "Real Audiència" demanant que els carros vagin amb rodes buides i no plenes, ja que aquestes fan gran mal a l'empedrat. Vet ací la contesta des de Palma:

"Bayles Rls. de la ciudad de Alcudia i villas forenses. El Rl. Acuerdo con auto de 6 de este mes a solicitud de los Mayordomos del Gremio de Carpinteros de esta ciudad ha mandado despachar carta acorde a Vs. Ms. para que prevengan a los Carpinteros de esta Ciudad y Villas, que con uniformidad no construyan de nuevo ruedas sino con rayos o brendolas, y llantas anchas en pena de 5 L. en el caso de haver de recomponer carros viejos y necesitando estos de ruedas nuevas,

PLAN DE LA VILLA DE YNGA EN MALLORCA

las hagan tambien de la misma calidad con rayos en pena de 1 l. aunque el buque o carro sea a lo antiguo lo que de orden del Rl. Acuerdo prevengo a Vs. Ms. para su puntual y exacto cumplimiento dandome aviso del recivo de esta con respuesta formal a su continuacion para ponerlo en noticia del Rl. Acuerdo, al Ministro veredero no se le pagaria alguna si no 5 L. para la expedicion de esta dependencia. Palma y 10 de Marzo 1780. Dn. Onofre Gomila, Secretario.

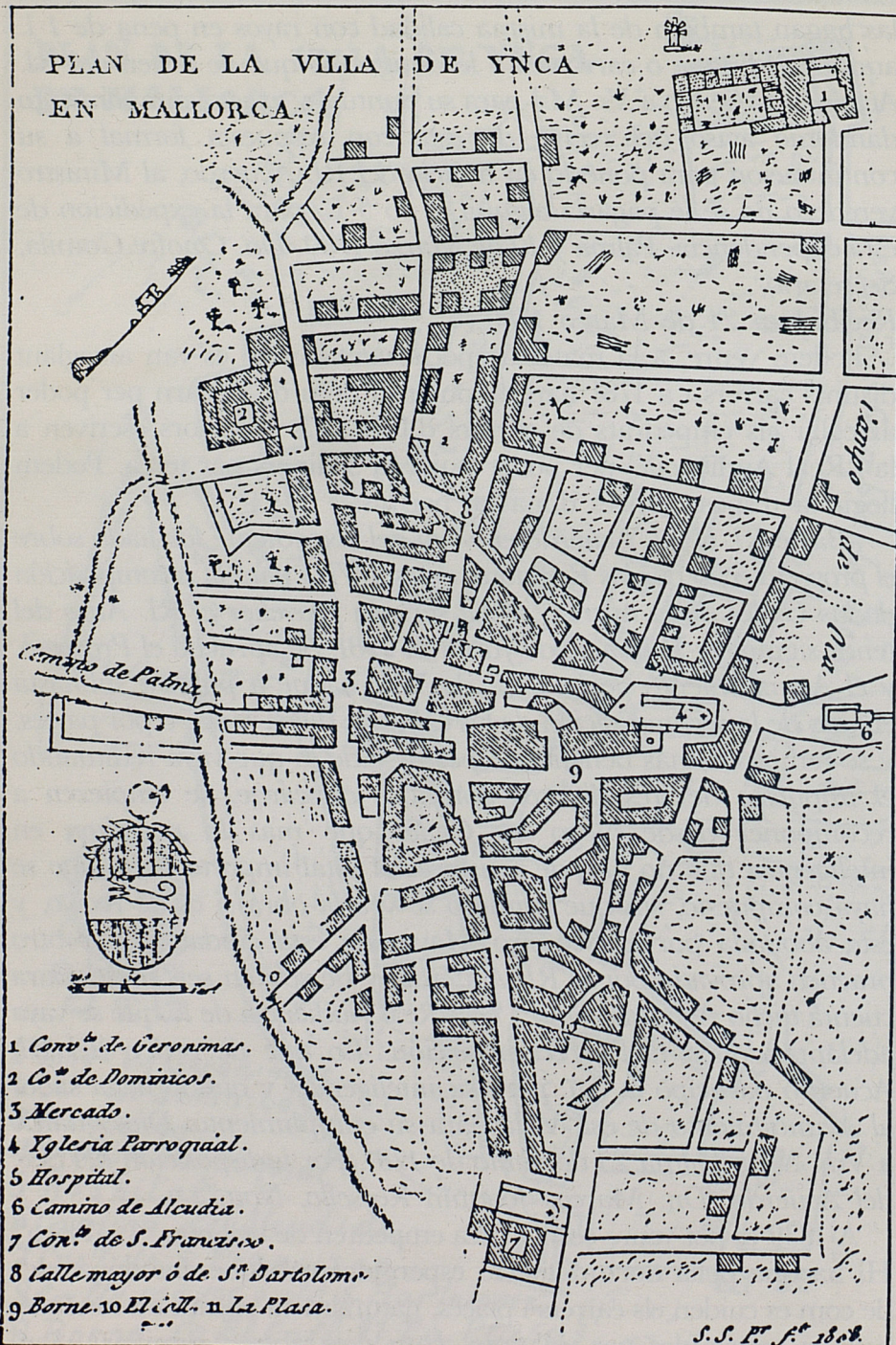
Recibida a 24 de Marzo 1780”.

Podem veure, a la mateixa època, com també es van arreglant distints carrers i a 1781 han de pujar el preu de la carn per poder arreglar els empedrats de carrers d’Inca. Els Regidors escriuen a la “Real Audiència” per poder pujar-la 3 diners per terça. Podem llegir la resposta on es dóna tal permís:

“Bayle Rl. el Rl. Acuerdo en vista del Expediente formado sobre el proyecto echo por los Regidores de esta Villa para la recomposición de las Calles de la misma; se ha servido proveher el Rl. Auto del tenor siguiente: Palma 18 de Junio de 1781. Se aprueba el Proyecto, y el Ayuntamiento de la Villa de Ynca saque a publica subhasta el todo de la recomposición de las calles de dicha Villa, o por partes, y se remate al mas beneficioso postor y de lo que vaya redituando el impuesto de tres dineros por libra de carne, se empiezen a recomponer desde luego las Calles que mas lo necesiten en inteligencia que no han de satisfacer el total importe de lo que se haya compuesto, sin que primero se vea la obra si es de recivo, y este abonada por el Maestro Mayor de esta ciudad o por otro practico aprobado por el Rl. Acuerdo, y de seis en seis meses dara cuenta dicho Ayuntamiento a esta Real Audiencia de lo que se vaya adelantando en dicha recomposición. Lo que de orden del Rl. Acuerdo participo a Vm. para su inteligencia y que lo haga saber al Ayuntamiento de esa Villa para su cumplimiento. Dios guarde a Vm. M. a Palma 23 de Junio de 1781. Por indisposicion del Sec. del Acuerdo, Dn. Marcos Joaquin Rossello, Nott.”

A 1839 es pot veure com a Inca empedren de bell nou “La Plaça”. Hi ha una bella documentació espergida però que ens dóna idea de com es cuiden els carrers i places, naturalment encara no rotulades però si conegudes per un nom, com deia abans, significat. Serà

PLAN DE LA VILLA DE YNCÁ
EN MALLORCA.

interessant conèixer part de dita documentació. Podem saber que tot l'empedrat va costar 87 lliures, 12 sous i 6 diners. El Batle Reial era D. Joaquim Massip i Vich, el Batle Segon, D. Josep Ferrer i el picapedrer N'Antelm Pujades. Fan feina per empedrar durant sis setmanes. Entre els pagaments més interessants, a més de pagar als homes qui treballen, que són "Mestre Madó", "En Manuel", "Mestre Carol", "En Xarpeta", "En Verguny" i "En Busquets", podem veure els següents:

- *Per tres manecs de pico y un cercol, 1 L. 1 s.*
- *Per adobar el pou de vadella (Valella) y guix, 8 s.*
- *Per una pala per fer fanch, 5 s. 6 d.*
- *Per duas sanaías, 5 s.*
- *Per tres gerras grans, 5 s. 6 d.*
- *Per una llatre per treure aigo, 2 s. 6 d.*
- *Per un garbell, 2 s. 6 d.*
- *Per un manech de picassa, 2 d.*
- *Per una pala adobada ab 3 planxas, 2 d.*
- *Per un manec de picasso, 1 s. 6 d.*
- *Per sent carretades de pedres, 11 L. 13 s. 4 d.*
- *Per un manec de un pico 1 s. 6 d.*
- *Per una corde de treure aigua, 1 s.*
- *Mes a Barthomeu Ramis per fer corante vuit puntas de escodra, 1 L. 4s.*
- *Mes per fer vint y sis asarons tot per lo empedrat de la plaza, 2 L. 12 s.*

Segueixen més notes d'empedrats a 1841 com consta al llibre de Consells del mateix any i que correspon a la Junta de 27 de juny: "*Respecto de que en el presupuesto de Gastos Municipales de este año se han aprobado por la Exma. Diputacion Provincial 350 Libras para empedrar la calle que desde Can Vich dirige a la Posada de Lluch por Can Amer, se ha acordado poner mano a la obra formandose el correspondiente presupuesto y subastandose despues la empresa bajo el plan de condiciones que se formara y continuara en el empedrado...*"

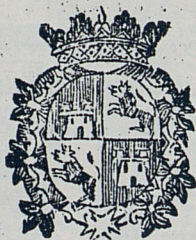
I ja poc temps abans de fer la primera rotulació podem veure com així mateix es té una idea ben completa de noms antics i que s'aniran posant arribada l'hora. Quan dia 5 de gener de 1842 es

reuneix el novell Consistori, es reparteixen les responsabilitats del poble i aquest queda dividit en set districtes, dels quals cuidaran sis Regidors i el "Síndic Procurador":

Núm. 1950

Mártes 1

de julio.

AÑO TRECE.

1845.

Boletín Oficial Balear.

AYUNTAMIENTO DE INCA.

El día 6 de julio próximo viniente á las once del día se rematará si la postura acomoda, en el portal de esta Sala consistorial la empresa de empedrar los pisos de las calles de la misma villa llamadas des Marchandos, de la Plaza y porcion de la de S. Francisco, de estension todas juntas de unas mil varas castellanas; advirtiéndose que el plan de condiciones se halla de manifiesto en la secretaria de este cuerpo municipal para los que gusten interesarse en la empresa.

Inca 25 junio de 1845. Juan Coll alcalde. P. A. D. A. José Castelló secretario.

Imprenta nacional á cargo de D. Juan Guasp y Pascual.

“... El Regidor Ramis y Buades tendrá a su cuidado la parte del Pueblo desde el Convento de San Francisco siguiendo la calle de este nombre hasta las cuatro esquinas Den Riña, calles den Pinet, del Povet y las demas que caen dentro de este circulo y los caminos del cementerio, del carritxo, de Costitx y de Sineu.

El Regidor Caymari cuidará de las calles den Barona, de can Vich, de Guisca, siguiendo por can Paya, de los Marchandos, del Mercado y callejón den Ripoll, incluso las demás calles que caen a la izquierda de este circulo, caminos de Palma y de Sancellas.

El Sindico Procurador tendrá a su cargo la calle que desde can Feliu dirige el Cap Damunt de Ynca hasta los molinos y todas las calles y travesías que caen a la izquierda de esta linea; los caminos de Lloseta con las travesias que de estos dirigen al de Palma, camino de Biniamar y de Mancor.

El Regidor Salas y Coll cuidará de las calles de can Vallespir y de la esquina de Simon Alzina, calle nueva, de can Monroig hasta la era de Jayme Gual y todo lo que cae a la derecha de esta linea: los caminos de la Creu den Roca, de son Ramis, de son Gual y travesias a la derecha.

El Regidor Fiol tendra a su cuidado las calles de Se Balliua siguiendo hasta el callejon den Pomate, des Cristo, des Porcho, del Borne por la posada de Lluch hasta Can Siquier y sus travesias. Caminos de La Canaleta, de los Molins des Cos y de las Velas con sus travesias.

El Regidor Ferrer tendra a su cargo las calles de can Amer, del Pex, Plaza de la Quartera de granos y de la carnereria hasta la Yglesia incluso la Pescaderia y calle de Can Bruy. Los caminos de Pollensa, de Campanet con las travesias que de la canaleta dirige al Olivar de Can Amer hasta el camino de Pollensa.

Y el Regidor Ramis y Alzina tendra a su cargo las calles den Monroig de la Plaza, den Quet, del Hospital, de la Font, de la posada de Son Estaras y de las casas Novas; caminos de Selva viejo y nuevo, de Caymari, de son Estaras y sus travesias.

Ja amb la rotulació quasi ben llesta podem veure que l'Ajuntament segueix amb la tasca d'arreglar empedrats. Se parla del tema al plenari de 22 de juny de 1864:

“... En seguida se tuvo presente el mal estado en que se hallan las calles de “Los Marchandos” y de “La Plaza” y una porción de la de San Francisco desde las cuatro esquinas de can Riña hasta “El Borne”; y se acordó fuesen empedrados de nuevo dándose la empresa en pública subasta previas las formalidades necesarias a cuyo fin se formará el correspondiente plan de condiciones

presentándose a la discusión del Ayuntamiento en la sesión siguiente”.

Es pel gener de 1857 que l'Ajuntament d'Inca va rebre, inserida al “BOLETIN OFICIAL BALEAR. Miércoles, 14 de Enero 1857, Núm. 3.767”, una Reial Ordre de L'Excel·lentíssim Sr. Ministre de la Governació, dintre de la qual es diu que *veient l'abús de moltes autoritats en canviar noms antics de carrers, places i altres llocs públics, la Reina ha tengut a bé manar que es tornin posar tots els noms que hi havia a cada poble amb anterioritat al 16 de juliol de 1854, havent també, de part de l'Ajuntament, donar compte al Sr. Governador per la seva total i definitiva aprovació.*

Ja que Inca no estava rotulada i tans sols hi havia un parell de cartells de fusta a les entrades del poble i que deien, des de l'any 1835, YNCA-PARTIDO JUDICIAL, de les quals no en conservam cap ni una, els responsables de dur a terme aquesta ordre esmentada al paràgraf anterior, no varen fer res perquè res havien canviat, puix la rotulació no s'havia feta mai.

Passaren tres anys i tot continuava igual. Dins els cadastres s'hi escriuen noms d'Illetes i tota la documentació de llavors així ho indica. Però a l'any 1860 es torna a rebre una Real Ordre al “BOLETIN OFICIAL DE LAS BALEARES” (núm. 4.263. Miércoles 7 marzo 1860) dins la qual es pot llegir que S.M. la Reina, en vista de lo manifestat per la Junta Superior d'Estadística, i escoltada la Consultiva de Policia Urbana, s'ha servit concedir la seva Real aprovació a les regles per dur a terme la rotulació dels carrers i numeració de les cases. Està datat a Madrid, 24 de febrer de 1860. Llavors ve la normativa que s'ha de seguir per dur a efecte tal manament. Aquesta normativa té 23 capítols i unes plantilles per donar compte de tot el que s'ha fet.

Els capítols tracten: Dels registres que obriran totes les Secretaries, de qui ho ha de fer, de la divisió dels quarters, de la denominació de carrers, carrerons, passatges, places, pujades, davallades, etc., la numeració de les cases, façanes, trasts, tipus de ròtuls, etc. Com a nota curiosa anotaré l'article 17: “*Se procurará que en las capitales y poblaciones donde se conserve todavía el uso de algunos dialectos, se reduzcan todos los nombres de las calles a lengua castellana*”. També s'indica que la numeració seguirà la direcció del Carrer Major, del més principal, de la carretera, del riu o torrent que passin

vora el poble. Allà on no hi hagi riu ni torrent se numerarà de Llevant a Ponent i allà on hi hagués una plaça molt apropada al bell mig del poble i de la qual entrin i surtin molts de carrers, es començarà pels punts més acostats a ella. Aquest va esser el nostre cas d'Inca on hi havia la Plaça de l'Ajuntament (aleshores molt petita per haver-hi just davant de La Sala, la tomada ja, Illeta de ca'N Janer).

L'article 20 obliga a que els ròtuls sien de ceràmica i que vagin a càrrec de l'Ajuntament. No així els petits de les cases, o sia els números, que aniran a càrrec dels propietaris. Els altres articles finals són més bé administratius i de competència total de l'Ajuntament en quant té l'obligació d'enviar tot el que es faci relacionat amb el tema.

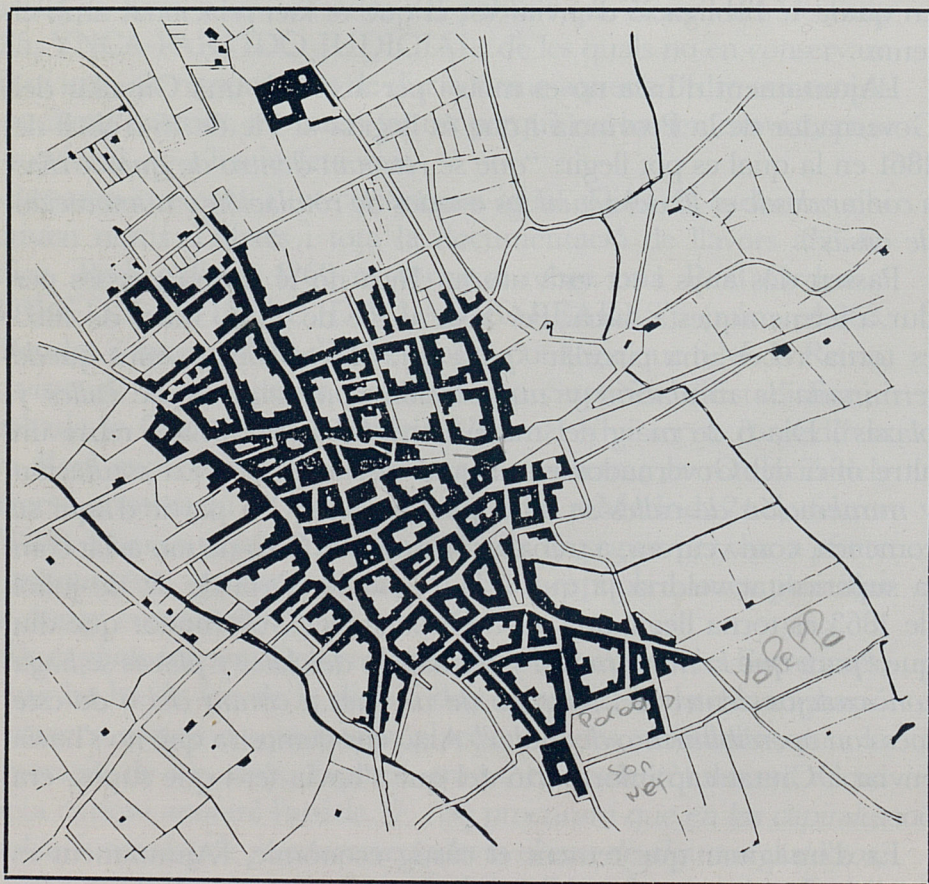
L'Ajuntament d'Inca no es mou i per això reb una Circular del Governador de la Província i que és llegida al Ple de 16 d'abril de 1861 en la qual es pot llegir: *“que se remitan dentro de quince días a contar desde el 10 del actual los estados de rotulación y numeración de casas”*.

Passen dos anys i tot està aturat. Inca no té massa presses per dur a terme aquesta tasca. Per això al Ple de 22 de març de 1863 es torna reber una circular *“para que dentro de un mes quede terminada la rotulación y numeración con azulejos, de calles y plazas”*. Dia 6 de maig del mateix any 1863, es torna a rebre un altre ofici del Governador en el qual insisteix que *“La rotulación y numeración de calles se haga por azulejos”* i a partir d'aquí se comença, com veurem, a treballar l'assumpte. Però no tan aviat com la superioritat voldria ja que a la Sessió Plenària de 22 de juliol de 1863 es torna llegir una altra Circular del Governador que diu que *“para que la numeración y rotulación de calles y plazas se haga con azulejos dentro del término de un mes a contar del 6 de este mes con apercibimiento de multa”*. Això ens demostra que no s'havia enviat a Ciutat cap informació del què s'havia fet i que supòs, era poc.

Es d'imaginar que tement el càstig econòmic, l'Ajuntament es mogué de valent i començàs de bondiaveres a treballar. Se comprova quan al Plenari de 30 de setembre del mateix any es llig un pla de condicions que ha de facilitar l'Ajuntament d'Inca al de Palma

PLANO
DE LA
VILLA DE INCA

Año 1860

per rebre informació paral·lela de com s'han de fer "*las lápidas de rotulación de calles y plazas y numeración de casas*". Com se veurà, les rotulacions es feren baix de la direcció del nostre Ajuntament i, el que és probable és que els de Palma dassin les mostres.

Per acabar aquesta 1ª part del present llibre voldria transcriure un document que indica que la rotulació va ben envant pel març de 1864 ja que al Plenari de 6 de citat mes i any es parla de manera més definitiva del tema de la feina que s'havia manada l'any 1860. Era Batle En Miquel Reura i Regidors, els següents: Antoni Salas, Rafel Ramis, Miquel Amer, Joan Català, Gabriel Cantellops, Francesc Brunet, Pere Joan Ferrer, Miquel Pujadas, Guillem Oliver i Joan Fiol. El Secretari era D. Josep Castelló. Entre altres coses es digué: "*También se enteró al Ayuntamiento de otro oficio del Sr. Gobernador, fecha primero del actual para que se manifestara a S.S. a que altura se encuentra el servicio de colocación de azulejos de numeración de casas y rotulación de calles. Y el Ayuntamiento teniendo presente que dicha rotulación y numeración está practicada ya con materia tintorea y que aunque se tratara de reemplazarla por ahora con la de azulejos para facilitar la rectificación de las equivocaciones que en la primera se haya padecido: En virtud de los repetidos recuerdos del Sr. Gobernador para la colocación de azulejos acordó que se cumpla con total prontitud este servicio y que la misma comisión nombrada en esta sesión para establecer el alumbrado público cuyde de llevarlo a efecto*". Tot això ens indica que part de la feina estava bastant adelantada ja que pareix que estaven fets havent emprat pintura per por de les equivocacions. Ja que el Governador els insisteix tant, es pren la decisió d'enviar tot el que s'ha fet i donar les oportunes ordres perquè es facin i col·loquin els ròtuls.

Al Plenari de 5 de maig de 1864 es fa, i s'escriu, la redacció del contracte per a dur a terme la col·locació dels ròtuls de ceràmica. D'una part hi ha l'Ajuntament i per l'altre el contratista, que fou D. Llorenç Rovira i Martí, un senyor que amb el títol de "DIRECTOR DE CAMINOS" havia vengut a Inca des de la població catalana de Reus, havent passat abans per la vila de Felanitx, on s'hi va casar. Aquest Sr. és el besavi dels Rovires que encara són i viuen a la nostra Ciutat. Vet ací la transcripció literal

de la part del Plenari que correspon a la rotulació dels carrers.

“... El contrato de azulejos es como sigue: Los infrascritos D. Miguel Reura, Alcalde Constitucional de esta villa, D.F. y D.J. Regidores de la comisión nombrada para llevar a efecto la dispuesto sobre la colocación de azulejos de numeración de casas y rotulación de calles en sesión de 6 de marzo del presente año 1864 de una parte y de la otra D. Lorenzo Rovira, Director de Caminos vecinales de este partido formalizaron el siguiente contrato: D. Lorenzo se obliga a proporcionar y colocar todos los azulejos que se necesiten en este pueblo para la numeración de la casas, rotulación de calles y entradas a la villa siendo de su exclusivo cargo el coste del trabajo y materiales para llevar a efecto este servicio que deberá dejar cumplido en el presente año. Los azulejos de numeración de casas y planchas de rotulación serán iguales a la muestra que obra en esta Secretaría. El Ayuntamiento abonará al contratista por cada azulejo que deje colocado 3 s. 2 din. moneda mallorquina, por cada plancha de rotulación de calle 1 L. 1 s. y por cada una de rotulación de entrada al pueblo... (sic) Inca 5 de Mayo de 1864. Abaix del document hi ha una nota afegida amb posterioritat que diu el següent: “Se dirá que según la relación que presentó Robira(sic) en 15 diciembre de 1864, importa lo colocado 6.529 reales, y como hay algunas planchas y azulejos equivocados y mal colocados y otras que se han estropeado en el acto de colocarlas se entregaron tan solo 6.000 reales, cuenta de este servicio”.

El document anterior ens indica que la feina estava llesta i que el Sr. Rovira havia de cobrar ja la seva paga, manco la feina que no estava ben feta per haver-se espenyats distints ròtuls o estar mal col·locats.

Després vèim uns papers que donen més aclarícies sobre el tema, i mitjançant ells sabem qui, a més del Sr. Rovira, quedà encarregat de la feina. També sabem el número de ceràmiques, ja sien de casa, de carrer o d'entrada al poble.

“... El Ayuntamiento ha acordado adquirir del depósito de D. Antonio Quintana los azulejos y las planchas para la rotulación de calles y plazas y numeración de casas que expresan la siguiente nota y de los cuales hace pedido con arreglo a los precios marcados en la tarifa circulada por el mismo y espera que los entregará a... (sic)

quien queda obligado a recibirlos en la capital de esta provincia y transportarlos de su cuenta y riesgo a la presente villa y colocarlos en las calles y casas de esta población conforme se halla prevenido, a sus costas por la cantidad de... (sic) cada azulejo y... (sic) cada plancha siendo de cargo del empresario el pago de dichos azulejos incluso el de los que se inutilizaron hasta su definitiva colocación y el del trabajo y materiales que para dicho objeto ocurrieren”.

El document ens explica que “se entregó el pedido a Rovira, día 21 de mayo de 1864”, i que es varen comprar 1.748 ceràmiques de números de casa, nou ceràmiques d'entrades i 200 ròtuls, també de ceràmica, per rotular els carrers. Els números valien 2.377 reals i 28 vellons; les 200 plaques de carrer en varen costar 2.400; la feina valgué 2.000 reals; les nou entrades anaren regalades. Tot pujà la quantitat de 6.777'28 rl. I, com hem vist, tan sols s'en varen pagar 6.000 per haver-hi errades i ceràmiques rompudes.

Quan es presenta l'extracte de la comptabilitat Municipal de l'any econòmic de 1863 a 1864 també es veu la quantitat esmentada: “... y aparecen de menos 6.000 reales que se incluyeron para rotulación de calles y numeración de casas en el presupuesto anterior (Gastos).

Fins aquí tot el que té un caire més bé oficial i que ajudarà a entendre més clarament tot el projecte de la nova rotulació de carrers tenint en compte que, damunt els papers oficiosos hi ha una quantitat grossíssima de material i que ens indica que primerament, vers els anys primers de la dècada dels 60 del passat segle, es pensà rotular Inca emprant el nostre llenguatge i que per decisions de dalt, es va haver de fer així com manava la Reial Ordre de la reina Isabel II, o sia emprant la llengua de Castella.

Avui, per sort, se conserven un bon grapat d'aquestes ceràmiques posades a 1.864. Les podreu veure als carrers “Virtud”, “Olmo”, “Call”, “Muntanera”, “Triquete”, etc. Esperem que quedin per bona memòria o que si les lleven, quedin gelosament guardades.

Seguidament, a la segona part d'aquest estudi, podreu veure la part que no havia sortit a llum mai i que ens indica el bon gust dels Regidors de llavors i de com han de canviar noms ben mallorquins per posar-los en castellà. També és interessant comprovar com a la primera rotulació feta amb molt de seny, hi havia pocs noms de personatges polítics, religiosos o d'altra casta. Passats anys,

la cosa anà canviant. Després de la revolució de setembre de 1868, “La Gloriosa”, que destronà a la Reina, anaren canviant els més importants i els més significatius. La Primera República en torna canviar, així com la Monarquia de D. Alfons XIIè, la Regència, la Monarquia de D. Alfons XIIIè, la Dictadura de Primo de Rivera, la Segona República i l’Epoca Franquista. Després hem vist com es va a recuperar el nom de cada un dels vells carrers. (Vid. APENDIXS 3 i 4).

SEGONA PART

Ja he dit a la Primera Part que a Inca hi havia certs carrers que eren coneguts amb un determinat nom des de temps antics i inmemorials, però quan es van rebent les notificacions, per cert espesses i baix pena de multa econòmica del Governador, l'Ajuntament es comença a moure de valent i va fent projectes. El primer que he trobat, i que és molt curiós, du data de maig de 1862. Els carrers van numerats i per quaters. A la dreta dels noms s'hi poden llegir rectificacions que es varen fer a principis de 1864 degut a que s'han de rotular emprant la llengua castellana. Hi ha els següents:

QUARTER PRIMER: Plaza, Rectoria, De la Iglesia, Sirena, Monjas o de S. Jerónimo, Tàpia o del Retiro, Coves o De las Cuevas, Martí Metge o Martín Médico o Del Arco, Era den Coll o De la Pendiente, Mescaró o Del Canario, Ignaci De Sant Joan, Carel.lo o de La Roca, Glòria, Palmer o de la Palma, Hostals o de la Juraria, Xigarro o de Rubí o Del Apóstol, Escaleta o de Morey o de Venus, Tiradors o Pelayres, Blay o Misterio, Vidal o Del Jardín, De La Sala.
QUARTER SEGON: St. Bartomeu, Delante o Del Amparo, Rey, Pou den Lluch o de Poniente, Jover o De La Serra, Borrás o Del Profeta, Dureta o De la Elegancia, Del Sep o de St. Sebastià, Pils o de Serra o Del Paraiso, Dels sestadors o De la Soledad, Plaça de sant Domingo, Farol, Molino, Trobat o De la Diligencia o Del Silencio, Garroves i Callejón de Coll o Triunfo.

QUARTER TERCER: De los Marxandos o Comercio, Mercat, Pou den Morro o Rosario, Miloques o Cometas, Mallorca, Angel, Salort o De la Familia, Son Odre o Garita o Capitán, Muntanera o De na Muntanera, Hort den Prats o De la Cruz, Escamparaygo o Recreo, Hort de St. Francesc o Esperanza, Plaza de St. Francisco, Pons o Arbol, Pere Agustí o Torrente, Primer o Triquet den Balle, Murta, Mayrata o Amigo, Corró, Llegum o Grano.

QUARTER QUART: Forn Nou o Estrella o Adorno, Massip o St.

Dacion del año 1866

Cuartel 1.º de las Monjas.

	fuf	vi	Alm.
Plaza mayor		13	20
Calle de la Victoria	4	29	128
Plazuela de la Iglesia	7	3	18
Calle de la Siena	10	4	18
Plazuela del Oriente	11	8	21
Calle de la Fuente	12	23	135
de las Monjas	18	26	605
de la Tapia	22	8	34
de las Cuevas	24	73	39
de Martin medio	27	38	156
de Levante	33	5	23
del Jardin	34	4	14
de la Soledad	35	103	46
de la Rosa	38	0	0
de la Gloria	38	28	141
del Salmer	41	24	31
de Mesones	44	17	72
de Puchi	51	0	0
de Morey	51	0	2
de Chaparral	51	3	20
del Milenio	52	5	26
de Vidal	54	4	16
de la Sala	55	0	12
		282	1176

Francisco o San Francisco, Del Vent o Viento, Del Call o Jesús o Gracia, Simón Alzina o Abundancia, Vadella o Rosa, Son Net, Escola o Plata o Betlem, Guillem Lau o Luna, Beato o Barco, Sineu, Janer o Invierno o Favor, Rubí, Doctor Salas o Salut, Nas o Campo, Nou o Cántaro o Alfareros, Hom, Oca, Ferrilla o Martillo, Borne, Seller de la Plaça o Virtut o Feria, Bordellet, Agua o Jesús, Sinerol, S. Jaime Feria o Campana, Morro o Muestra, Carreró den Siquier o Alba, Cochería de Siquier o Frio, Placeta del Orga, Llabrés o Sacristán, Fortuna o Regidor o Milagro, Amer o Angeles.

Segueix llavors una relació, que degué fer el secretari sr. Castelló, on hi ha una grossa quantitat de noms per ensenyar al Consistori o a la Junta. Hi ha aquests:

Canario, San Francisco, Amparo, Soledad, Comercio, Rosario, Cometa, Recreo, Esperanza, Rosa, Paz, Estrella, Jesús, Abundancia, Plata, Luna, Invierno, Gracia, Cántaro, Virtud, Agua, Salut, Ferias, Alba, Frio, Milagro, Campo, Familia, Fama, Farol, Farsa, Fe, Feligrés, Feria, Festín, Firmeza, Flor, Barco, Franqueza, Frio, Ayre, Alba, Amigo, Arado, Arbol, Arco, Norte, Mediodía, Levante, Poniente, Invierno, Verano, Primavera, Otoño, Jesús, Virgen, Apóstol, Venus, Triunfo, Retiro, Concha, Profeta, Grano, Bien, Paraiso, Elegancia, Copa, Calvario, Piedra, Hierro, Corona, Silencio, de ses Rodelles.

Quan es veu que tot va bé, troben que s'han de posar en feina de veritat. El treball és seleccionar noms i posar-los allà on vagi bé ja sia per antiquitat o perquè així troben ha de ser. Ho fan de la següent manera: Posen el nom significatiu de l'entrada i de la sortida del carrer que s'ha de rotular. Així per exemple podem veure com el document diu "*Desde St. Fransesch fins a Can Paris... Major de Sant Francesc. Desdel cantó de Can Valent fins el carrer que dona a ca S'Escamparaygo... Den Pons. Desde el cantó del seller den Monrroitx fins al torrent... Del Torrent. Desdel cantó de Can Piritis prop de cal P. Daniel fins el hort de st. Fransesch... Escamparaygo. Desde s'hort den Prats fins a can Panxa... Del Hort den Prats. Desde el Pouet fins el cantó de devant Can Pistola, De Ne Muntanera. Desde can Pistola fins als quatre cantons de Can Riña... Del triquet den Balle. Etc.* (Vid. APENDIX 5)

I així fins a acabar el poble. A més dels que he transcrit, s'hi

Baron del año 1866.

Cuartel 2º de Sº Domingo.

	1.º	2.º	3.º
Calle de San Bartolome	1	21	416
de la corona	1	10	43
del Rey	20	20	75
del Pozo de Luch	23	7	32
de Jover	25	16	42
de San Antonio	26	13	66
de Dueta	31		
del ceno	35		
de Sema	35		
de Yuto	42		
Plaza de Sº Domingo	43		
Calle de Pimaman	44		
de Loreta	45		
de Sº Domingo	46		
de Hobat	46		
de las Alcomobas	40		
de coll.	51		

poden veure els altres que són: Carrer del Angel, Carreró den Salort, Carreró del Pouet, De Son Odre, Den ballet, De la Murta, Del Bisba, De Mallorca, Del Mercat, De St. Domingo, Carrer de ses Miloques, Del Pou den Morro, Travessia den Trobat, Del Pou de Avall, De la Plaza, Travesía den Corró, De los Marxandos, Dels Llegums, De St. Bartomeu, De Las Garrovas, Carreró den Coll, Den Dureta, Carreró den Catalá, Den Jover, Del Sep, Den Pilos, Del Rey, De la Tàfona den Catalá, Del pou Den Lluch, Dels Horts, El Call, Carreró den Beteta, Carrer del Hom, De la Oca, de Valella, de Sineu, de Son Net, Des Bous, Beato, Den Nas, De Mossen Gual, Es Bordellet, Carrer Nou, El Born, De Ne Ferrilla, De La Iglesia, Den Lau, De la Mostra, Plaza dels Tàncats, De la Fortuna, Del Bisbe, Den Bruy, Pescateria, El Peix, De la Rectoria, Plaza de la Parroquia, De la Canaleta, del Hospital, De la Font Coberta, De la Sala, Dels Hostals, Den Vidal, Tiredors, Del Palmer, den Martí Metge, den Rovey, Nou de les Monges, Las Covas, de la Tàpia.

Després de la feina de donar nom a cada carrer, especialment a aquells que no en tenien, ve el moment de començar a deixar els punts ben posats. Ja es veuen unes llistes, que encara seran quasi provisionals, per donar forma a la rotulació dels carrers. Els noms ja estan en castellà i qualquun té, a la dreta, una explicació molt lleugera que situa més bé el lloc o el relaciona amb el nom antic. El títol del document és *ROTULACION DE CALLES Y PLAZAS*.

1er Cuartel

1 Plaza Mayor. 2 Calle de la Rectoría. 3 Plaza de la Iglesia. 4 Calle de la Sirena. 5 Calle de la Font. 6 Calle de las Monjas. 7 Calle de la Tàpia (con la del Camino de Selva). 8 Calles de las Covas (con la de Cortí). 9 Calle de Martín Médico (con la de Rovey). 10 Calle de Levante (era den Coll vey). 11 Calle del Jardín (Mascaró). 12 Calle de la Soledad (Camarrotge). 13 Calle de la Roca (Carellax). 14 Calle de la Pureza (Callejón de la Fonteta). 15 Calle de la Gloria. 16 Calle del Palmer. 17 Calle de Mesones. 18 Calle de Rubí (Xigarro). 19 Calle de Morey (Escaleta). 20 Calle de Pelayres (Tiradors). 21 Calle del Misterio (Blay). 22 Calle de Vidal. 23 Calle de la Sala.

2º Cuartel

1 Calle de S. Bartolomé. 2 Calle de la Corona (Delante). 3 Calle del Rey (Betlem). 4 Calle del Pozo de Lluch (Donde está el pozo). 5 Calle de Jover (mè). 6 Calle de San Anton (Borrás). 7 Calle de Dureta (Xesquet). 8 Calle del Cepo (Sep). 9 Calle de Serra (Pilos). 10 Calle de Queto (Callejón den Catalá). 11 Plaza de sto. Domingo. 12 Calle de Biniamar (desde la esquina de sto. Domingo). 13 Calle de Lloseta. 14 Calle de Sto. Domingo (des de can Llampayes). 15 Calle den Trobat (portassa den Ripoll). 16 Calle de Algarrobas (tafona de Coll). 17 Calle de Coll (carreró den Verguñy).

3er Cuartel

1 Calle del Comercio (Marxandos). 2 Plaza del Mercado (des de Llampayes a Mercado). 3 Calle del Pozo de Morro. 4 Calle de las Cometas (Milocas). 5 Calle de Mallorca. 6 Calle de Poniente (Terongeta). 7 Calle del Angel (Reyó). 8 Calle de Salort (Reyó). 9 Calle el Capitán (Son Odre). 10 Calle de Muntanera (Desde pistola). 11 Calle del Desierto (Pouet). 12 Calle de la Cruz (Hort den Prats). 13 Calle del Recreo (Escamparaygo). 14 Calle de la Esperanza (Hort de st. Fransech). 15 Plazuela de S. Francisco. 16 Calle de Pons (Valent). 17 Calle del Torrente (Pere Agustí). 18 Calle del Trinquete (Den Balle). 19 Calle de la Murta (Reura). 20 Calle de la Paz (Mayrata). 21 Calle de Corró. 22 Calle de la Perla (Cuartera).

4º Cuartel

1 Calle de la Estrella (Forn Nou). 2 Calle de St. Francisco (Des de can Vich). 3 Calle del Viento (Junto Sn. Francisco). 4 Calle del call. 5 Calle de la Virtud. (Simón Alzina). 6 Calle de Valella. 7 Calle de Nét. 8 Calle de Belén (Barco). 9 Calle de Luna (Lau). 10 Calle del Barco (Beato). 11 Calle de Sineu. 12 calle del Paraiso (Janer). 13 Calle de la Rosa (Reteta). 14 Calle de la Salut (Dtor. Salas). 15 Calle de Tropa. 16 Calle la Gracia. Naso. 16 Calle de Alfareros

Salon del año 1866.
Cuartal 2º del Mercado.

Calle del comercio
Plaza del Mercado
Calle del Pozo de Mono.

de cometas
de Mallorca
del Angel
de Satoro
del capitán
de Muntanero
de la cruz
del Dardo.

Plaza de San Juan 1º
Calle de Ferr.

del Tormento
del Fringuete
de la Manta
de la Paz
de como
de la Rula.

(Carrer Nou). 17 Calle del Holmo (Correo). 18 Calle de la oca (Cristo). 19 Calle de Ferrilla. 20 El Borne. 21 Plaza de la Virgen (Posada Lluch). 22 Calle de la feria (Selle Blonco). 23 Calle del Agua (Bordellet). 24 Calle de Jesús (Sirerol). 25 Calle de la Campana (Castelló). 26 Calle de la Muestra (Siquier). 27 Calle del Alba (Carreró de Siquier). 28 Calle del Norte (Cochería sr. Siquier). 29 Plaza del Organo (Tencats). 30 Calle del Sacristán (Llabrés). 31 Calle del Rosario (Lau). 32 (Calle de la Fortuna). 33 Calle de Angeles (Amer). 34 Calle de Bruy. 35 Calle del Pez. 36 Plaza del sol (Pescadería).

Dins el mateix lligal, i seguint la transcripció, es pot veure un full que cita altres carrers, molts dels quals ja han sortit a l'apartat anterior. Es, se pot dir, un afegit.

18 Calle de Camarrotje-Escanellas. 19 Calle de Mascaró. 20 Calle de las Covas. 21 Calle de la Tàpia. 22 Calle de S. Bartolomé. 23 Calle den Delante- al Sol. 24 Calle del rey. 25 Calle del pou den Lluch- den Frau. 26 Calle de Jover. 27 Calle den Borrás. 28 Calle den Dureta. 29 Calle del Sep-Sepo. 30 Calle del Lledoné-Serra-Almendro-Pilos. 31 Calle de los cestadors-Borrogo. 32 Calle de las Garrovas- Algarrovas. 33 Calle de los Marchandos- Comercio. 34 Callejón de Coll. 35 Plaza de Sto. Domingo. 36 Calle del Farol. 37 Calle del Pou de Avall- del Molino. 38 Calle de Sto. Domingo n° 1 con Paz hasta Llampayes. 39 Calle den trobat.

Llavors ve ja la documentació que s'ha d'enviar a Palma. Hi ha un llistat dels noms antics i els corresponents que mana la Reial Orde de la reina Isabel II, en la que mana que els noms estiguin escrits en llengua Castellana. Es, el que llegireu, un borrador on hi ha moltes errades, esborrades i taxadures, per tant no és massa fàcil de transcriure.

Padron para 1866.
Cuartel 4.º de la Parroquia

Calle de la Cortiella
de San Francisco
del Viento
del Call
de la Virtud
de Vaello
de San Bot
de Belén
de la Luna
del Banco
de Sineu
del Pinar
de la Rosa
de la Salud
de Alfareros
del Olmo
de la Oca
de Jenuilla
del Porne

Plaza
Calle de la Virgen
de la Feria
del Agua
de Jesus
de la campana
de la Muestra
del Alba
del Norte
del Rosario
Plaza
Calle del Organ
de la Fortuna
de los Angeles
de Bruy
Plaza
Calle del Sol
del Per

ROTULACION DE CALLES Y PLAZAS

1er CUARTEL

Nombre antiguo

Plaza de la Cuartera
 Calle de la Rectoría
 Plaza de la Yglesia
 Calle de la Sirena
 De la Font (fins a can pedesset)
 De las Monjas
 De la Tapia
 De las Covas
 Den Martí Metge
 De la era den Coll
 De la Gerrereta
 Den Camarrotge

 De la Gloria
 De la Pureza
 Del Palmer
 Dels Hostals
 Den Rubí
 De la Escaleta
 De Tiradors
 Den Blay
 Den Vidal
 De La Sala

Ydem moderno

Plaza Mayor
 La Rectoría
 La Yglesia
 La Sirena
 La Fuente

 La Tapia
 De las Cuevas
 De Martín Médico
 De Levante
 (Del Canario) Jardín
 Soledad
 De la Roca
 De la Gloria

 Palmer
 Mesones
 De Rubí
 Morey (Venus)
 Pelayres
 Del Misterio
 De Vidal
 La Sala

2º CUARTEL

Nombre Antiguo

De San Barté.
Den Delante
Del Rey
Del Pou den Lluch
De Jover
Den Borrás
Den Dureta
Del Sep
Den Serra des Lledoner
De los Cestadós
Plaza de Sto. Domingo
Farol
Del Pou de Avall
De Sto. Domingo
Den Trobat
De las Garrovas
Callejón den Coll

Nombre moderno

De San Bartolomé
La Corona
Del Rey
Pozo de Lluch
De Jover (De la suerte)
S. Antonio (Del Profeta)
Dureta
Del Sepo (S. Sebastián)
Serra (De Serra)
Queto (De la Soledad)
Sto. Domingo
Biniamar
Lloseta
Sto. Domingo
De Trobat (Del Silencio)
Algarrobas
Coll (Del Triunfo)

3er CUARTEL

Nombre antiguo

De los Marxandos
Plaza del Mercat
Del Pou den Morro
De las Milocas
De Mallorca
Del Angel
De Salort
De Son Odre
Del Pouet
De Ne Muntanera

Nombre moderno

Del Comercio
Del Mercado
Del pozo de Morro (Del Rosario)
Del Cometa
De Mallorca
Del Angel
De Salort (De la Familia)
Del Capitán
Del Desierto
Muntanera

Del Hort den Prats
 Del Escamparaygo
 Del Hort de S. Francisco
 Plaza de San Francisco
 Callejón den Pons
 Den Pere Agustí
 Del Triquet den Balle
 De la Murta
 Den Mayrata
 Den Corró
 De las Varcas

De la Cruz
 Recreo
 De la Esperanza
 S. Francisco
 De Pons (Del Arbol)
 Del Torrente
 Del Trinquete
 De la Murta
 Paz (Del Amigo)
 Corró
 De la Perla (Del Grano)

4º CUARTEL

Nombre Antiguo

De la Plaza
 De S. Francisco
 Del Vent
 Del Call
 De Simón Alzina

 De Valella
 De Son Net
 Den Bella
 Den Guillem Lau
 Del Beato
 De Sineu
 Den Janer
 Carreró den Rateta
 Del Dr. Salas
 Carreró den Nas
 Carré Nou
 Del Hom
 De Bonayre
 De Ne Ferrilla

Nombre Moderno

De la Estrella (Del Adorno)
 De San Francisco
 Del Viento
 Del Call (De la Gracia)
 La Virtud (De la Abundancia)
 Valella
 Son Net
 Belén (La Mata)
 De la Luna
 Del Barco
 De Sineu
 Del Paraiso (Del Invierno)
 Rosa
 De la Salud
 Gracia (De la Abundancia)
 De Alfareros
 Del Holmo
 De la Oca
 Ferrilla (Martillo)

Del Born
Placeta de Lluch
Del Seller den Blanco
Del Bordellet
Den Sirerol
De Son Sastre o de La Yglesia
De la Mostra
Carreró den Siquier
De la cocheria den Siquier
Plaza dels Tencats
Carreró den Llabrés
Den Lau
De la Fortuna

Del Borne
Plaza de la Virgen de Lluch
De la Feria
Del Agua
De Jesús
De la Campana
De la Muestra (Siquier)
Del Alba
Norte (Del Frio)
Del Organo (De la Trinidad)
Del Sacristán
Rosario (Milagro)
De la Fortuna

Arriba l' hora de la col·locació dels ròtuls als carrers, les plaques a les entrades a la població i els números damunt cada portal de cada casa inquera. Ja s'ha vist com es va cuidar d'aquest treball el Sr. Rovira. Per alleugerir el seu treball se li dóna la relació dels noms. Es un document escrit emprant una lletra molt agradable i molt llegible.

I, seguidament vos passaré la transcripció dels noms que varen quedar definitivament aprovats i que són, molts d'ells, els que encara avui conservam. També hi ha anotacions dirigides al dit Sr. Rovira.

ROTULACION DE CALLES Y PLAZAS

En las calles que dan entrada a la población, a la izquierda del que entra, se escribirá lo siguiente: YNCA-PROVINCIA DE BALEARES.

1er CUARTEL

- 1 Plaza Mayor
- 2 Calle de la Rectoría
- 3 Plaza de la Yglesia

- 4 Calle de la Sirena
- 5 Calle de la Fuente
- 6 Calle de las Monjas
- 7 Calle de la Tapia (Con la del camino de Selva)
- 8 Calle de las Covas (Con la den Cortí)
- 9 Calle de Martín Médico (Con la den Rovey)
- 10 Calle de Levante (Era vella den Coll)
- 11 Calle del Jardín (Mascaró)
- 12 Calle de la Soledad (Camarrotge)
- 13 Calle de la Roca (Carella)
- 14 Calle de la Pureza (Callejón de la Fonteta)
- 15 Calle de la Gloria
- 16 Calle del Palmer
- 17 Calle de Mesones
- 18 Calle de Rubí (Xigarro)
- 19 Calle de Morey (De la viuda-Escaleta)
- 20 Calle de Pelayres (Tiradors)
- 21 Calle del Misterio (Blay)
- 22 Calle de Vidal (de Antonio)
- 23 Calle de la Sala

2º CUARTEL

- 1 Calle de San Bartolomé
- 2 Calle de la Corona (Delante-hay inspección)
- 3 Calle del Rey (Betlem)
- 4 Calle del Pozo de Lluch
- 5 Calle de Jover (Mè)
- 6 Calle de Sn. Antonio (Borrás-falta boca calle)
- 7 Calle de Dureta (Chesquet)
- 8 Calle del Cepo
- 9 Calle de Serra (Pilos)
- 10 Calle de Queto (Callejón den Catalá)
- 11 Plaza de Sto. Domingo (Llabrés)
- 12 Calle de Biniamar
- 13 Calle de Lloseta

Padron del vecindario

Cño 1900

Cuartel 1º

De las Monjas

Comprende las calles.

Plaza Mayor.

Calle Mayor.

Plaza de la Iglesia.

Calle de la Sirena.

Plaza del Oriente.

Calle de Alondra.

" de Lavaderos.

" de Aluch.

" de Coch.

" de Mayrata.

" de Mayola.

" de la Fuente

" de la Bureza

" de las Monjas

Barrio Molinos

Calle de la Xapia.

" de las Cuevas.

" de Martin Medico.

" de Levante.

" de la Hoca.

" de la Soledad.

" del Sardin.

" de la Gloria.

" del Palmer.

" de Mesones

" de Hubi

" de Morey

" de Delayres

" del Misterio

" de Vidal

Y

De la Sala

- 14 Calle de Sto. Domingo
- 15 Calle de Trobat (Portassa de Ripoll)
- 16 Calle de Algarrovas (Tafona den Coll)
- 17 Calle de Coll (Carreró den Verguñy-del Comercio)

3er CUARTEL

- 1 Calle del Comercio (Marxandos)
- 2 Plaza del Mercado (Desde Llampanyes a Matsara)
- 3 Calle del Pozo de Morro
- 4 Calle de Cometas (Milocas)
- 5 Calle de Mallorca
- 6 Calle de Poniente (Terongeta)
- 7 Calle del Angel (Reyó)
- 8 Calle de Salort
- 9 Calle del Capitán (Son Odre)
- 10 Calle de Muntanera (Desde can Pistola)
- 11 Calle del Desierto (Pouet)
- 12 Calle de la Cruz (Hort den Prats)
- 13 Calle del Recreo (Escamparaygo)
- 14 Calle de la Esperanza (Hort de sant Francesch)
- 15 Plaza de S. Francisco
- 16 Calle de Pons (Valent)
- 17 Calle del Torrente (Pere Agustí)
- 18 Calle del Trinquete (Pinet)
- 19 Calle de la Murta (Reura)
- 20 Calle de la Paz (Mayrata)
- 21 Calle de Corró
- 22 Calle de la Perla (Cuartera)

4º CUARTEL

- 1 Calle de la Estrella (Forn Nou)
- 2 Calle de San Francisco (Desde can Vich)
- 3 Calle del Viento

- 4 Calle del Call
- 5 Calle de la Virtud (Alzina)
- 6 Calle de Valella
- 7 Calle de Net
- 8 Calle de Belén (Bous)
- 9 Calle de la Luna (Lau)
- 10 Calle del Barco (Beato)
- 11 Calle de Sineu
- 12 Calle del Paraíso (Establecimientos de Janer)
- 13 Calle de la Rosa (Quenes)
- 14 Calle de la Salud (Dr. Salas)
- 15 Calle de la Gracia (Nas)
- 16 Calle de Alfareros (Carrer Nou)
- 17 Calle del Holmo (Correo)
- 18 Calle de la Oca (Cristo)
- 19 Calle de Ferrilla
- 20 Calle del Borne
- 21 Plaza de la Virgen (Posada de Lluch)
- 22 Calle de la Feria (Sellé den Blanco)
- 23 Calle del Agua (Bordellet)
- 24 Calle de Jesús (Sirerol)
- 25 Calle de la Campana (De la Virgen-Castelló)
- 26 Calle de la Muestra (Organo-Siquier)
- 27 Calle del Alba (Carreró de Siquier- Muestra)
- 28 Calle del Norte (Cochería de id.)
- 29 Plaza del Organo (Campana-Tencats)
- 30 Calle del Sacristán (Carreró de Llabrés)
- 31 Calle del Rosario (Lau)
- 32 Calle de la Fortuna (De la Campana)
- 33 Calle de los Angeles (San Francisco-Amer)
- 34 Calle de Bruy (La Estrella- Angeles)
- 35 Calle del Pez (La Estrella- carreró del peix)
- 36 Plaza del Sol (Rectoría- Pescadería)

Padroni del vecindario

Año de 1900

Cuartel 2.º — De Stº Domingo

comprende las calles

De S Bartolome
del Huerto
de la corona
del Rey
del Pozo de bluch
de Sagreras
de S Antonio
de Jover
de Duxeta
del bepo

Del Serra
de Ineto
Pa de Stº Domingo
balle de Biniamas
de Sloseta
de Poniente
de Trobat
de Stº Domingo
de Algarrobos
de boll

RESUMEN N.º CALLES

1er CUARTEL	23
2º “	17
3er “	22
4º “	36
TOTAL	98

A la mateixa vegada que s'anaven fent els documents anteriors, també es completaven els qui feien relació a la numeració de les cases. Es una feina que ens dóna avui moltes clarícies ja que es cita el propietari de cada casa, el número que se li posarà i l'antic, el nombre de persones que hi habita i el número de les “Manzanas”, nova i antiga. Tan sols com a mostra vos posaré un grapat de notes referides a la Plaça Major i al Carrer de la Rectoria (Avui Carrer Major).

PLAZA MAYOR

Ayuntamiento	1	1	8	60	60
Juan Payeras	2	2	3	60	60
Pedro Juan Coli	3	3	5	60	60
Bartolomé Martorell	4	4	8	38	38
Pablo Ferrer	5	5	5	58	58
Bartolomé Cabrer	6	•	3	•	58
Yd.	7	•	5	•	58
Yd.	8	•	•	•	58
Catalina Ramis “paya”	9	6	10	16	16
Baltazar velleriola	10	7	2	•	16
Frco. Beltran “Puig”	11	9	10	•	16
Ydem	12a	•	•	•	16
Franco. Aguiló Picó	13	1	8	•	17
.....					
.....					
.....					

Cadron del vecindario

Año de 1900.

Cuartel 3.º

De San Francisco

Comprende las calles

Calle del Comercio
Plaza del Mercado
Calle del Bono de Morro
de Cometas
~~Calle de Pasajeros~~
de Mallosta
de Malforits
de la Torreta
de Raimon Gull
del Angel
del Capitan
de Salord
de Montanera

de la Cour
del Recreo
Gloria de San Francisco
Calle de la Esperanza
de Bons
del Corrente
de Brinquete
de la Murta
de la Bar
de Lorro
de la Berla

Calle de la Rectoria

Pedro Juan Coli	1a	•	•	•	60
Miguel Ferragut	2	2	1	•	60
Pablo Ferragut	3	3	•	•	58
Gabriel Ramis y Alos	4	1	5	•	58
Guillermo Planas	5	1	8	•	17

.....
.....
.....
.....

D'aquesta manera, i carrer a carrer, es dona número a cada casa. Crec que va ser un llarg treball, costós i feixuc tant per l'Ajuntament, aleshores no massa polent, i pels propietaris que no s'aclarien amb tot aquest canvi. De totes maneres, com deia abans, va ser un bell treball que ha quedat fins al nostre temps, ja que molts de noms estan ben conservats.

I també com deia a la Primera Part, vengueren canvis socials i polítics i canviaren noms de carrers. Inca anà creixent molt aviat i el que era una petita població de 98 carrers, s'anà convertint fins avui en que el nombre d'aquests s'ha multiplicat quasi per tres. (Vid. APENDIXS 6 i 7)

En quant als canvis de noms de ròtuls de carrers que féu la II República, es pot comprovar documentalment que el Govern local no fou massa exagerat. El Regidor Antoni Mateu Ferrer, essent Vocal de la Comissió Gestora de l'Ajuntament, proposa dia 30 d'abril de 1931, que es canviïn els noms de la "Plaça Major", "Carrer del Comerç", "Carrer del Rei" i el de "La Corona", pels de "República", "14 de Abril", "Fermín y Galán" i "García Hernández", respectivament. El mateix Sr. Mateu, proposa a la Sessió de 19 de maig de l'any citat, que es col·loqui la placa de la "Plaça de la República". A la Sessió de 17 de juliol del mateix any, el Sr. Mateu, aleshores Primer Tinent de Batlle i Delegat de l'àrea cultural, proposa que a la "Plaza de Ganados" se li canviï el nom i se li doni el de "Plaza de la Libertad"; quedà acordat.

A l'Acta de la Sessió de 7 d'agost de 1931, essent Batlle Accidental

Padron del vecindario

Año de 1900

Cuartel H.^o

Iglesia Parroquial

Comprende las calles

De la Estrella
de San Francisco
del Puerto
del Call
de la Virtud
de Talella
de Let
de Belen
de la Luna
del Barco
de Sinen
del Baraiso
de la Rosa
de la Salud
de Alfarcos
de la Oca
del Olmo

De Perilla
del Borne
Pa. de la Virgen
Calle de la Peria
del Agua
de Jesus
de la Campana
Pa. del Organito
Calle de la Moestra
del Alba
del Porte
del Rosario
de la Fortuna
de los Angeles
de Bony
Pa. del Sol
Calle del Bess

n'Antoni Mateu, es pot llegir aquesta nota sobre el carrer "Jaume Armengol":

"El Sr. Serra dice que en nombre de la mayoría Republicana hace constar el disgusto que le causó la actitud de la minoría al no asistir a los actos de los festejos especialmente a los referentes a la colocación de placas en las calles, máxime colocándose una a propuesta de un miembro de dicha minoría, la de D. Jaime Armengol que se desveló por la prosperidad de la ciudad".

També he vist i llegit una nota bastant interessant a l'apartat de l'Arxiu Històric Municipal, "Correspondencia. Entradas. Abril 1936". Se tracta d'una petició del "Frente Popular de Inca" a l'Ajuntament perquè aquest doni el nom de "Lorenzo Bisbal" a una plaça. Tot i a pesar de que el ròtul no es va arribar a col·locar, moltes persones majors m'han dit que el precitat nom anava destinat a la "Placeta de la Verge de Lluch".

Al llarg dels cinc anys de República es posaren els següents:

- 14 de Abril.
- Auxiliar.
- Castelar (Plaza).
- Fermín y Galán.
- García Hernández.
- Jaime Armengol
- Libertad (Plaza)
- Nicolás Salmerón
- Pi y Margall.
- República (Plaza).

A més dels que corresponien a aixamples noves que aleshores es varen dur a terme i que no tenien noms de caire polític o del moment.

Quan esclatà el "Movimiento Nacional", el Govern Central i durant bastants d'anys, va insistir perquè es canviïn els noms dels carrers, en especial els qui tenen una certa significança Republicana. Poc a poc es lleven ròtuls i són canviats per altres que fan representació del Règim Franquista. Aleshores posen noms tan significats com:

- Alcázar de Toledo.
- Alférez Esquivias.
- Calvo Sotelo.

- España (Plaza).
- Francisco Navarro.
- García Morato.
- Generalísimo Franco.
- General Goded.
- General Mola.
- General Sanjurjo (Plaza).
- Héroes del Balears.
- José Antonio (Plaza).
- Juan Seguí.
- Teniente Llobera.
- Teniente Oliver.

Passats anys, i ja dins la Democràcia i la Monarquia del Rei D. Joan Carles I, s'ha intentat, sense cap violència, tornar a la primitiva rotulació. Per això avui tornam tenir noms tan antics i nostrats com “De ses Garroves”, “De Sa Murta”, “Comerç”, “De la Pau”, “Major”, “De Na Muntanera”, etc. Esperem que aquest respecte envers els drets adquirits per un poble sien sempre un plantós fanal que il·lumini la nostra Història.

Si es llig tot ben detingudament, es pot arribar a un nombre de conclusions. Una d'elles és que la Llei vinguda des de Madrid, ens imposa el castellà per a fer la Primera Rotulació del carrers; una altra és que els qui es cuiden de dur a terme tal tasca estan molt influenciats pels corrents artístics de l'època i trien noms que tenguin cert aire poètic i fruit del post-romanticisme (*Amparo, Soledad, Rosario, Esperanza, Rosa, Paz, Estrella, Abundancia, Gracia, Virtud, Salud, Alba, Pureza, Misterio*, etc.); que es conserven noms antics, però traduïts al castellà (*De la Sirena, De la Fuente, De las Cuevas, De Martín Médico, De San Bartolomé, Del Pozo de Lluch, Del Comercio, Cometas, De la Murta, De Varella, Mesones del Borne*, etc.).

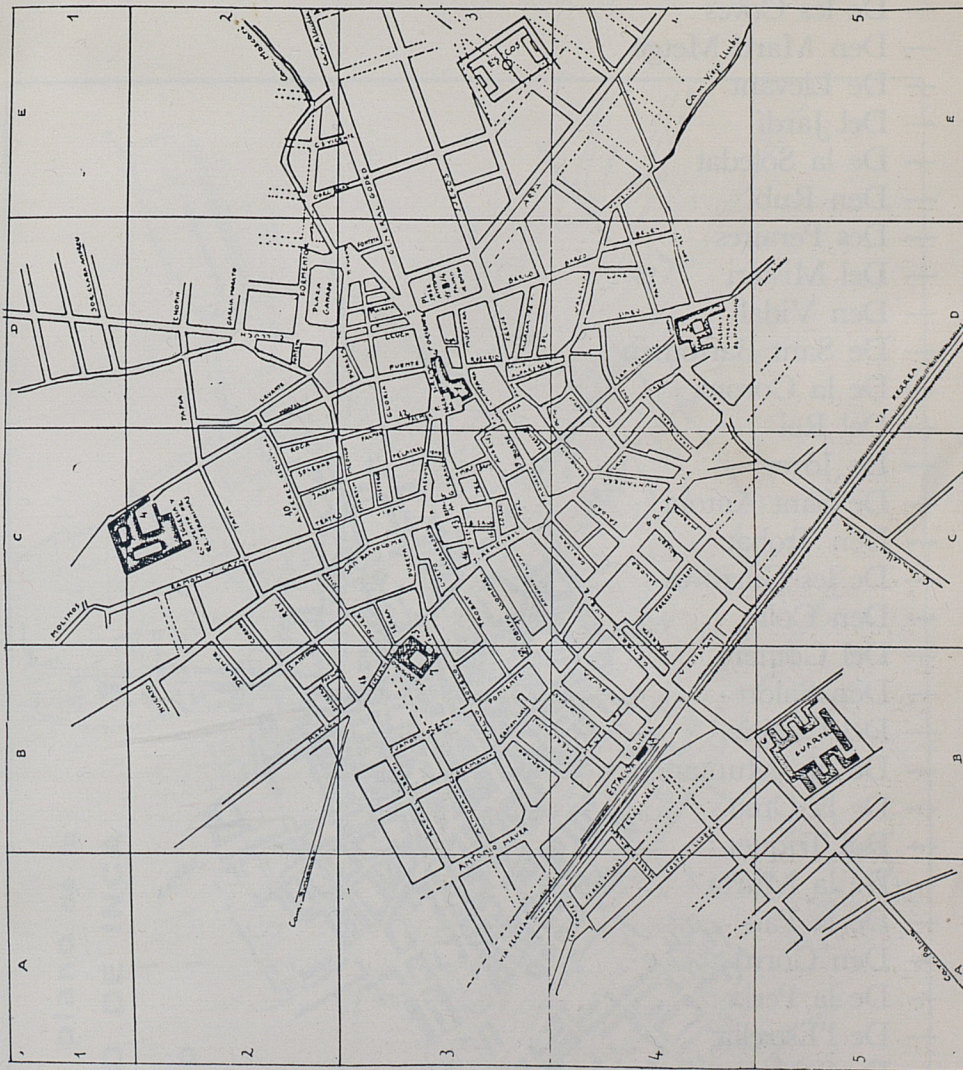
Avui, any 1990, tenim una llarga teringa dels primitius noms. Uns perquè s'han conservat de sempre i altres perquè els responsables els han tornat treure i posats a la llum. Podem citar els següents:

- De la Sirena.
- De sa Font.
- De sa Tapi

Plano de Inca

EDIFICIOS PÚBLICOS:

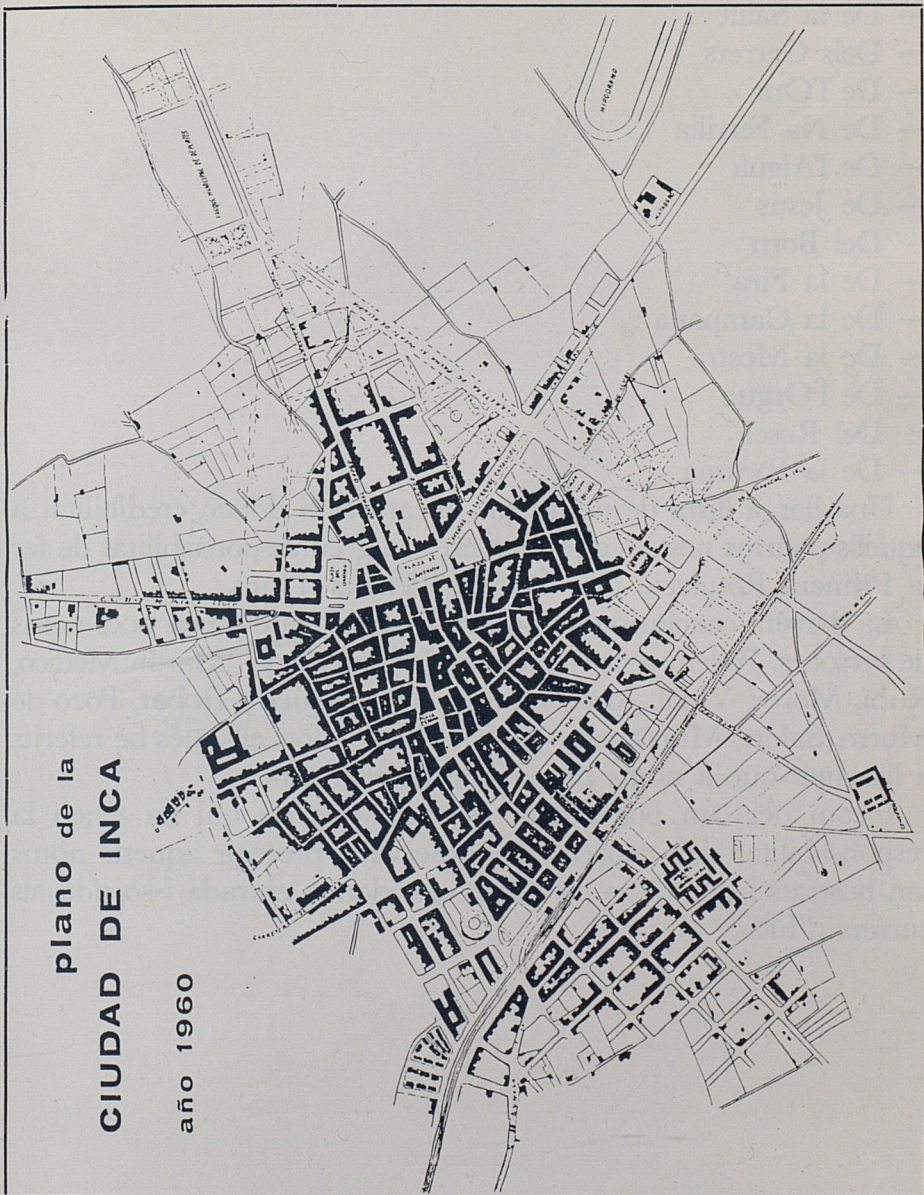
- 1 Iglesia Parroquial, D-3
- 2 S. Francisco, D-4
- 3 S. Domingo, B-3
- 4 S. Jerónimo, C-2
- 5 Casa Consistorial, C-3
- 6 Cuartel Infantería, B-5
- 7 Juzgados, B-3
- 8 Registro Propiedad, B-3
- 9 Falange Española, C-3
- 10 CNS y Colocación Obr., C-2
- 11 Correos, C-3
- 12 Telégrafos, B-3
- 13 Teléfonos, C-3
- 14 Oficina Abastos, D-3
- 15 Biblioteca Municipal, D-3
- 16 Biblioteca Caja P. Vejez, C-3
- 17 Casa Socorros, D-4
- 18 Guardia Civil, B-3
- 19 Estación Ferrocarril, B-4
- 20 Rectoría, D-3

- De les Coves
- Den Martí Metge
- De Llevant
- Del Jardí
- De la Soledat
- Den Rubí
- Des Peraires
- Del Misteri
- Den Vidal
- De Sant Bartomeu
- De la Corona
- Del Rei
- De Jover
- De Sant Antoni
- Den Trobat
- De les Garroves
- Den Coll
- Del Comerç
- Den Salort
- Del Capità
- De Na Muntanera
- De la Creu
- Del Triquet
- De la Murta
- De la Pau
- Den Corró
- De la Perla
- De l'Estrella
- De Sant Francesc
- Del Vent
- Del Call
- De la Virtut
- De Betlem
- De can Valella
- De Son Net
- De la Lluna
- Del Barco

plano de la
CIUDAD DE INCA

año 1960

- Del Paradís
- De la Rosa
- De la Salut
- Dels Gerrers
- De l'Om
- De Na Ferrilla
- De l'Aigua
- De Jesús
- Del Born
- De la Fira
- De la Campana
- De la Mostra
- De l'Orgue
- Del Roser
- De la Fortuna

Una llarga llista de noms que encara avui donen credibilitat a aquells padrins nostres que tingueren la greu responsabilitat de fer la Primera Rotulació dels Carrers i Places d'Inca.

La darrera conclusió que podem treure és que posen pocs noms de persones. Podem veure com tan sols hi ha els de “Martín Médico, Rubí, Morey, Vidal, Jover, Dureta, Serra, Queto, Trobat, Pozo de Morro, Salort, Muntanera, Pons, i Corró”. Tots ells més bé referits a llinatges que a noms propis ben determinats.

I com deia un poc abans, esperem que els qui en tenen la responsabilitat sien capaços de conservar i protegir aquests noms tan nostrats i que estan als ròtuls que donen entrada i sortida als carrers d'Inca.

APENDIXS

APENDIX 1

“ILLETES” D’INCA A 1336

- La ila den P. Sagi
- La illa den Berenguer Nabot
- La illa den P. Pons
- La ila den Bernat Mir
- La ila den Tuyol
- La ila de antoni Bunyola
- La ila den Ramon Aymerich
- La ila den Barthomeu Borel
- La ila den Ramon Bartran
- La ila den Huguet Duran
- La ila den G Formiguera
- La ila del Thomas Duran
- La ila den Nicolau Rubert
- La ila den R de los...
- La ila den G. Morro
- La ila den Jacme Ferrer
- La illa del Bertomeu Simo
- La ila den Jacme Marti
- La ila den Baliot
- La ila den P Torrens
- La ila den G. Janer
- La ila den Bereguer Robert
- La ila den Jacme Astalella

- La ila den Ramon Vaquer
- La ila den T Giser
- La ila den Matheu Formigera
- La ila den Barthomeu Oliver
- La ila den A de Sa Pota
- La ila den Bertomeu Paryo
- La ila del Born
- La ila del Saler del Rey (*)
- La ila de P Mescaro
- La ila den F Serra
- La ila den G Mingot
- La ila den Puigros
- La ila den G Font
- La ila den Julia de Lescala
- La ila den Jacme Llabres
- La ila den G. Bordils
- La ila den Johan Reboll
- La ila de Pelegri Labres
- La illa den Escuder
- La ila de na Siscala
- La ila de Bernat Alzina
- La ila de R Puig
- La ila de R Tari
- La ila de Jacme arbos
- La ila den R Clerge
- La ila den B Sagura
- La ila den G. Bordils
- La ila den P des Coll
- La ila den Ramon Duran
- La ila den Zacaries
- La ila den Gixeras
- La ila den P Castel
- La ila de la Cort del Senyor Rey
- La ila den R Verdun
- La ila del Racthor
- La ila den Barnat Marimon
- La illa de lospital

- La ila den P Ferrer
- La ila den T Gitart
- La ila den Jacme de Lilet
- La ila den G Balill
- La ila den Miquel Batnaser
- La ila den P Riusech

A.H.M. R.P. 2.028.

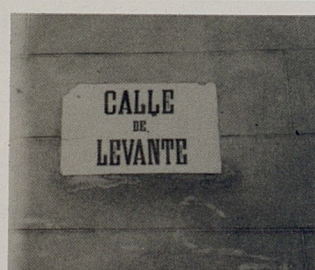
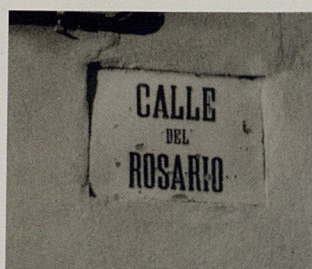
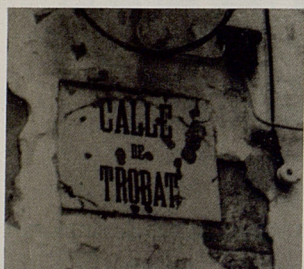
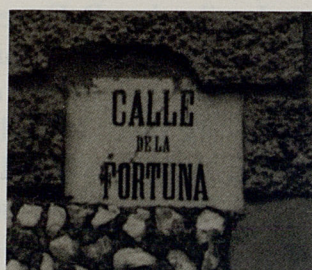
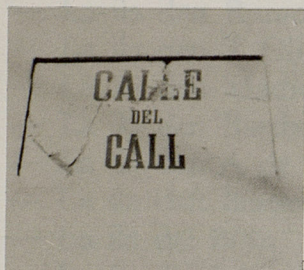
(*) Carta del governador de Mallorca al Mostesaf de Inca para que corrija los daños causados alrededor del “Saler del Rey”.

“En Pelay Unis alamat los batle dincha... Com per lo honrat en Mateu Loscos procurador real de Mallorca sia davant nos proposat que algunes persones abitants en la dita vila havent cases, corrals e patis affrontants ab lo celer de lo Sr. Rey situat en la dita vila en lo terme del dit celer han destrepades e rebentades les claus situades que eran entre lurs casas patis e corrals e altres patis del terme del dit celer situats prop de los diits archa...” (VI octubre, any MCCCXI) L.C. n.º 90, fols 159 y 159 v.

“A la obra del celer d’Incha

Dimecres a XIII iorns de juliol pagam an Berenguer Jener fuster per VIII iorns que obra en fer III feramens en lo celer d’Incha a rao de III sous lo iorn...”
(1323, n.º 3400 R.P. A.H.M.)

(Recopilat per Jaume Lladó Ferragut a la seva “HISTORIA DE INCA”, fins ara inèdita)

Ceràmiques de la primera rotulació que es conserven a les façanes dels respectius carrers.

“ILLETES” D’INCA SEGONS EL CADASTRE DE 1605

YLLA DE:

- Guillem Bisquerra
- Francesch Massip
- Joan Ozonas
- Jauma Planas
- Antoni Farrer
- Guillem Gali
- Mo. Miquel Vicens
- Jeroni Llompard
- Barto. Planas
- Mo. Francesch Serra
- Mestra Barthomeu Morro
- Marti Rey
- Joan Feragut
- Guillem Puix
- Joan Malferit
- Mo. Jaume Gali
- Joan Planas
- Andreu Gali
- Mestre Miquel Mulet
- Mo. Josef Pasqual “Apotecari”
- Mo. Francesch pons
- Rafel Martorell (Hi ha l’Escrivania del Senyor Rei)
- De la Rectoria
- De Jauma Planas
- De Mo. Trobat
- De Barthomeu Burguera
- Barnat Pons
- Barthomeu Morro

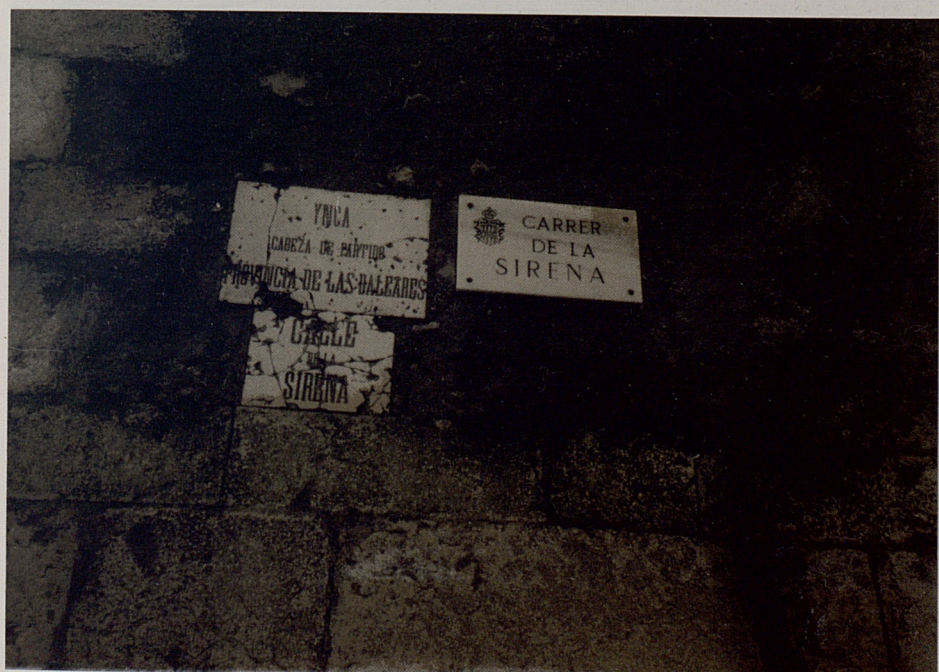
- Mo. Guillem Serra
- Joan Mulet-Rey
- Barnat Darder
- Jauma Duran
- Guillem Rotger
- Juan Mas “Manota”
- Pere Rubert
- Antoni Lobera
- Tony Capo
- Falip Garau
- Barthomeu Balla
- Barthomeu Lompard “Beya”
- Mn. Jauma Gual
- Joan Marques
- Joan Fiol
- Pere Bertran
- Mo. Miquel Trobat

TOTAL: 47 “ILLETES”

“ILLETES” D’INCA DEL “LIBRO DE RESTAS” DE 1757

YLETA DE:

- Francina Anne Rexac, viuda
- Juana Anne Colom
- Miguel Amer, Notario
- Francina Ramis, viuda
- Can Reura
- Dn. Felip Fuster
- Miquel Ferrer
- Rafel Ramis
- Antoni Matheu, “Bobo”
- Honor Juan Coll
- Quarter de Dragons
- Barthomeu Morro, “Prim”

"Sirena" situada a una paret de l'església de Santa Maria la Major i que donà nom al carrer.

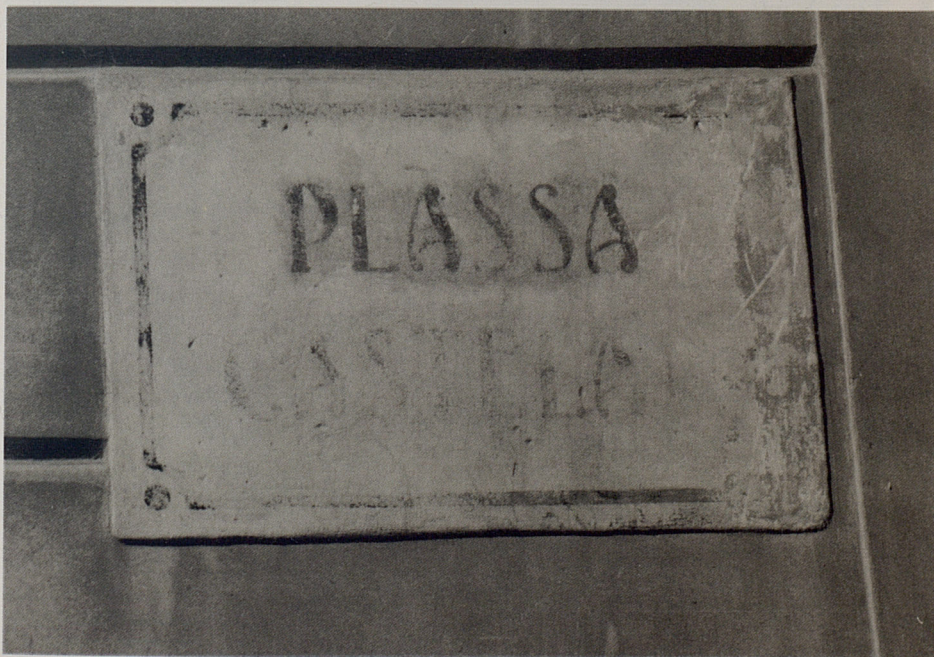

— Ceràmica de la primera rotulació.

— Ceràmica de la primera rotulació.

- March Ferrer, “Rave”
- Barthomeu Llabrés
- Mateu Moragues, “Ferrer”
- Doctor Llorenç Catalá
- Miquel Prats
- Jaume Tortella del ort
- La Tafona
- Del pou den Lluch
- Margta. Llompard
- Andreu Ferregut, “Picaroler”
- Juan Santandreu
- Francesch Coll, “Collet”
- Simo Alzina
- March de pollensa
- Rubí
- Francesch llompard, “Reteta”
- Francesch Pieras
- Pere Tortella, “Silvestre”
- Juan Miquel Buades
- Can Siquier
- Salvador Llompard, “Pages”
- Antoni Llompard, “Salat”
- Bartomeu Simo
- Juan danus
- Gabriel Socies, “Piula”
- Can Vich
- Barthomeu Martorell
- Abdon Prats
- Juan Corro, “Juanillo”
- Rectoria
- Lo Hospital
- Miquel Oliver
- Miquel Carbonell
- Francesch Amengual, “Rovey”
- Rafel Moragues
- Pere Andreu Bisellach
- Guillem Llull, “Alex”

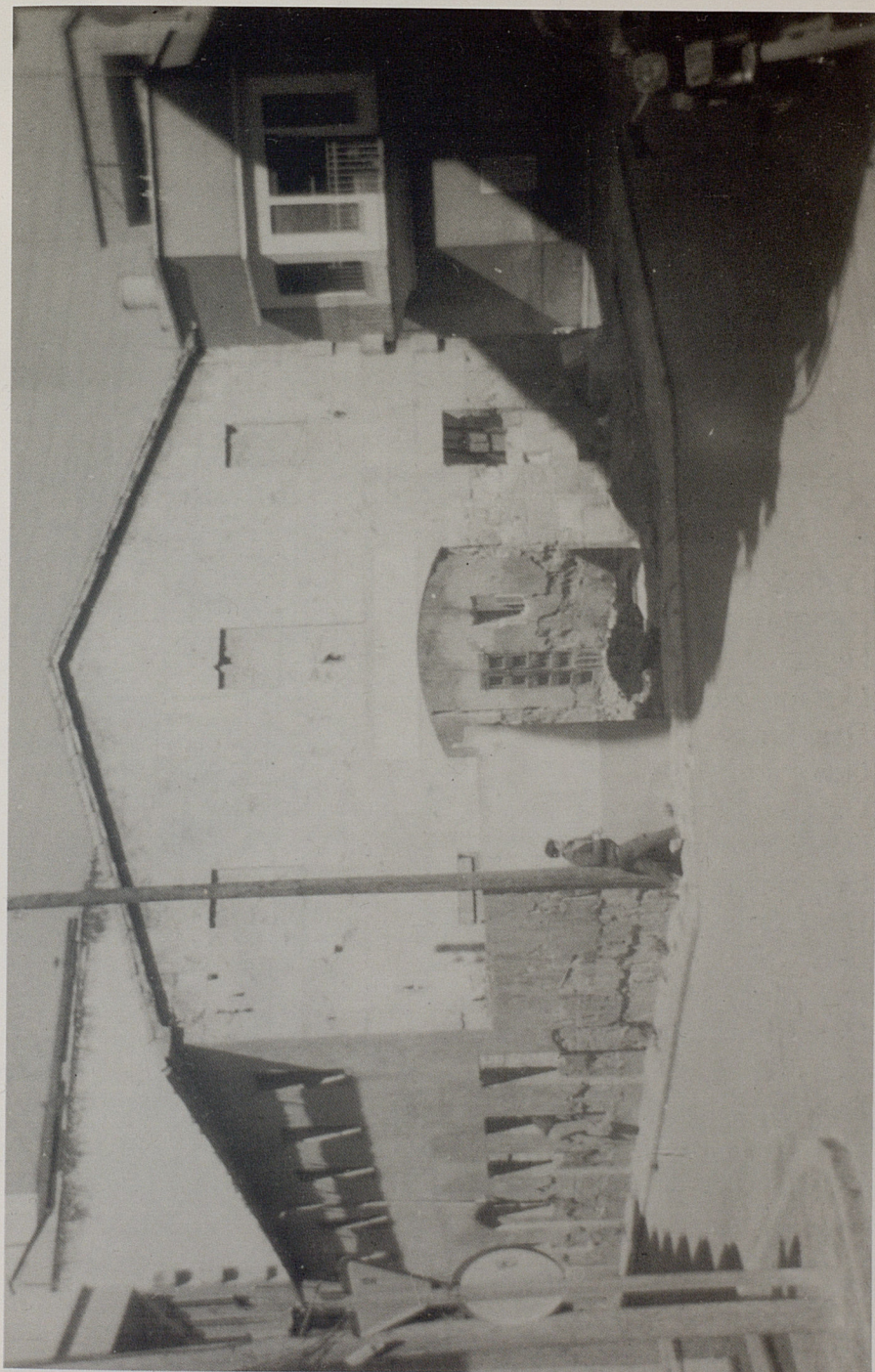
— Antiga placa que durant la Segona República donava nom a la plaça on l'any 1952 s'hi col·locà el monument a mestre Antoni Fluxà Figuerola, peoner de la indústria sabatera a Inca.

- Juan Llobera, “Nas”
- La Posada de Son Estaras
- Bartomeu Fiol, “Serra”

TOTAL: 52 ILLETES

NOMS DE LES ILLETES D'INCA A 1841
(Matrícula de los Parroquians de Ynca per los anys 1835-1841)

- De la Sala
- Des taller des Racó
- De la Rectoria
- De l'Hospital
- De N'Oliver
- Den Pere Janer
- Den Felata
- Des Violí
- Den Bonabarrina
- Den Camarrotja
- Den Silvestre
- Den Pura
- Den Guisca
- Den Serra
- Den Marió (De ses Monges Tancades)
- Des Molí den Galí
- Den Reixach
- De N'Alemaný
- Des Pou den Lluch
- De s'Hort den Prats
- De l'Emperador
- Den Vallespir
- Des Betlem
- Den Corder
- Del Cristo
- Den Gregori Llobera

— A la dreta carrer "Dels Rentadors" i a l'esquerra el de "Mayrata".

- Den Sanxo
- Den Vich
- Den Ramis
- Des Forner
- De sa Tafona den Siquier
- Den Poteta
- De Son Net —
- Den Ramis
- Den Darder
- Des Carolí
- Den Matevet
- Den Massanes
- Del Joan
- Dels Tancats
- Den Ribas
- Den Pere Carreter
- Des Forn den Mir
- De sa tafona de Can Català
- Des forn den Rep
- Den Janer
- Den Pilos
- De sant Domingo
- De la Mostra
- Den Català
- Des Corter Nou
- Den Coll
- Des Xorc
- Den Ripoll
- Den Metlla
- Den Borritxon
- Den Metxara
- Den Darder de can Ripoll
- Den Telm
- Den Roseta
- Den Pere Agustí
- Des Pont
- Den Cortí

— "Passatge de Perriloi" que fou escalonat la dècada dels anys 50.

A. T. V. — 3857 — INCRA. (Mallorca)
Calle del Mercado

Antiquíssim "Mercat dels bous" i avui den "Jaume Armengol".

- Den Simó Alzina
- Des forn den Rubí
- De na Perellona
- Den Porro
- Den Pinet
- Den Fluxà
- Den Reure
- Des Corter
- Den Son Frare
- Den Rayó
- De s'Hort den Prats
- Den Gregori Mateu
- Den Truyols
- Den Collet
- Den Perelló
- De s'Hostal Vell
- De Son Sastre
- De So N'Alegre
- De sa Posada de Lluch

TOTAL: 83 ILLETES

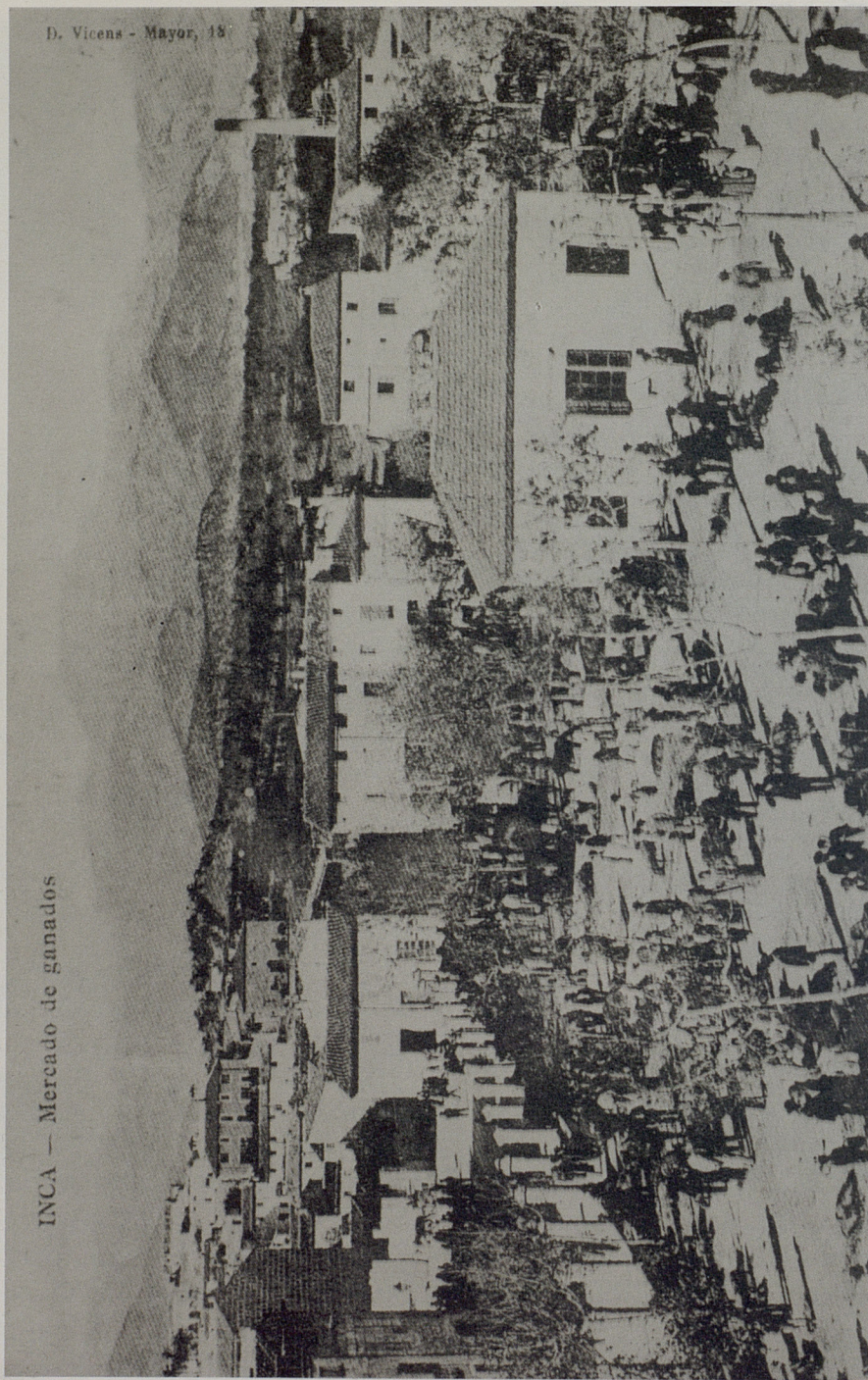
APENDIX 2-A

I

“... Als 27 9bre 1478 Raphael Rossello curesdor de la heretat de Antoni Mir, a Pera Campaner UNAS CASAS SITUADAS A LO BORDELL tingudas sots alous de la sra. Elisabet “Fustera” part en alou al Comu de Incha i per major part de la sra. Anne Vivot ab cens de 2 Ll. 2 ss. allodials al dit Comu... ab carrer public dit DEL BORDELL, ab CARRERO DIT DE LE IGLESI...”

INCA — Mercado de ganados

D. Vicens - Mayor, 18

Primera plaça de mercat d'animals. Inaugurada a 1900. Llevors "Plaza de ganados". Durant la Segona República, "l'libertad". El Franquisme li da el nom de "José Antonio". Avui, "De Mallorca".

“...Als 31 agost 1440 Joane muller de Gm. Ramon Ferrer y Fuster, germane, fills y hereus de Simo Prats Ferrer se dividexen la heretat del dit seu pare i dita Joane pren de sua part unas casas dins la vila de Incha en LO CARRER QUI VA DEL MERCAT DELS BOUS A CASA DEL SR. BURDILS...”

“...Als 27 Xbre 1493 Guillem Capo y Juan Ferrer venen a Juan Burguera unes casas situades dins la vila de Incha DEVANT LA QUARTERA...”

“...Als 23 Xbre 1494, actes de cens en poder de sr. D. pera Morro, notari. Lo Revd. Pere Llompart fa donatio a Jaume Llompart son germa a favor de matrimoni celebrat ab Antonia Llobera viuda de Michael Llabres unas casas al CARRER DE VALELLA, alou del Sr. Rey...”

“...Als 3 maix 1464 Antoni Parello del Puig fa donatio en contemplatio de matrimoni a Joan son fill de unes casas DAVANT EL PORTAL MENOR DE LA IGLESI...”

“...Als 13 juliol de 1491 Bernat Fluxa, Sila sa muller, Bernad Fluxa y Jaume sos fills venen a Joan Mestre quatre lliuras cens pagadores dit die... unas casas que tenien AL BORN...”

“...Als 13 de 9bre 1491 Maties Bausa y Marti Bausa germans fills de Marti de dividexen la heretat de dit son pare dit Matia pren la sua part unas casas situadas en LO CARRER DEL SEP...”

“...Als 28 de 8bre 1460 Matheua viuda de Guillem Costet y Ponset Ferregut son fill, venen a Jolia Ferragut unes casas y hort en la vila de Incha en LO CARRER DE LA MOSTRE...”

“...Als 10 de mars de 1492 Bernat Domenech y Magdalena conj. venen al Comu de Incha 2 Ll. 10 ss. que los era tingut per Joan Sastre el 24 de juny per unas casas AL CARRER DEL HOSPITAL...”

Del Programa del DIJOURS BO-1982, “NOTES D'INCA DEL SEGLE XV”

Gabriel Pieras Salom. Extret de l'Arxiu Històric Parroquial d'Inca (Lligall sense catalogar que diu: “No. 5. Aquest Plech conte notas de Notaris molt antics 1440-1632”)

— Al darrera del fotògraf l'antic "Bordell d'Inca". A la dreta "Carrer de la Salut". A l'esquerra, "Del Roser".

— Antic "Carrer del Roser".

II

...quasdam domos mea sita inter dictam villam Incha, in loco vulgo dicto *La Plassa de la Quartera*... Confrontata ex una parte cum dicta *plassa de la Quartera*, et ex alia cum domibus Universitatis predictae villa...

...mes consisteix ab cases situades dins la vila de Incha en el Carrer vulgarment dit el *Triquet den Balle*...

...fitis in termino dicta villa Incha in vico nuncupato *de la font*, confrontatis ex una parte cum via publica...

...Tot hom y tota persona qui vulla o entengue en haver de comprar per tots temps unas cases situadas dins la vila de Incha de la heretat del Mag. Bernat Ferregut Dr. en medicina, les quals confrontan de una part ab carrer publich dit *Lo carrer de Mo. Jaume Gual nottr.*, de altre part ab casas de Antoni Martorell als. Grandet, y de altre part ab lo *Carrer Nou*...

(Extret de "Protocol 2 de les Notas de Hieronim Rosello nottr. menor de dias. Añys 1697-1698-1699" del meu arxiu particular)

...les quals haureu de cobrar vos dit Miquel Vicens mon marit, del Sr. Francesch Ramis fill de Pere de la Posso. Son Ramis, hereu y successor de dita Antonina Amangual y Planes, y altres 5 Ll. que per bon amor me deixa aixi mateix lo honor Barth. Ginestra del *Carrer de Ne Muntanera*...

...Primo ab unas casas al *Carrer de St. Francesch* tingudas sots Alou del Sr. Rey franchas de cens que affrontan ab dit carrer, de altre ab via publica dita *el Call*..

...la heretat del dit nostron Pare consisteix i consistia el dia del obit de aquell ab unas casas situadas dins la present vila de Incha en lo Carrer antigament dit de *bon ayre y de mosson Dureta* tingudas sots Alou y directe domini dels hereus del Mag. Sr. Francesch Dezbrull...

— Carrer "Den Rubí". Al fons, dreta i esquerra, "Calle Mesones" avui "Hostals" i al fons, "Carrer des Paraires".

— Carrer "Den Serra". Antigament "Del Lledoner".

...Item me reserva Les Casas situadas dins la present Vila al carrer dit de les milocas per tot lo temps de la mia vida natural...

...hereditatem paterna consistere in quibusdam domibus situatis in presenti Villa Incha in vico vulgariter nuncupato *del Olm...*

...les quals affrontan de un part ab via publica dita *el triquet den Balle..*

...et ex alia parte quasdam domos scitas in dicta Villa, in vico nuncupato *del Hom*, sub Allodio herederus Francisci Dezbrull, et affrontant ex una parte cum via publica cunti ad vicum *del Bordell...*

...Sabent y attenent que lo dit mon Pare tenia y possehya unas cases situades en la Vila de Incha, *en al Mercat...*

...confrontatas ex una parte cum dicto vico *del Bordell*, es duabus partibus cum domibus Michaelis Bennasser Jordi; et ex alia parte cum vico publico dicto del *Carrer Nou...*

(Extret de "Protocol 3 de las notas de Hrim Rossello nott. menor de dias. Anys 1700-1701" del meu arxiu particular.)

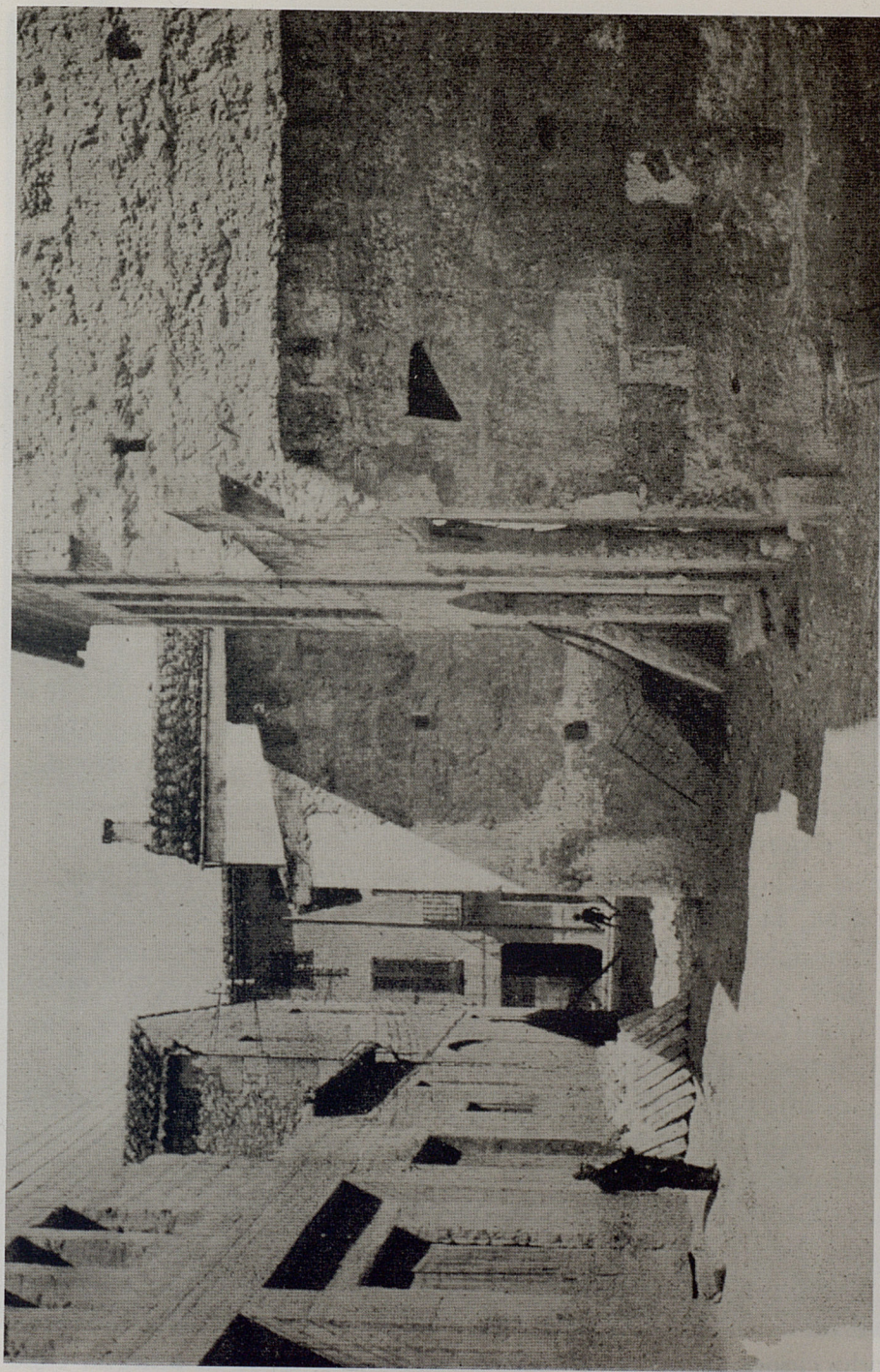
APENDIX 2-B

ANTIGÜEDAD DE LA CALLE "dels Marxandos"

En ejecución la reforma de ensanche de la calle J. Seguí no parece fuera de lugar el recordar las vicisitudes porque ha pasado durante algunos siglos la rotulación de esta calle, que es una de nuestras vías de más importancia desde los tiempos remotos, y que en ella se ha desarrollado el vaivén de nuestros mayores, lo mismo que la unión del comercio entre la Plaza Mayor y el Mercado o lugar de contrataciones, tanto en nuestros jueves del año como en nuestras

— Actual carrer "Artà". Al fons, la carretera que duia a Alcúdia.

— “Carrer den Salort” abans de la seva alineació.

privilegiadas ferias otoñales, según nos refiere un documento público del año 1660, que dice: “*Unas cases que confronten de una part a la plassa y de s’altre ab lo carrer Major qui va a les Monjes (C. San Bartolomé) i de altre part, al travessa anant a la plassa del Mercat ahont se te la fira de les donas*”.

Desde nuestra plaza (hoy de España) se daba acceso a la vieja Alhóndiga, situada entre ésta y el viejo Mercado, llamado ya por los años de 1540 “El Mercat dels Bous”, hoy calle de Jaime Armengol, y lo atestigua este otro documento del año 1679, por lo que sigue: “*Unes cases effronten de dos parts al dos vies publiques anomenades la una Carrer Major, qui va desde la Quartera al convent de San Barthomeu y l’altre lo carrer dit d’els “Marxandos”, qui partex de dita plassa de la dita Quartera y va a la plassa del Mercat dels Bous*”.

Esta calle ya fuera por su situación céntrica o porque los vendedores la consideraban un lugar que las gentes tenían que atravesar para el aprovisionamiento de sus necesidades, exponían sus artículos para la venta, así que no es de extrañar que desde siglos pretéritos la llamaran, con razón, nuestros antepasados “*Carrer dels Marxandos*”, y así nos lo confirma otro documento de año 1414, al decir: “*Unes cases i celler en aquest carrer, qui are es diu dels Marxandos, donades per anniversari al Rt. Comu de Preveres*”.

Este nombre se conservó hasta el siglo pasado que fue cambiado por el de la Calle Comercio, seguramente debido a una disposición de S.M. la Reina D.ª Isabel II, dada en el año 1865, en la cual se mandaba restablecer los nombres de las calles existentes antes de 1854, y a raíz de esta disposición, quedó rotulado con el nombre de Calle Comercio; pero, en estos últimos tiempos, al tener lugar el Glorioso Movimiento Nacional de 1936, se cambió por el de Juan Seguí, uno de los jóvenes inquenses, caído por Dios y por España.

Esta disposición general de S.M. la Reina Isabel II, fue motivada a causa de modificar ciertas rotulaciones de calles, que después de 1854, iban sucediendo, no con muy buen gusto ni atinado criterio; así en Inca encontramos disposiciones de cambios de nombre de calles antiquísimos por nombres de ningún valor histórico ni literario como el de la calle de la Elegancia, el de la Estrella y otros o haciendo traducciones como el de calle Comercio, o el de la antigua calle

— “Carrer de Na Muntanera”. Conegut també pel “Povet” i “Del Desierto”.

de “*Ne Frare*”, que databa (por varios documentos) desde 1593, y más tarde en 1625, “*de las Milocas*” por el de Cometás, (Hoy Antonio Fluxá).

J. COLI, Pbro.
Cronista Oficial de la Ciudad

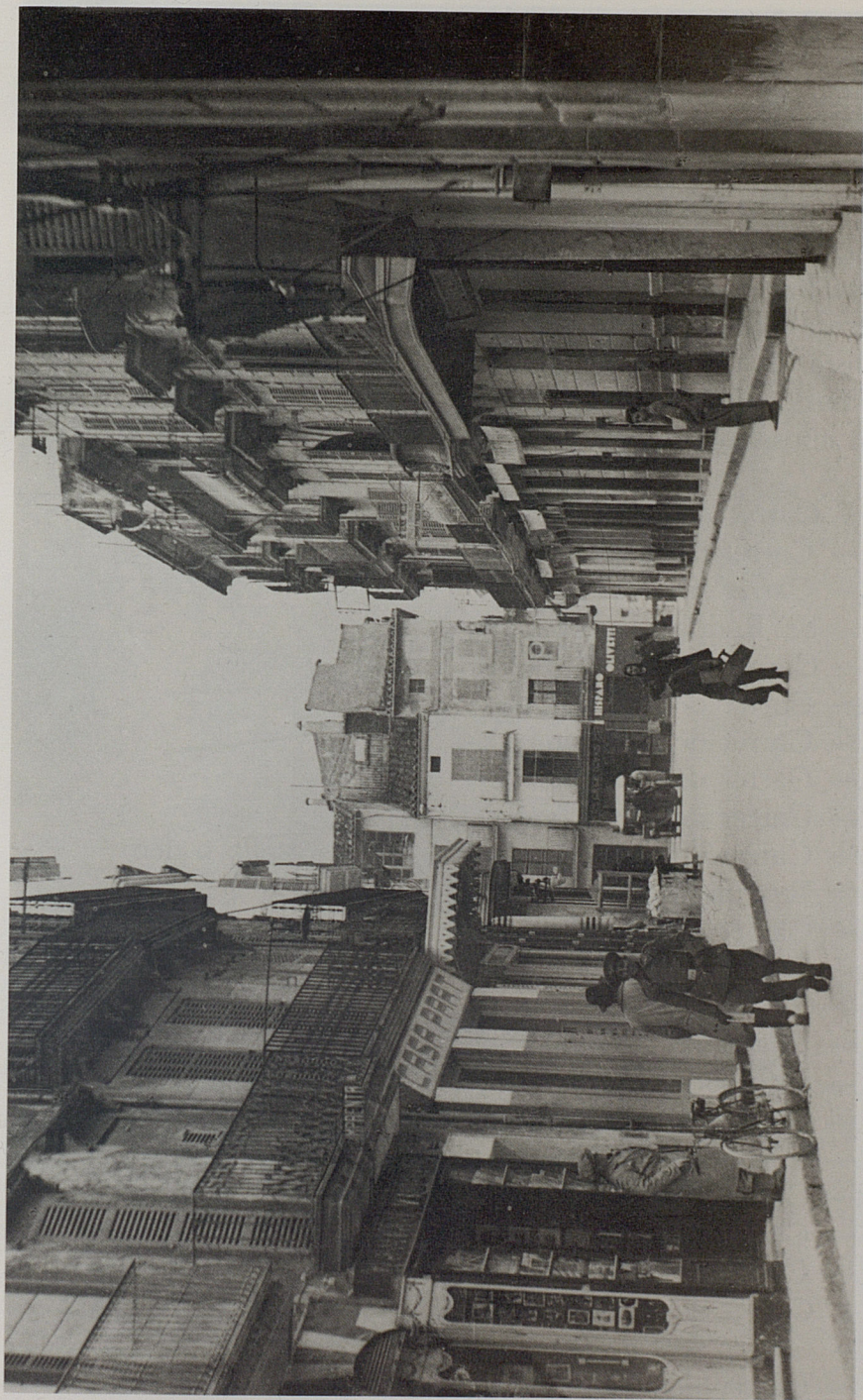
Aquest Apèndix 2-B és una transcripció literal de l'escrit que publicà Mn. Joan Coli i Llobera, Cronista de la ciutat d'Inca, damunt el “PROGRAMA OFICIAL de las fiestas organizadas por el Magnífico Ayuntamiento de Inca durante los días 28,29,30 y 31 de julio de 1955.”

APENDIX 2-C

LAS CALLES DE INCA EN LOS SIGLOS XVI Y XVII

Recientemente hemos asistido a un fenómeno, general en todos los pueblos, que para unos ha sido bien aceptado, otros venían pidiendo que se produjera lo antes posible, otros lo han criticado y otros lo han visto con indiferencia, pero que, casi seguro, han sido muy pocos los que se han dado cuenta de la trascendencia del hecho. Muchas calles han recobrado su antiguo nombre y otros han tomado uno nuevo, más acorde con el ambiente y el tiempo que vivimos.

En Inca, lógicamente, también se ha dado este hecho. Son muchas las calles, no todas, que han recobrado su antiguo nombre. Algunos se preguntan ¿por qué? Otros creen que ha sido un gasto inútil, unos han criticado la forma de hacerlo, y varios han visto con complacencia esas nuevas lápidas que, con el escudo de la Ciudad, nos recuerdan el nombre que identifica a la calle o a la plaza. Fue Carlos III quien dio la orden de rotular todas las calles de los distintos pueblos; no obstante, antes de este año, de 1797, casi todas las calles tenían su nombre o apodo (el malnom) que le venía dado por unas

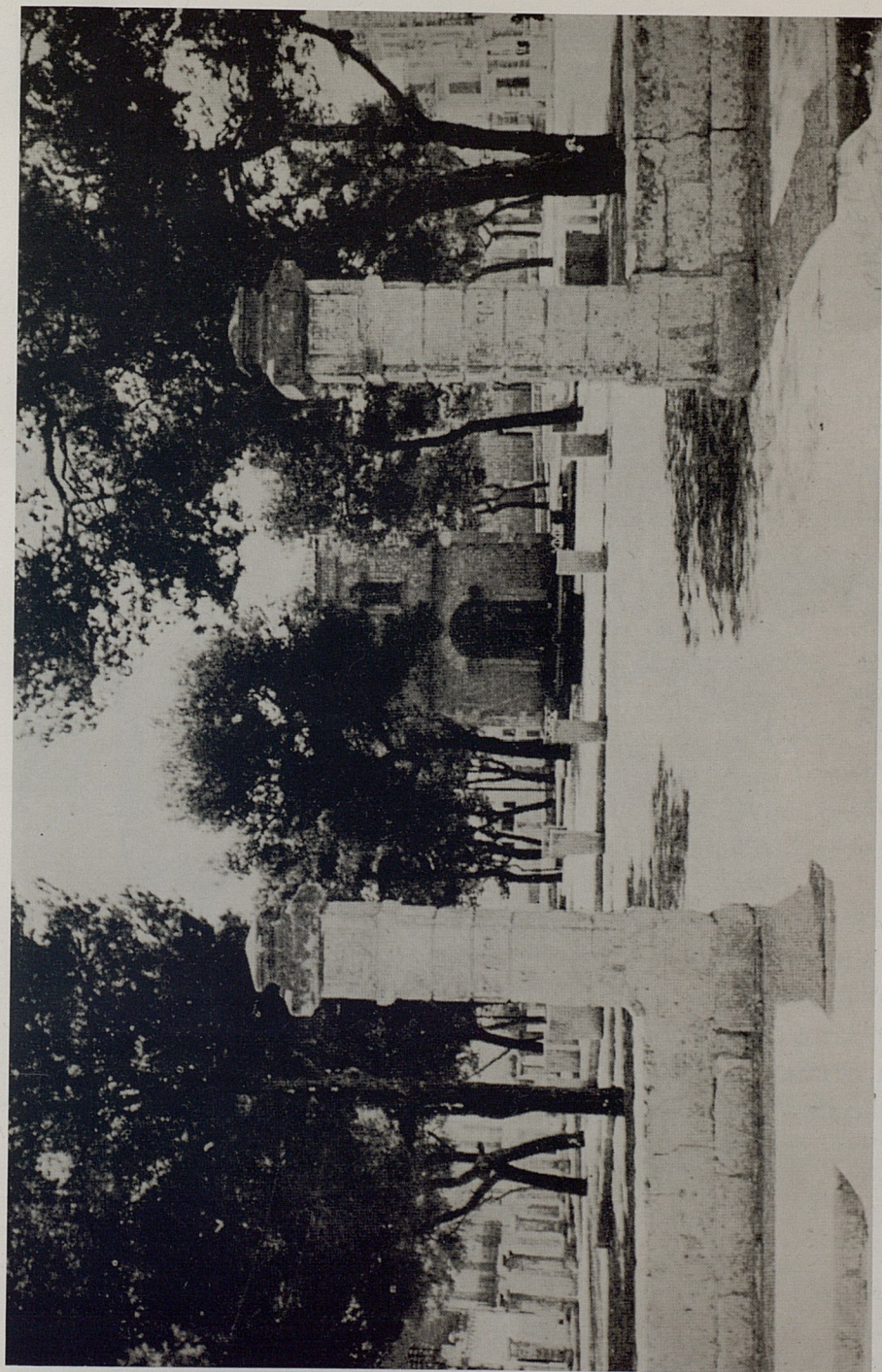

— Part de l'actual "Carrer Major". Antigament "De Sa Rectoria". A la dreta, "Rubi". A l'esquerra, "Placa del Sol". Al fons i a la dreta, actual "Placa Espanya" que durant la Segona República tengué per nom "Plaza de la República". A l'esquerra de tot, "Carrer de l'Estrella" i ben de front antic "Carrer dels Marxandos", "Comercio", "Juan Seguí" i avui "Comercç".

circunstancias concretas fáciles de entender; así nos encontramos con nombres tan populares como “El carrer de ses Monges”, “El carrer de ses Coves”, “El carrer des Jardí”, “El carrer de l’Hospital”, etc. que nos dicen que en aquella calle había tal o cual cosa que servía para identificarla.

El recobrar los nombres antiguos es, ciertamente, una de las maneras de culturizar al pueblo ya que muchas veces estos habían sido cambiados por otros totalmente extraños a nuestra historia local, a nuestra idiosincrasia, a nuestro ambiente... Hoy queremos ofrecer una lista de nombres de calles que hemos ido encontrando en distintos documentos de los siglos XVI y XVII, más concretamente de los años 1514 a 1690.

- 1514.— Carrer dels Marxandos.
- 1525.— Carrer del Call.
- 1540.— Carrer del Marcat dels bous, qui va de la casa del Sr. Rodrigo Bordils.
- 1541.— Carrer de Valella.
- 1560.— Carrer de la Mostra.
- 1564.— Carrer de l’Hospital.
- 1568.— Carrer den Lluch Vidal.
- 1578.— Carrer del Bordellet.
- 1578.— Carreró de la Iglesia al Hort den Parallo o den Torrens.
- 1589.— Carrer de Na Muntanera.
- 1590.— Carrer de na Farrila.
- 1591.— Carrer del Sep.
- 1592.— Carrer de Ne Frare.
- 1593.— Carrer de la Carnasseria.
- 1593.— Carrer de la Quartera. ➤
- 1594.— Carrer del Born o del Celler del Bisba.
- 1595.— Carrer den Galzeran Serra o den Malferit.
- 1597.— Carre Major o de Sant Bartomeu.
- 1599.— Carrer del Born o de la Fyra.
- 1601.— Carrer de la Placeta den Vives.
- 1601.— Carrer de les Coves.
- 1602.— Carrer den Marti Metge.

— Antiga Plaça del Bestiar. Actualment "De Mallorca".

- 1603.— Carrer de la Travessa.
- 1609.— Carrer den Company.
- 1610.— Carrer den Dureta.
- 1611.— Carrer de Mallorca.
- 1612.— Carrer de Sant Domingo.
- 1612.— Carrer de la Oca.
- 1612.— Carrer de la Fira de las Donas.
- 1613.— Carrer de s'Hort den Palmer.
- 1617.— Carrer de la Font Cuberta.
- 1620.— Carrer de sant Francesc.
- 1620.— Carrer de Lloseta o des Pou de Avall.
- 1625.— Carrer de les Milocas.
- 1625.— Carrer des Triquet den Balle.
- 1628.— Carrer de Son Net.
- 1628.— Carrer dels Hostals Vells.
- 1629.— Carrer del Celler den Campins.
- 1631.— Carrer den Vaxilli.
- 1631.— Carrer de la Pescateria.
- 1632.— Carrer de la Placeta den Simo o del Lladoner.
- 1632.— Carrer de sa Tarongeta.
- 1650.— Carrer den Joan Marques.
- 1660.— carrer del Olm.
- 1690.— Carrer den Bibiloni, prop de la Travessa.

Como se ve son muchas las calles que, hoy en día, conservan su antiguo nombre y tendrían que conservarlo siempre. Eso no quiere decir que no se deban o puedan dedicarse calles a hijos preclaros de la ciudad, pero cuidando mucho de que sean personas importantes y nada polémicas, ya que luego se da esa especie de baile de nombres que preferiríamos verlo ya terminado.

JOAN COLI, Pvre.
Cronista Oficial de la Ciudad.

(Aquest document del Cronista Oficial D. Joan Coli i Llobera fou publicat dalt de les pàgines del programa de la fira del DIJOURS BO de l'any 1983.).

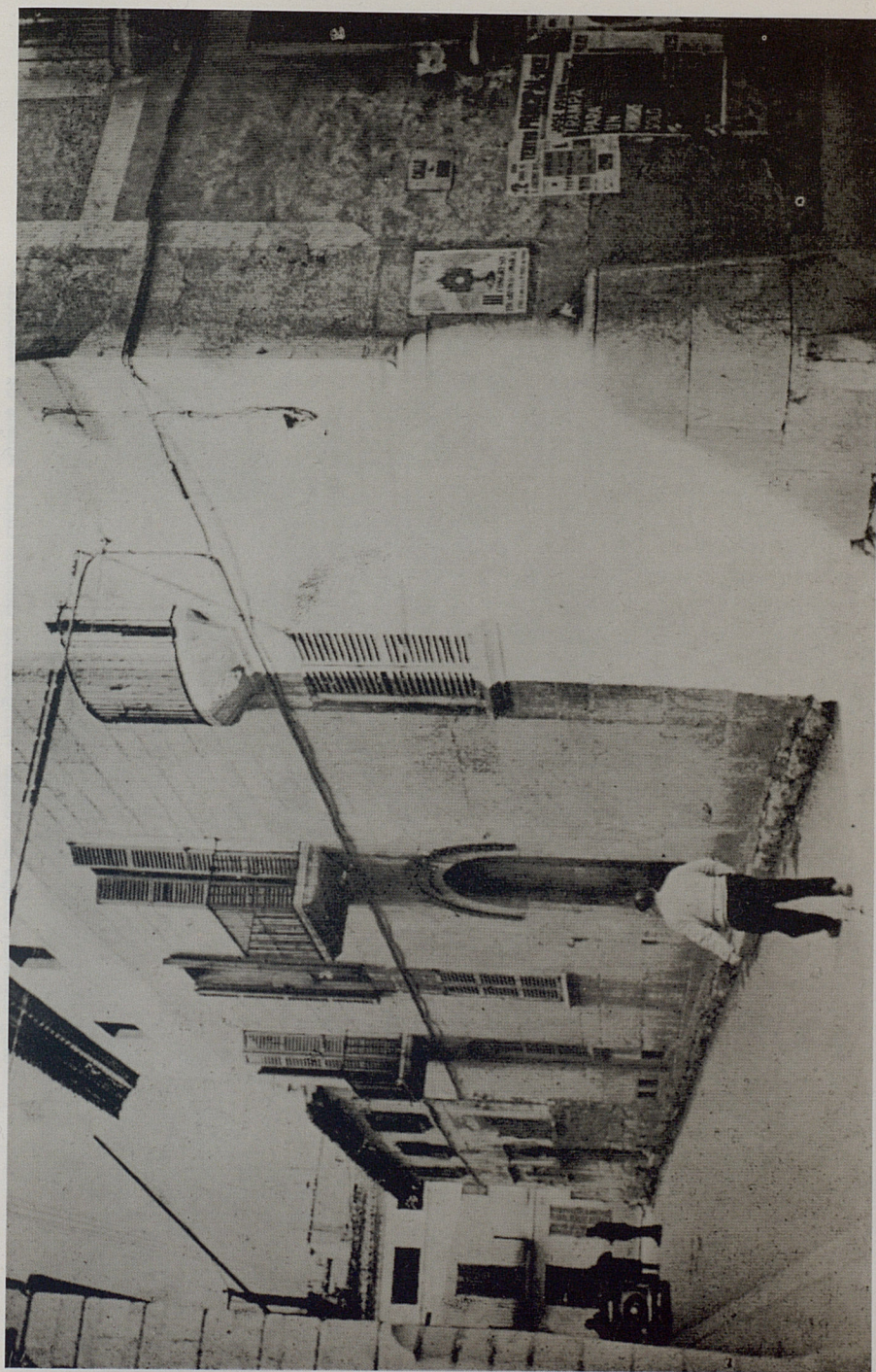

— Principi de la "Gran Vía de Colón" per la banda del Carrer del General Luque, antic "De Mallorca".

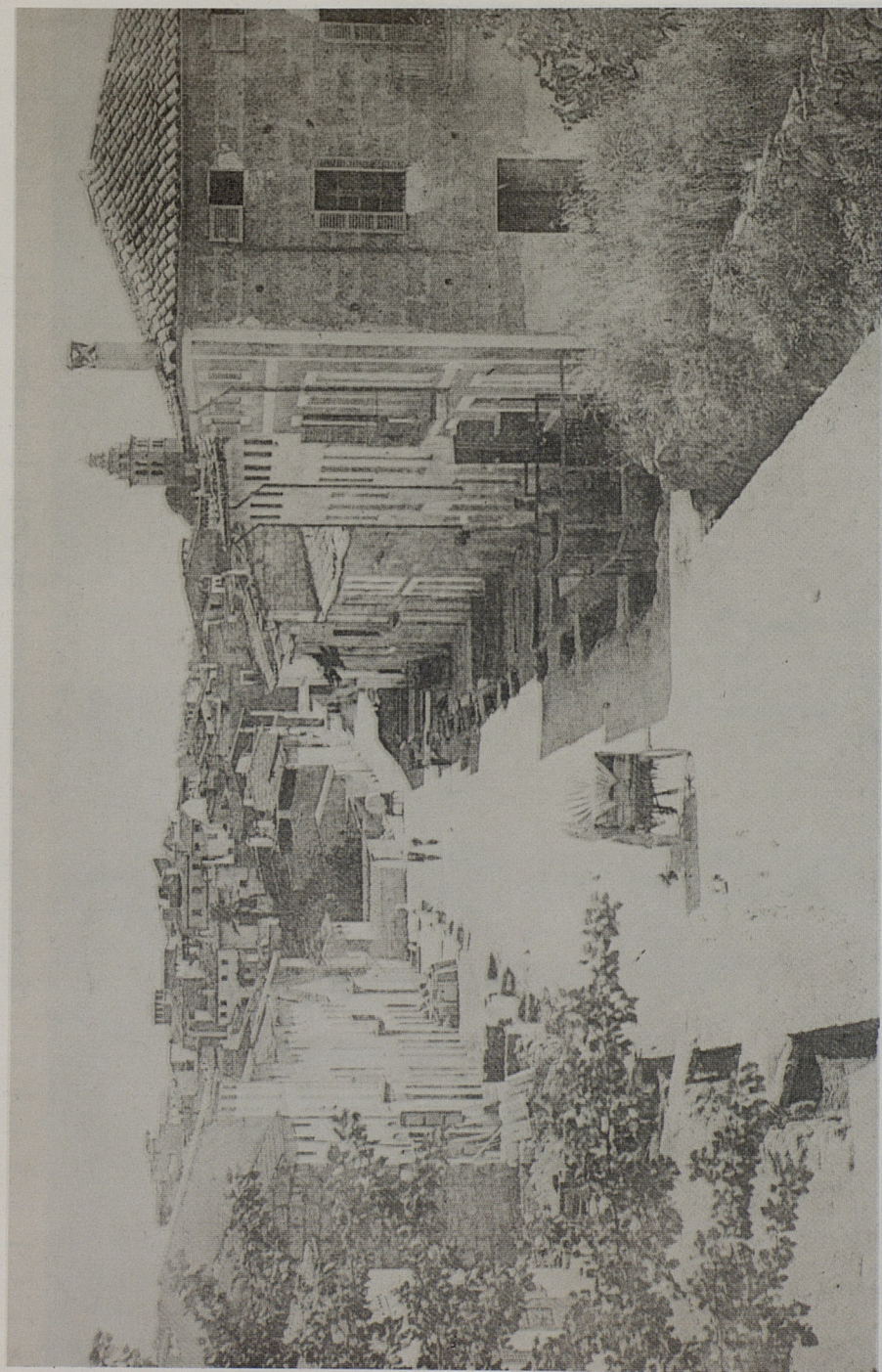
APENDIX 3

CANVIS DE NOM A LA PRIMERA ROTULACIO (1864-1988)

- Plaza Mayor, De la República, Espanya.
- Calle de la Rectoría, Major, General Franco, Major.
- Plaza de la Iglesia, Plaça de Sta. Maria Major.
- Calle de la Sirena.
- Calle de la Fuente, Rentadors.
- Calle de las Monjas, Monges.
- Calle de la Tapia, Hno. Benildo (Una part)
- Calle de las Cuevas, Alférez Esquivias, Coves.
- Calle de Martín Médico, Martí Metge.
- Calle del Jardín, Del Jardí.
- Calle de Levante, Llevant.
- Calle de la Soledad, Soletat.
- Calle de la Roca.
- Calle de la Pureza.
- Calle de la Gloria.
- Calle de Palmer, Den Palmer.
- Calle Mesones, Dels Hostals.
- Calle Rubí.
- Calle de Morey (Desapareguda per edificació)
- Calle de Pelayres, Dels Peraires.
- Calle del Misterio, Del Misteri.
- Calle de Vidal.
- Calle de La Sala (Desapareguda per aixampla de la Plaça Espanya)
- Calle de San Bartolomé, Sant Bartomeu.
- Calle de la Corona, García Hernández, Corona.
- Calle del Rey, Fermín y Galán, Del Rei.
- Calle del Pozo de Lluch, Pou den Lluc.
- Calle de Jover.
- Calle de San Antonio, Sant Antoni.
- Calle Dureta.
- Calle del Cepo, De Sant Sebastià.
- Calle de Serra, P. Serra

— Cantonada de Can Vic. A la dreta l'antic "Born". Al fons, "De la Pau".

— Fotografia molt antiga de l'actual "Avinguda del General Luque" Abans de Mallorca.

— "Plaça Espanya". Al fons i a la dreta, "Carrer dels Hostals".

- Calle Queto.
- Plaza de Sant Domingo.
- Calle de Biniamar.
- Calle de Lloseta, Calvo Sotelo, Germanies.
- Calle de Sto. Domingo
- Calle Trobat.
- Calle de Algarrobas, Argentina, Garroves.
- Calle Coll, Carreró den Coll.
- Calle del Comercio, 14 de Abril, Juan Seguí, Comercio, Comerç.
- Plaza del Mercado, Jaume Armengol.
- Calle del Pozo de Morro, Avda. Bisbe Llompart.
- Calle de Cometas (Miloques), Antoni Fluxà.
- Calle de Mallorca, General Luque.
- Calle de Poniente, Ponent.
- Calle del Angel, Placeta de l'Angel.
- Calle de Salort.
- Calle del Capitán.
- Calle de Muntanera.
- Calle del Desierto, de Na Muntanera.
- Calle de la Cruz, De la Creu.
- Calle del Recreo, Miquel Mir.
- Calle de la Esperanza (Ha desaparegut)
- Plaza de San Francisco, Glorieta del P. Miquel Colom.
- Calle de Pons.
- Calle del Torrente.
- Calle del Triquete.
- Calle de la Murta, Francisco Navarro, Murta.
- Calle de la Paz, Bruy, Miquel Duran, De la Pau.
- Calle de Corró.
- Calle de la Perla, Bernat Salas.
- Calle de la Estrella, Tte. Juan Llobera, Estrella.
- Calle de San Francisco, de sant Francesc.
- Calle del Viento, Vent.
- Calle del Call.
- Calle de la Virtud.
- Calle de Valella.
- Calle de Net, De Son Net.

— Antic "Carrer de La Pau". A la dreta, "Plaça del Sol". Actual "Miquel Duran".

- Calle Belén.
- Calle de la Luna.
- Calle del Barco.
- Calle de Sineu, Del P. Pere J. Cerdá.
- Calle del Paraíso, Del Paradís.
- Calle de la Rosa.
- Calle de la Salud.
- Calle de la Gracia, Valella (part del carrer actual)
- Calle Alfareros, dels Gerrers.
- Calle del Holmo, Olm.
- Calle de la Oca, Del Rector Rayó.
- Calle de Ferrilla.
- Calle del Borne, Del Born.
- Plaza de la Virgen, De la Verge de Lluc.
- Calle de la Feria, Fira.
- Calle del Agua, Placeta de l'Aigua.
- Calle de Jesús.
- Calle de la Campana.
- Calle de la Muestra, De la Mostra.
- Calle del Alba (Desapareguda quan es féu Es Jardinet)
- Calle del Norte, Passatge del Nord.
- Plazuela del órgano, De L'Orgue.
- Calle del Sacristán, Part de la Plaça Orient.
- Calle del Rosario, Roser.
- Calle de la Fortuna.
- Calle de los Angeles, Miquel Duran, La Pau.
- Calle Bruy, Miquel Duran, La Pau.
- Calle del Pez, Peix.
- Plaza del Sol, General Mola, Miquel Duran.

— Actual i antiga "Plaça de la Verge de Lluç". A la dreta, "Carrer de la Campana".

APENDIX 4

CANVIS DE NOM A DISTINTS CARRERS

- Alcázar de Toledo: A finals del segle passat, SALMERON. Llavors, NOU.
- Alférez Esquivias: DE SES COVES i DE CALS HERMANOS.
- Angeles: Antic carrer del CELLER DEL BISBE.
- Antonio Fluxá: DE SES MILOQUES o FONDO. DE SA TARONGETA I PASAJEROS.
- Antonio Torrandell: De SES GERMANIES.
- Argentina: Abans GARROVES i De Cas XIGARRO.
- Bernardo Salas: Abans PERLA o CARRERO DE CAN COSTA.
- Calvo Sotelo: Antic CAMI DE LLOSETA O DE SA PLAÇA DES TOROS.
- Campana: Abans IGLESIA. Hi vivia antany, el senyor de can Campaner.
- Deportes: Per pocs temps, de JUAN RAMIS. JOCS.
- Dureta: SA COSTA DE CAN CATALA I CARRER DES PES DES BESSO
- Francisco Navarro: Abans MURTA.
- Fray Pedro J. Cerdá: CAMI DE SINEU O DEL CARMEN
- Gloria: De CAN MORAGUES I DE CA NA MAYOLA
- General Franco: CARRER DE SA RECTORIA I MAJOR
- General Goded: CARRETERA D'ALCUDIA
- Hermano Benildo: DE SA TAPI
- Jaime Armengol: MERCAT
- Jover: SA TAFONA DEN JOVER I SA TAFONA DEN CATALA
- Juan Seguí: COMERCIO, CATORCE DE ABRIL i, de molt antic CARRER DES MARXANDOS O DEL MERCAT DELS BOUS.
- La Esperanza: DE CAN VENTURA
- Lluch: Carretera de LLUCH O ESCORCA
- Mayrata: DE SA FONT
- Martín Médico: DE SA FONT VELLA
- Mesones: CARRER DELS HOSTALS, DARRERA ES TIRADORS O DARRERA CAN RECA.

— Al darrera, antic "Carrer del Pou den Morro". Actualment "Avinguda del Bisbe Llopart"

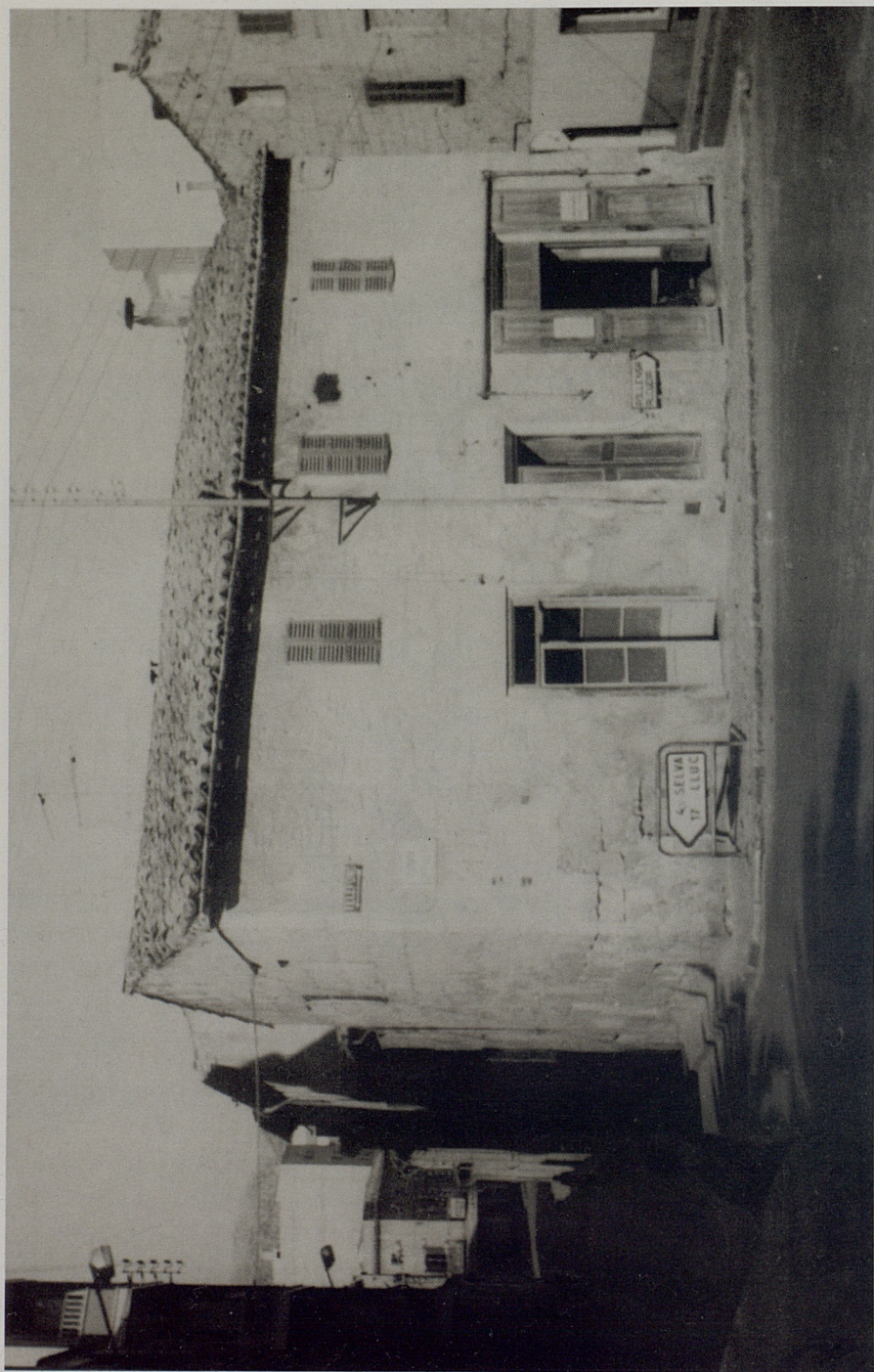

— Antiquíssim "Carrer del Born". Al fons, "Carrer de la Murta" abans de la reforma. A l'esquerra els carrers "De Na Ferrilla" i de "Sant Francesc".

- Miguel Durán: CARRERO DE SA TRAVESSA I DE LA PAU
- Miguel Mir: Abans RECREO
- Muestra: SON ALEGRE I S'ERA D'EN SIQUER
- Muntaner: ES POVET
- Obispo Llompart: POZO DE MORRO I CARRER DE S'ESTACIO
- Plaza de España: PLAZA MAYOR, DE LA REPUBLICA I D'ESPANYA
- Plaza del General Mola: PLAÇA DE LA PEIXETERIA I DEL SOL
- Plaza José Antonio: PLAÇA DELS PORCS, DE LA LIBERTAD, DELS PINS, DEL CONGRES I DE MALLORCA
- Plaza Oriente: DE SA FONT I ES JARDINET
- Pez: ANCHURA I DE SES PUSSES
- Queto: DE CAN MARGALIT
- Rector Rayó: DE BONAIRE I DE L'OCA
- Rey. FERMIN GALAN
- Reyes Católicos: CARRETERA DE LLUBI I D'ARTA
- San Abdon: DELANTE
- San Antonio: DE CAN BORRAS
- San Bartolomé: Abans MAJOR DE SANT BARTOMEU
- San Juan Bautista de La Salle: SA TAPI
- San Sebastián: DEL SEP, DE DON RAFALET DE SEUVA I DE L'AMO EN JAUME DES FORN
- San Vicente de Paúl: DES TORRENT
- Serra: CARRER DES LLADONER
- ANTONIO FLUXA (PLAZA): Castelar
- Soledad: DE CAN CAMARROTJA
- Teatro: Abans VIDAL I CAMI DELS MOLINS
- Teniente Juan Llobera: DE L'ESTRELLA I CARRER DE SA PLAÇA
- Triquete: TRINQUETE I TRIQUET DEN BALLE
- Varella: BONAIRE Y DE CA NA ROTJA.

NOTA:

Aquest APENDIX 4 no té el rigor històric escaient. El vaig publicar al Programa de les Festes dels Patrons d'Inca, sants Abdon i Senén, de 1977. El motiu era el canvi que es pensava fer a distints ròtuls de carrer. Dit canvi el començà a dur a terme el primer Consistori Democràtic i de la Monarquia del Rei. D. Joan Carles Ier a 1979 i s'anà continuant amb el Segon, a partir de 1983.

— “Carrer dels Rentadors”: “Carrer den Coch” a la dreta i “De Lluç”, a l'esquerra.

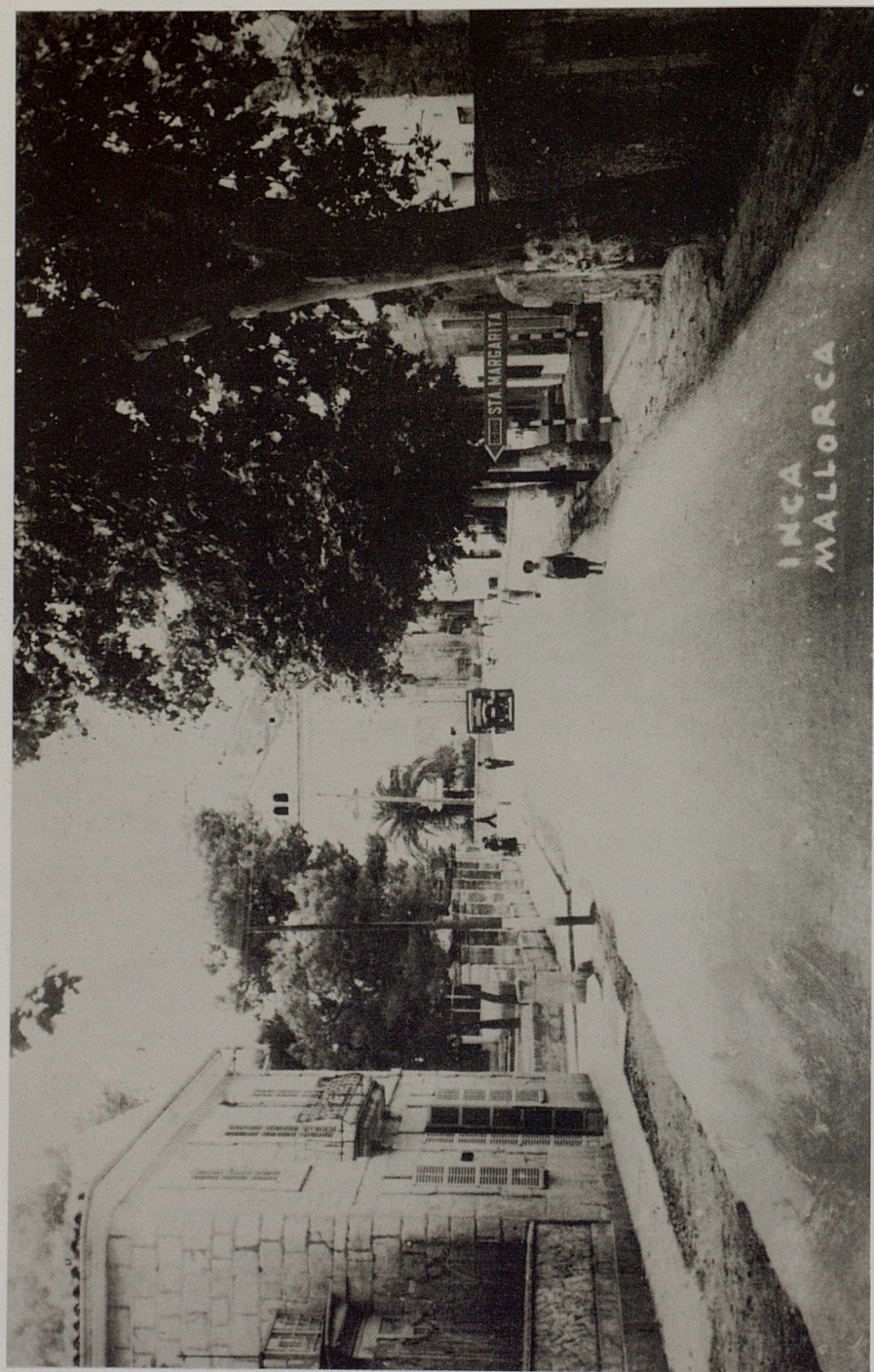
APENDIX 5

CALLES DEL PUEBLO

Nombre

PRIMERA PARTE

Desde St. Francesch fins a can Paris	Major de St. Francesch
Desde el cantó de can valent fins el carrer de s'escamparaygo	Den Pons
Desdel cantó del celler den Monrroig fins al torrent	Del Torrent
Desdel cantó de can Piritis prop del P. Daniel fins el hort de St. Francesch	Escamparaygo
Desde s'hort den Prats fins can Panxe	Del Hort den Prats
Desde el Poet fins el canto de can Pistola . .	De Ne Muntanera
Desde can Pistola fins les quatre cantons den Riña	Del triquet den Balle
Desde can Pistola fins a cal señor Agustí . .	Carrer del Angel
Desde el cantó de can Reyo fins al torrent .	Carrero den Salord
Id. la trevesia que desde el cayro de Mayeta va al Poet	Del Poet
Desde el canto de la Posada de Son Odre al Torrent	De Son Odre
Id. el canto del cayro den Dardé fins el carrero den salord	
Id. del canto de can Paris fins al carrer del Angel	De la Murta
Id. del canto de son Frare fins a la cotxeria den Vich	D.
Id. del cantó de la cotxeria de Vich fins a can Mayrata	Del Bisba
Id. del canto del Sr. Agustí fins el torrent .	De Mallorca
Id. de can Metzara fins a can Llampayes . .	Mercat
Id. de can Llampayes fins a St. Domingo . .	D. St. Domingo
Id. Del canto de Matheu March fins el torrent	Carrer de les Miloques

— Entrada a Inca per la "Carretera d'Alcúdia". Durant el Franquisme, "Del General Goded".

A. T. V. - 3858 - INCR. (Mallorca)
Iglesia de Santo Domingo

— Plaza de Sant Domingo.

Id. del canto del Oratge fins al torrent	Del pou de Morro
Id. de la cotxeria de la diligència fins el carrer del Pou de Avall	Travesia den Trobat
Id. de can Llabrés fins el torrent	Del Pou de Avall
Id. Del canto de Bartomeu Agusti fins al canto des Ylellaró	De la Plaza
Id. del canto des forn fins al mercat	Travesía den Corró
Id. del cantó den Puig fins al Mercat	De los Marxandos
Id. el cantó de las Filipinas fins a la Travesía den Corró	Dels Llegums
Id. el canto de Miquel Ramón fins a la darrere casa de Ynca	De St. Bartomeu
Id. el cantó de Juan Fantasia fins a can Llampayes	De las garrovas
Id. el cantó del seller den Coll fins al carrer de los Marxandos	Carrero den Coll
Id. el cantó del capellá ferré fins a St. Domingo	Den Dureta
Id. el cantó del Metge Catalá fins al carrer de St. Domingo	Carreró den Catalá
Id. el cantó del forn den Mè fins a St. Domingo	Den Jover
Id. el cantó de can Llobera Brut fins al carrer del Dureta	Del Sep
Id. del cantó des Carelló fins a St. Domingo	Den Pilos
Id. el cantó den Llorens de Ne Missa fins Cala Mort	Del Rey
Id. del cantó de la Tafona den Catalá fins al carrer de St. Bartomeu passant per can Pere Porxo	Del Sep
Id. el cantó del cayró den Moscarí afarrat amb el den Catalá fins al camí de Mancó	

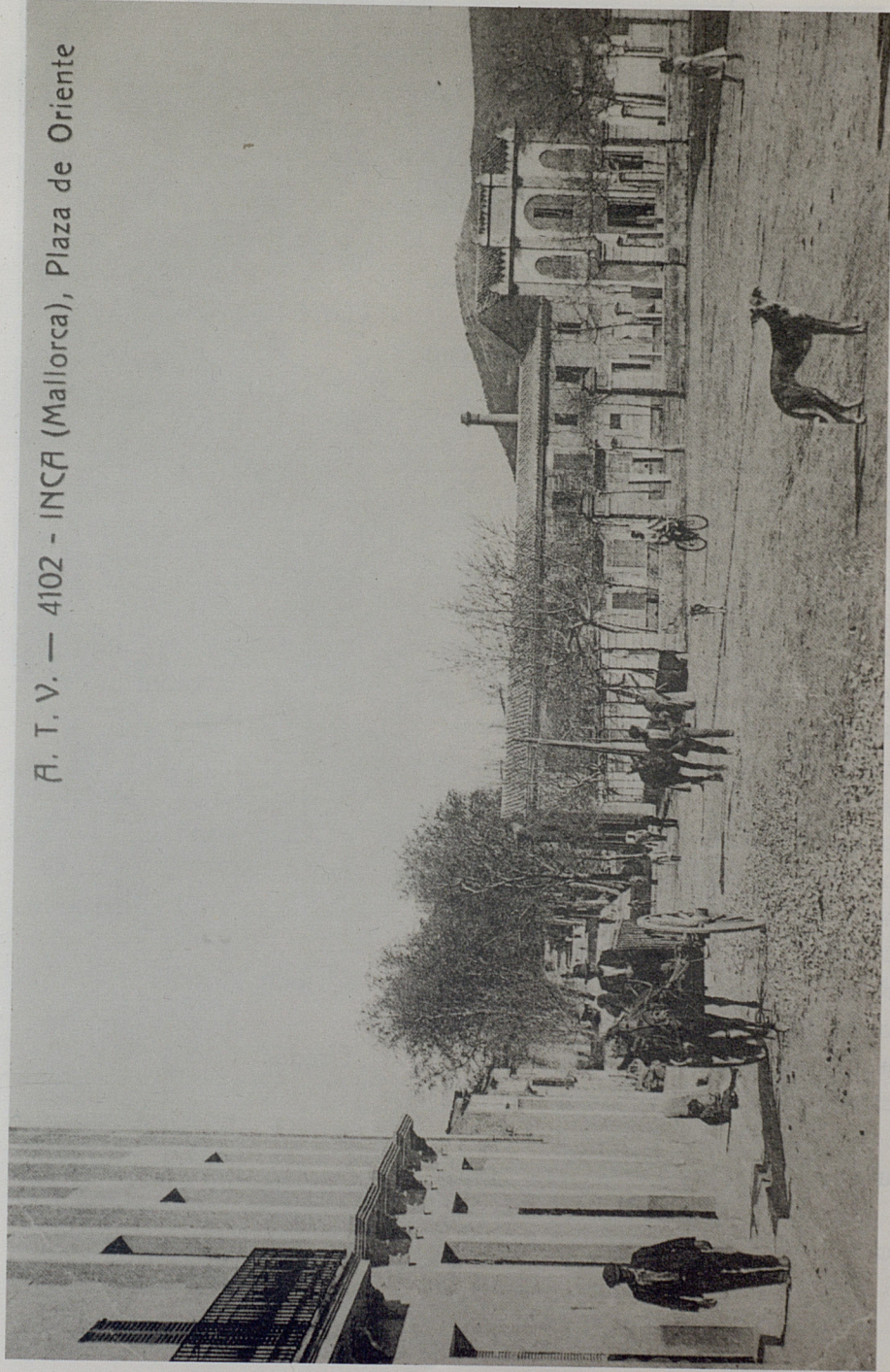

— Antic "Carrer dels Marxandos". Llevors "Comercio"; durant la Segona República, "14 de Abril". El Franquisme el convertí en "Juan Seguí". Avui "Del Comerç".

SEGUNDA PARTE

El carreró que del cantó de can Geroni	
Salat surt al Camí de Sineu	Carreró del Hort
Del Carreró de can Bruno per can	
Vallespir fins can Pello	El Call
Del Cantó den Reteta fins al forn den	
Rubí	Carreró den Reteta
Del cantó de Simó Alzina fins can Juan	
Miquel	
Del cantó de cas esculto fins can Llarch . .	Carre del Hom
Del cantó des Cristo fins can Juan Miquel .	Carre de la Oca
Del cantó de Juan Miquel fins surti de	
Ynca.	Yd. de Valella
Del cantó de can Pieras qui esta na	
Bennassana fins can Calderí	
De can Calderí fins darrera St. Francesch .	Yd. de Sineu
El carreró que haya a ma esquerra del	
carré de Sineu	
Desde el cantó del cayró de can Vich fins	
cas Betliu	Yd. de Son Net
Desde can Llarguet fins al carré de Valella	
per cas Bellem	Yd. des Bous
Del cantó des Beato fins la era den Jaume	
Gual	Beato
Del Cayeró del Hort des Tixedó fins al	
cantó del corral del Dr. Salas	Carreró den Nas
Del cantó de can pedesset fins ca na Parisa	Carré
Del cantó de ca na Parisa fins la era de	
Jaume Gual	Yd. Mossen Gual
De ca na Parisa fins a can Llarch	Bordellet
Del cantó de can Brunet fins can Monroix	Carré Nou
De can Moscari del Born fins ca na mena .	Yd. des Bordell
Del cantó de can Matevet fins can Moscari	el Born
Del cantó den Rapaso fins can Porxo	Carré de na Ferrilla
De can parís fins al cantó de Son Sastre .	Carré de la Yglesia
Del cantó de Son Sastre fins can Lau	Yd. den Lau

À. T. V. — 4102 - INCA (Mallorca), Plaza de Oriente

— "Plaza Oriente" abans de la remodelació de 1927. Al fons l'actual "Plaça de Mallorca".

Del cantó den Siquier fins a son Alegre ...	Yd de la Mostra
De la cotxeria den Siquier fins al carré de la Canaleta	
Del cantó de cal Juan fins la era de Jaume Gual	
Devant la Yglesia	Plaza dels Tencats
De se Plaza dels Tencats fins al carré de se Canaleta	
Desdel el carré de la Yglesia fins la Plaza de la Parroquia	Carré de la Fortuna
Del cantó de la Posada de Lluch per can Amé fins can Vich	Yd. Del Bisbe
De can March fins can Lluvia	Yd. den Bruy
Plaza de la Pescateria	Pescateria
De can Francesch de ne Coloma fins al cantó de la viuda del Hostal	El Pex
De can Paya fins a la Carneceria	La Plaza
De can Moragues fins a can Juan Tortella .	De la Rectoria
Del Hospital fins al carré de la Fortuna ...	Plaza de la Parroquia
Del cantó del Rose fins a la Canaleta	Carré de la canaleta
De can Guixe fins al carré dels Hostals ...	Yd. de la Sala
Del cantó de can Rubí fins al carrer dels Hostals	
Del cantó de can rexach fins can Pelluch ..	Yd. del Hospital
Del cantó den Vicens des forn fins al cantó del camí de Selva	Yd. de la Font cuberta
Del cantó den Jaume Antoni Fantasia fins can Rexac	Yd. dels Hostals
Del cantó den Moraguinas fins a las Casas Novas	Tiredós
Del carreró de ma esquerra qui surt al carré den Vidal	
El carré que des cantó dels Tiradors de can Amé fins al carré de la Font Cuberta	
Del cantó den Matia de ne Morra fins al carré de les Casas Novas	Carré del Palmer

— Antiga "Plaza de José Antonio".

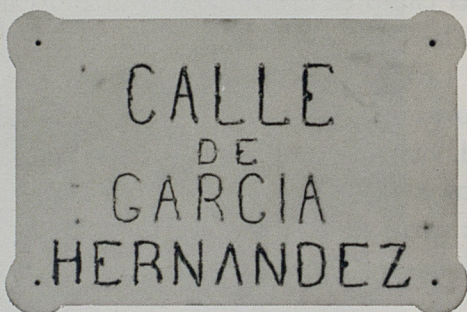
— Al fons, "Carrer Major" i "Dels Hostals". Antigament "De sa Rectoria" i "Mesones" respectivament.

Del cantó de cas Fusteret fins al carré de la
 Font Cuberta Yd. den Martí Metge
 Del cantó de can Pedeset fins can Martí
 Maria Yd. den Rovey
 Del cantó de can Pedeset fins a les Monges Yd. nou de las Monges
 Del cantó de Can Garreto fins al carré nou
 de las Monges Yd. Las Covas
 El carreró que de ca sa Gerrereta va a las
 Covas
 Yd. que del cantó de can Alex surt a las
 Covas
 Es carré de se paret des hort de ses
 Monges Carre de la Tapia.

APENDIX 6-A

NOMS DE CARRERS A 1935

- 14 de Abril
- Agua
- Alfareros
- Alcudia
- Algarrobas
- Almogáraves
- Angeles
- Angel
- Antonio Fluxá
- Antonio Maura
- Artá
- Auxiliar
- Barco
- Belén
- Bernardo Salas
- Biniamar

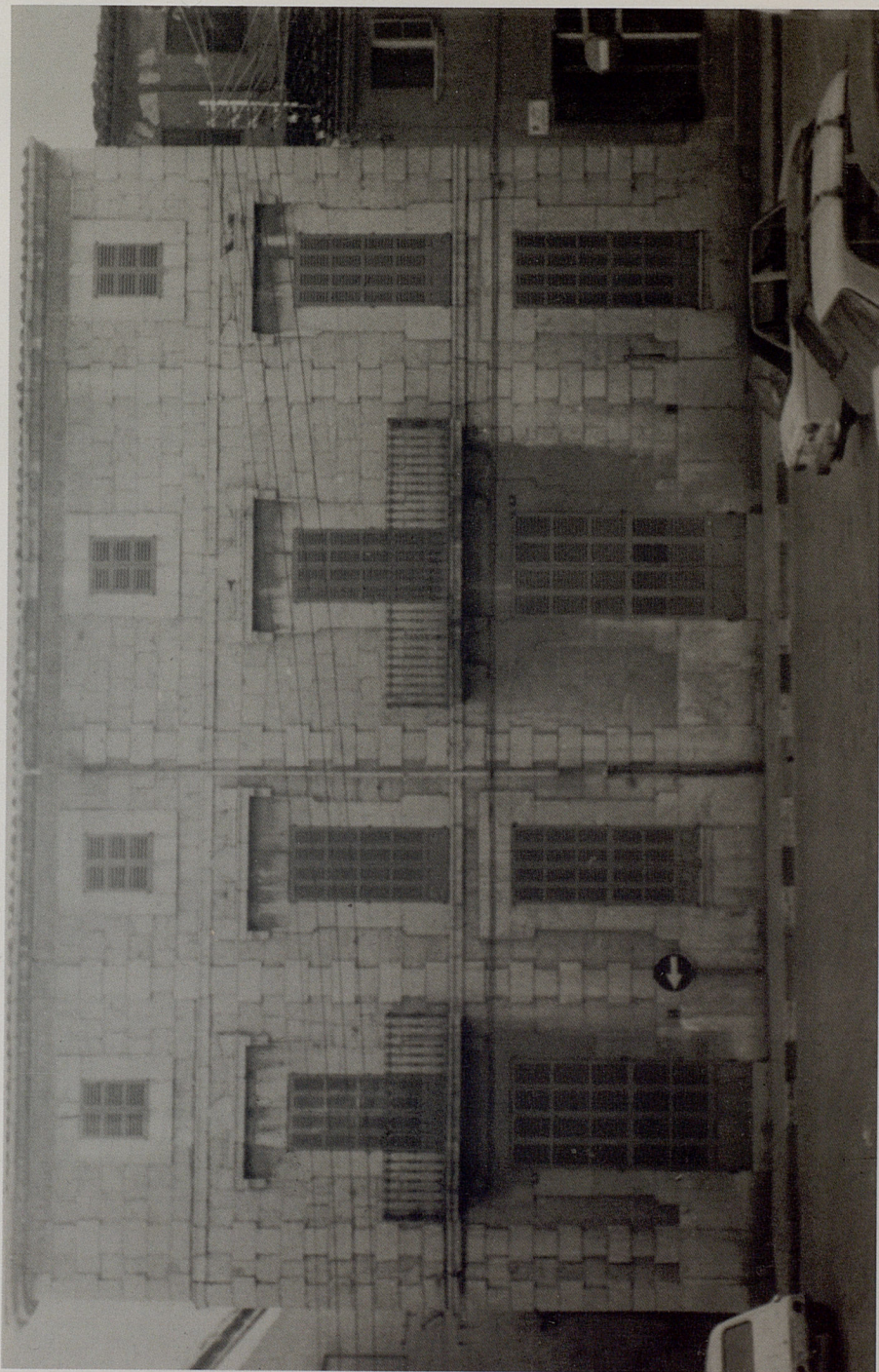
— Actual "Carrer del rector Rayó", abans "De la Oca".

- Borne
- Bruy
- Cala S. Vicente
- Call
- Campana
- Castelar (Plaza)
- Cepo
- Coch
- Corró
- Costa y Llobera
- Cruz
- Cuartel
- Cueto
- Cuevas
- Chopin
- Delante
- Dureta
- Edison
- Estrella
- Feria
- Fermín y Galán
- Ferrila
- Fonteta
- Formentor
- Fortuna
- Fuente
- Fuente (Plaza)
- García Hernández
- General Luque
- Gloria
- Gran Via
- Huerto
- Iglesia (Plaza)
- Industria
- Isaac Peral
- Jaime Armengol
- Jardín

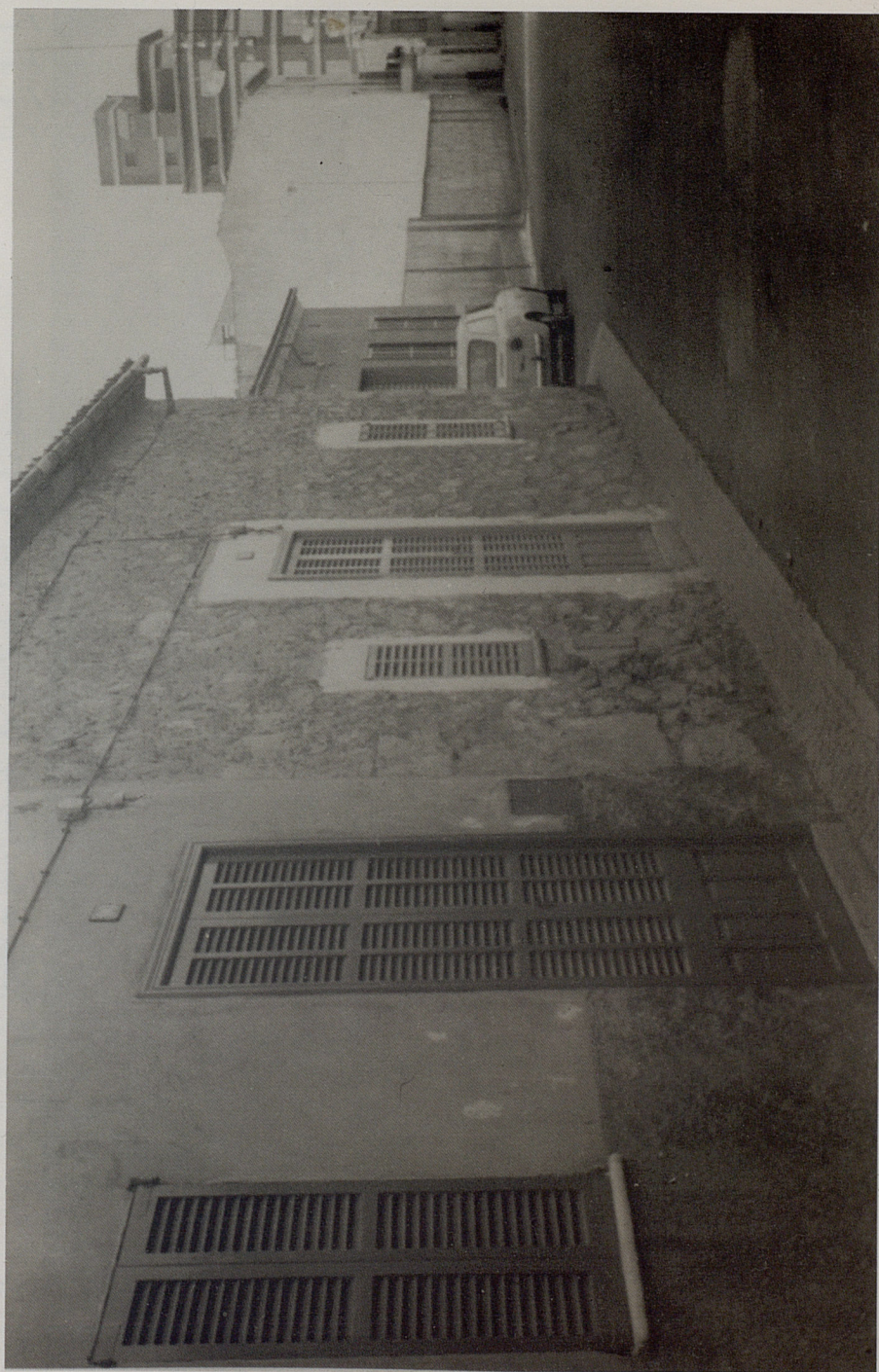
— De sempre, "Carrer de Valella".

- Jesús
- Jochs
- Jover
- Juan Alcover
- Lavaderos
- Levante
- Luna
- Lloseta
- Lluch
- Mayrata
- Malferits
- Mancor
- Marconi
- Martín Médico
- Mayor
- Mercancías
- Mesones
- Misterio
- Molinos
- Monjas
- Muestra
- Muntanera
- Murta
- Nicolás Salmerón
- Obispo Llompart
- Oca
- Olmo
- Organo (Plaza)
- Oriente (Plaza)
- Palmer
- Paraíso
- Pez
- Pelayres
- Pérez Galdós
- Perla
- pez
- Pi Margall

— “Placeta de l’Orgue”. Antics “Tancats” d’Inca.

- Poniente
- Pons
- Pozo Lluch
- Pureza
- Rafael Albertí
- Ramón y Cajal
- Ramón Llull
- Recreo
- República (Plaza)
- Roca
- Rosa
- Rosario
- Rubí
- Sagreras
- Salord
- Salud
- San Antonio
- San Bartolomé
- San Francisco
- Santiago Rusiñol
- Santo Domingo
- Santo Domingo (Plaza)
- Serra
- Sineu
- Sirena
- Sol
- Sol (Plaza)
- Soledad
- Son Net
- Subida Estación
- Tapia
- Teatro
- Torreta
- Torrente
- Travesía Lloseta
- Trinquete
- Trobat

— Vella "Calle de la Tapia".

— “Carrer de Sant Francesc”. De molt antic, “Major de Sant Francesc”.

- Valella
- Vidal
- Viento
- Virgen (Plaza)
- Virtud

APENDIX 6-B

CARRERS I PLACES D'INCA A 1944

- Agua
- Alcázar de Toledo
- Alcudia carretera
- Alfareros
- Alférez Esquivias
- Algarrobas
- Almogáraves
- Angel
- Angeles
- Antonio Fluxá
- Antonio Maura
- Artá
- Barco
- Biniamar
- Belén
- Bernardo Salas
- Borne
- Bruy
- Cala San Vicente
- Call
- Calvo Sotelo
- Campana
- Canaleta
- Capitán

— "Carrer del Triquet". A documents del segle passat, "Del Trinquete".

CALLE DEL COMERCIO

— La ceràmica més ben conservada de la primera rotulació i que es guarda a l'Arxiu Històric Municipal.

- Capitán Cortés
- Cepo
- Chopín
- Coch
- Corró
- Costa y Llobera
- Corona
- Cruz
- Cuartel
- Cueto
- Delante
- Dureta
- Edison
- España Pl.
- Feria
- Formentor
- Ferrocarril
- Fonteta
- Fosaret
- Francisco Navarro
- Fuente
- Fuente Pl.
- Ganado
- Ganado Pl.
- García Morato
- Generalísimo Franco
- General Godet
- General Luque
- General Mola
- Germanías
- Gloria
- Gorch Blau
- Gran Vía
- Grifó
- Héroes del Baleares
- Huerto
- Iglesia Pl.

— Ròtul que posaren a l'antic carrer del Pou den Morro a 1918.

- Isaac Peral
- Jaime Armengol
- Jardín
- Jesús
- José Antonio Pl.
- Jover
- Juan Alcover
- Juanot Colom
- Juan Seguí
- Juegos
- Lavaderos
- Levante
- Llubí (Camino viejo)
- Lluch
- Lluch, carretera
- Luna
- Mairata
- Malferits
- Mancor
- Marconi
- Martín Médico
- Mercancías
- Mesones
- Misterio
- Monjas
- Muestra
- Muntanera
- Norte
- Ob. Llopart
- Olmo
- Organo
- Oriente Pl.
- Palma carretera
- Palmer
- Paraiso
- Paz
- Pelaires

**CALLE
MAYOR**

— L'antic carrer "De sa Rectoria" quedà convertit a l'any 1900 en "Calle Mayor".

- Pérez Galdós
- Pez
- Poniente
- Pons
- Pozo de Lluch
- Pureza
- Rafael Albertí
- Ramón Llull
- Ramón y Cajal
- Recreo
- Rector Rayó
- Rey
- Roca
- Rosa
- Rosario
- Rubí
- Sagrera
- Salord
- Salud
- Sancellas carretera
- San Antonio
- San Bartolomé
- Santo Domingo
- Santo Domingo Pl.
- San Francisco
- Santiago Rusiñol
- Serra
- Sineu
- Sineu carretera
- Sirena
- Sol
- Soledad
- Son Net
- Sor Clara Andreu
- Tapia
- Teatro
- Teniente Llobera

— Pel maig de 1931 la Segona República donà el nom de "Jaime Armengol" al vell "Carrer del Mercat".

PLAZA
DE LA
REPUBLICA

PLAZA
ESPAÑA

— Una bellíssima placa de marbre blanc il·luminà la plaça de davant l'Ajuntament. La "Plaza de la República", posada a 1931, donà pas a la seva part posterior a "Plaza España" poc temps després d'haver rebentat "El Glorioso Movimiento Nacional".

- Teniente Oliver
- Trinquete
- Torrente
- Torres Quevedo
- Torreta
- Trobat
- Valella
- Vicente Enseñat
- Vidal
- Viento
- Virgen de Lluch
- Virtud

De "INCA", *guía de la Vida Social, Industrial, comercial y Religiosa*". Editada per "Imprenta Durán-1944"

— A principis de la "Democràcia" actual es volgué anar a les arrels més fondes en quant a rotulació dels carrers d'Inca. A l'actual carrer "De N'Antoni Fluxà" se li volia posar el vell nom de "Fondo". La placa no es posà mai.

— El "Franquisme" llevà el ròtul de "Plaça del Sol" i hi va col·locar aquest. Avui és el "Carrer de Miquel Duran".

— Durant la dècada dels anys 30, en homenatge al músic mort, es col·locà aquesta làpida que dóna nom a un carrer prou conegut.

Apertura de la
Calle Juanot Colom

Bajo el signo de

FRANCO

Lo hizo el Movimiento
Nacional Sindicalista

18 Julio de 1953

— A 1953, "Bajo el signo de Franco" s'inaugura el carrer de "Joanot Colom".

APENDIX 7

LLISTA DELS CARRERS D'INCA A 1988

- . Carrer de s'Aigua
- . Avinguda d'Alcúdia
- . Calle Almogávares
- . Carrer de N'Andreu Caimari
- . Carrer de l'Àngel
- . Carrer de N'Antoni Fluxà
- . Carrer de N'Antoni Maura
- . Carrer de N'Antoni Rubí
- . Calle Arles
- . Carrer d'Artà
- . Calle Bailén
- . Calle Balmes
- . Carrer des Barco
- . Carrer den Bartomeu Far
- . Calle Belchite
- . Carrer de Betllem
- . Carrer Berenguer d'Anoia
- . Calle Benhabet
- . Plaça des Bestiar
- . Carrer de Biniamar
- . calle de Binissalem
- . Carrer del Bisbe Cima
- . Avinguda del Bisbe Llompart
- . Plaça des Blanquer
- . Carrer des Born
- . Calle Bruy
- . Calle Bugar
- . Carrer de Cabrit i Bassa
- . Calle Cala San Vicente
- . Calle California
- . Calle Calobra
- . Carrer des Call
- . Carrer de la Campana
- . Calle Campanet

— Algunes de les plaques que es posaren a principis dels anys quaranta. Eren de metall.

- . Carrer de can Dureta
- . Carrer de can Valella
- . Carrer de can Vidal
- . Calle Canaleta
- . Carrer des Comers
- . Calle Canónigo Alzina
- . Calle Canónigos Garau
- . Calle Capitán
- . Calle Capitán Cortés
- . Calle Cardenal Cisneros
- . Calle Cartujo Jerónimo Planas
- . Carrer Castell Bellver
- . Calle Cervantes
- . Calle Cid Campeador
- . Av. Ciutat de Lompoc
- . Carrer d'en Coll
- . Carrer de la Corona
- . Carrer d'en Corró
- . Calle Costa y Llobera
- . Calle Costitx
- . Calle Covadonga
- . Calle Cristo Rey
- . Carrer de la Creu
- . Calle Cuartel
- . Calle Cueto
- . Calle Chopín
- . Carrer de ses Coves
- . Calle doctor Fleming
- . Calle Dominico Bdo. Burdils
- . Calle Dos de Mayo
- . Calle Edison
- . Calle Escorca
- . Calle Escorial
- . Plaza España
- . Calle es Terrers
- . Carrer de l'Estrella
- . Calle Felipe II
- . Carrer de Na Ferrilla

Calle del MUSICO BALAGUER

1869 – 1951

— Ròtul metàl·lic de la dècada dels anys seixanta. Encara n'hi ha bastantes de col·locades i foren, aleshores, ben arribades per la seva bona presentació. Hi hagué moltes errades ortogràfiques.

- . Calle Ferrocarril
- . Carrer de sa Fira
- . Carrer de sa Font
- . Carrer de sa Fonteta
- . Carrer Formentera
- . Carrer Formentor
- . Carrer de la Fortuna
- . Calle Fray Antonio Reure
- . Calle Fray Antonio Torrens
- . Calle Fray Antonio Villacasín
- . Calle Fray Juníper Serra
- . Calle Fray Mariano Payeras
- . Calle Fray Ramon Desbrull
- . Calle García Morato
- . Carrer de ses Garroves
- . Avinguda del General Luque
- . Calle General Rodríguez
- . Calle General Weyler
- . Carrer des Gerrers
- . Avinguda de les Germanies
- . Carrer de la Glòria
- . Calle Gómez Hulla
- . Calle Gorg Blau
- . Calle Goya
- . Calle Gracia
- . Avenida Gran Vía de Colón
- . Calle Grifó
- . Calle Hermano Benildo
- . Calle Héroes del Balears
- . Pasaje Hispano
- . Carrer dels Hostals
- . Calle Isaac Peral
- . Carrer d'En Jaume Armengol
- . Carrer des Jardí
- . Carrer den Jeroni Berard
- . Carrer de Jesús
- . Calle José María Sert
- . Carrer d'en Josep Barberí

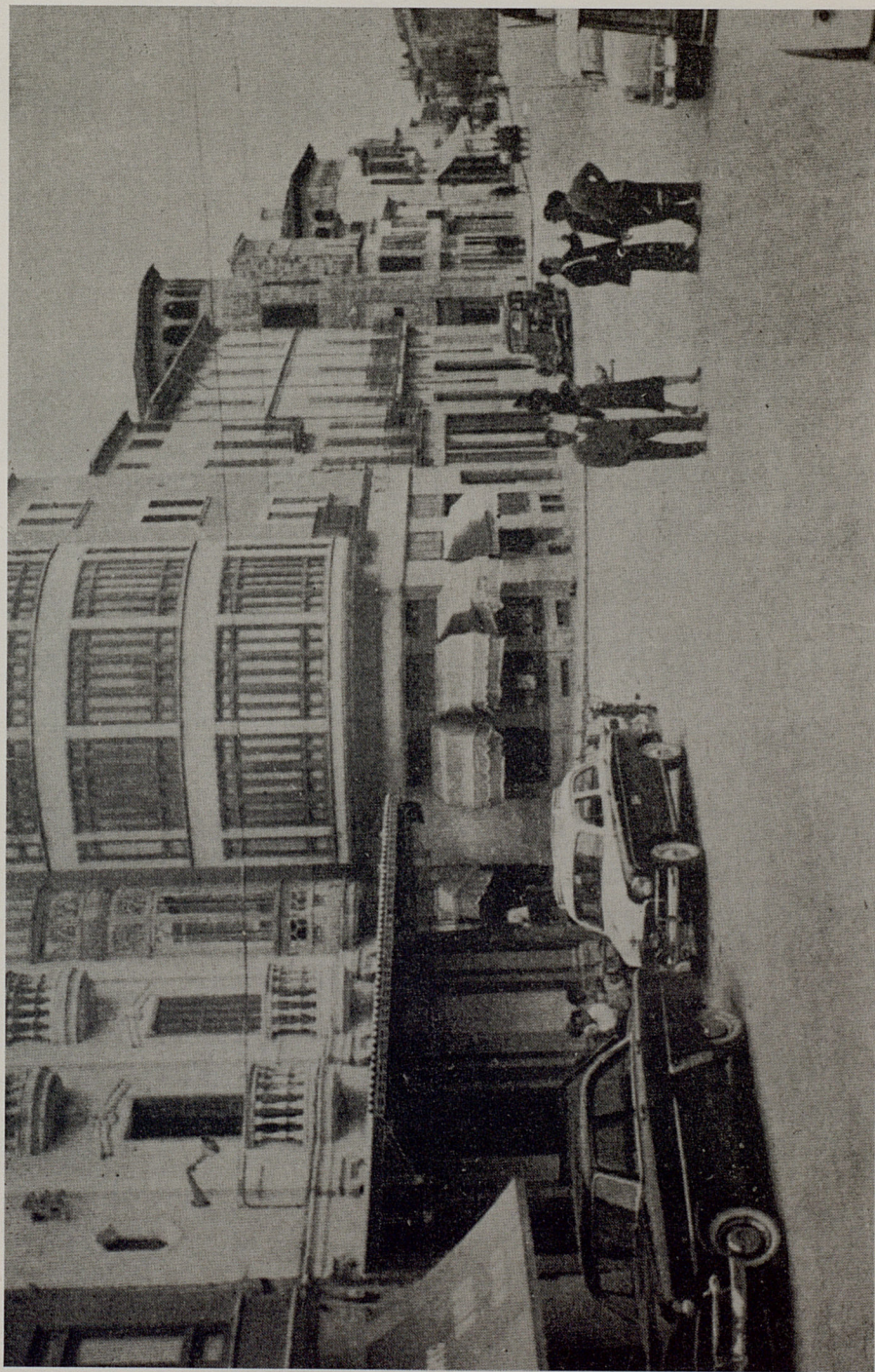
— Els darrers ròtuls col·locats des de l'actual Democràcia. Marbres i ceràmiques.

*Carrer
de
Ponent*

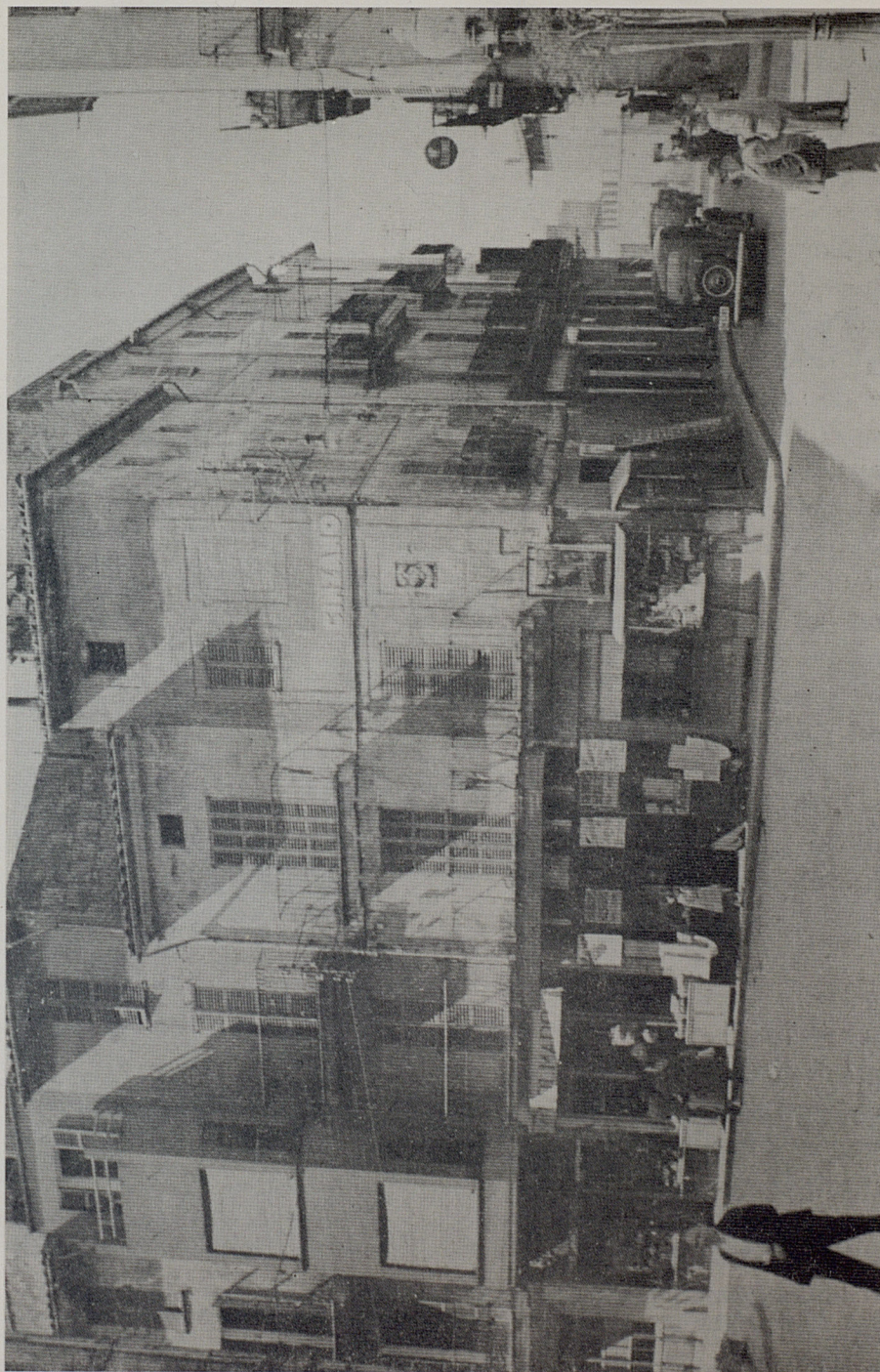

AVINGUDA
DE
LES GERMANIES

— El carrer "Jaume Armengol" a 1959.

- . Carrer d'en Jover
- . Calle Juan Alcover
- . Calle Juan Bautista de Toledo
- . Calle Juan de Austria
- . Calle Juan de la Cierva
- . Calle Juan de Herrera
- . Calle Joanot Colom
- . Carrer d'en Judà Mosconi
- . Calle La Puebla
- . Calle Lepanto
- . Carrer de Llevant
- . Carrer de la Lluna
- . Carrer d'en Llorenç Villalonga
- . Carrer del Joan Crespí
- . Carrer dels Jocs
- . Calle Lloseta
- . Avinguda de Lluc
- . Calle Llubí
- . Carrer de Mestre Torrandell
- . Carrer d'en Mairata
- . Carrer Major
- . Carrer dels Malferits
- . Plaça Mallorca
- . Calle Marconi
- . Calle Mancor
- . Plaça de la Mare de Déu de Lluc
- . Carrer d'en Martí Metge
- . Calle Menéndez y Pelayo
- . Calle Mercancías
- . Calle Miguel Angel
- . Calle Miguel Bissellach
- . Calle Miguel Servet
- . Carrer d'en Miquel Duran
- . Carrer d'en Miquel Mir
- . Carrer del Misteri
- . Calle Molinos
- . Calle Mostazaf
- . Carrer de sa Mostra

— Així era el carrer "Del Comercio" durant la dècada dels anys 30 i 40 del present segle.

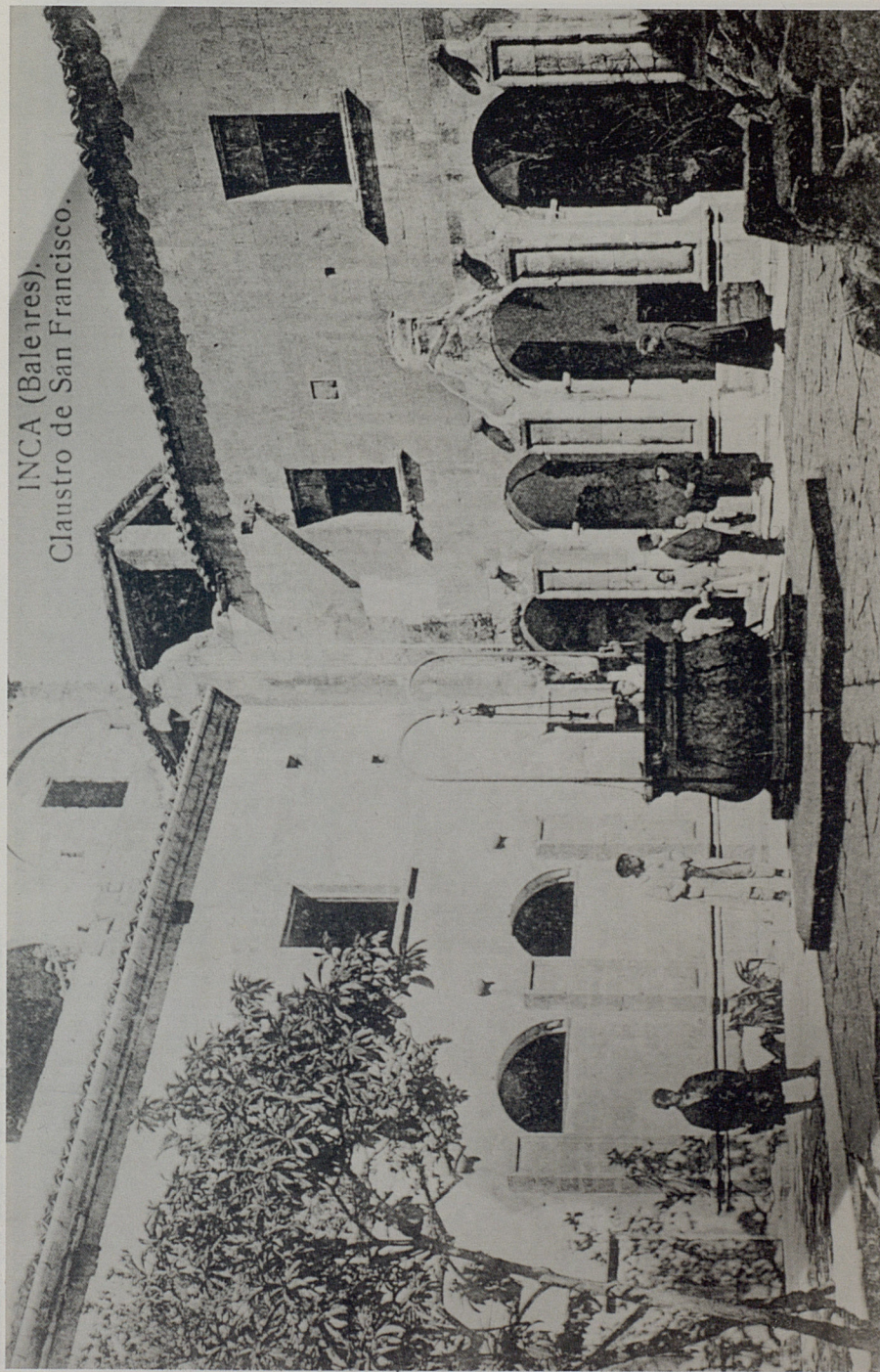
- . Carrer de Na Muntanera
- . Carrer de sa Murta
- . Calle del Músico Balaguer
- . Calle Murillo
- . Calle de las Navas de Tolosa
- . Passatge del Nord
- . Carrer Nou
- . Calle Numancia
- . Passatge del Sud
- . Calle Obispo Morro
- . Calle Olmo
- . Plaça de l'Orgue
- . Plaça d'Orient
- . Carrer d'en Palmer
- . Carrer del Paradís
- . Carrer dels Paraires
- . Carrer del Pare Cerdà
- . Carrer del Pare Bartomeu Coc
- . Carrer de Pare Rafel Serra
- . Carrer de la Pau
- . Carrer d'en Pau Casasnoves
- . Calle Pelayo
- . Carrer d'en Pere Malferit
- . Carrer de la Perla
- . Calle Pérez Galdós
- . Pasaje Perriloy
- . Carrer des Peix
- . Calle Pintor Sorolla
- . Calle Pio XII
- . Carrer de Ponent
- . Carrer d'en Pons
- . Carrer des Pou d'en Lluc
- . Carrer de la Puresa
- . Plaça de la Quartera
- . Calle Rafael Albertí
- . Carrer d'en Ramon Llull
- . Carrer del Rector Rayó
- . Calle Rvdo. Bernardo Salas

— Una vella foto del carrer "De sa Rectoria" de finals del segle passat. A mitjan carrer, i a l'esquerra, uns obrers aterren l'antiga Rectoria ja que se'n construeix una de nova aferrada a la Parròquia de Santa Maria Major.

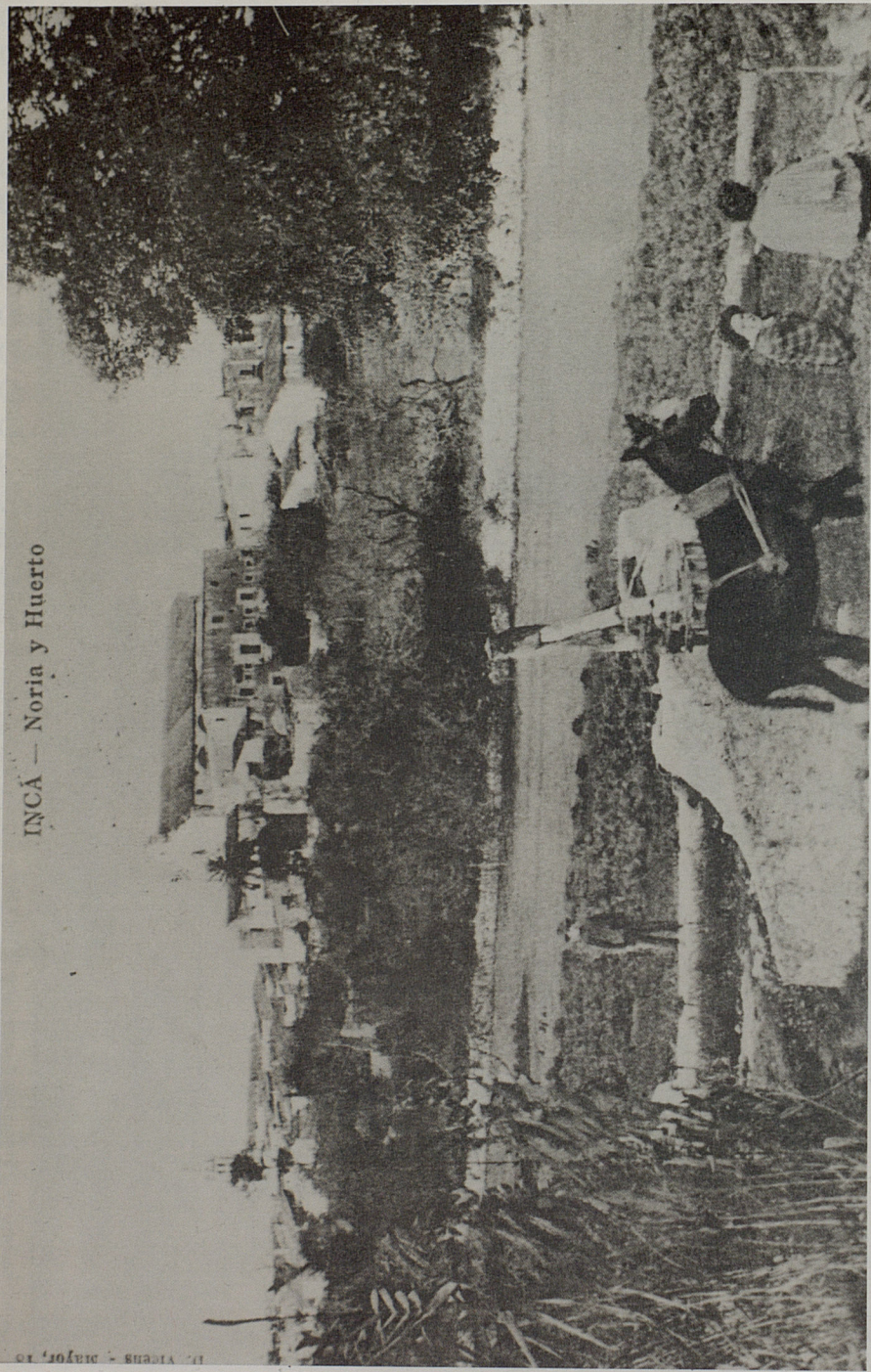
- . Calle Rvdo. Lorenzo Riber
- . Carrer del Rei
- . Carrer dels Rentadors
- . Avenida rey Jaime I
- . Avenida rey Jaime II
- . Calle rey Jaime III
- . Calle rey Sancho
- . Avenida Reyes Católicos
- . Carrer de la Roca
- . Carrer de la Rosa
- . Carrer del Roser
- . Calle Rubén Darío
- . Calle Sagrera
- . Calle Salord
- . Carrer de la Salut
- . Calle Juan Bautista de la Salle
- . Calle de San Abdón
- . Calle San Alonso Rodríguez
- . Calle San Miguel
- . Calle san Pío X
- . Calle san Senén
- . Calle san Vicente de Paúl
- . Carrer de sant Antoni
- . Carrer de sant Bartomeu
- . Carrer de sant Domingo
- . Plaça de sant Domingo
- . Carrer de sant Francesc
- . Carrer de sant Sebastià
- . Calle santa Catalina Tomás
- . Calle santa Magdalena
- . Plaça de santa Maria Major
- . Calle santa Teresa
- . Calle Santiago Ramón y Cajal
- . Calle Santiago Rusiñol
- . Carrer de la Sirena
- . Carrer del Sol
- . Carrer de la Soletat
- . Carrer de Son Net

INCA (Balears).
Claustro de San Francisco.

— L'antic claustre dels Franciscans vers l'any 1918. Més a la dreta hi havia el carrer de "La Esperanza". El frare que es veu era el Rvd. P. Pere Joan Cerdà Colom, fundador a Inca de la T.O.R.

INCA — Noria y Huerto

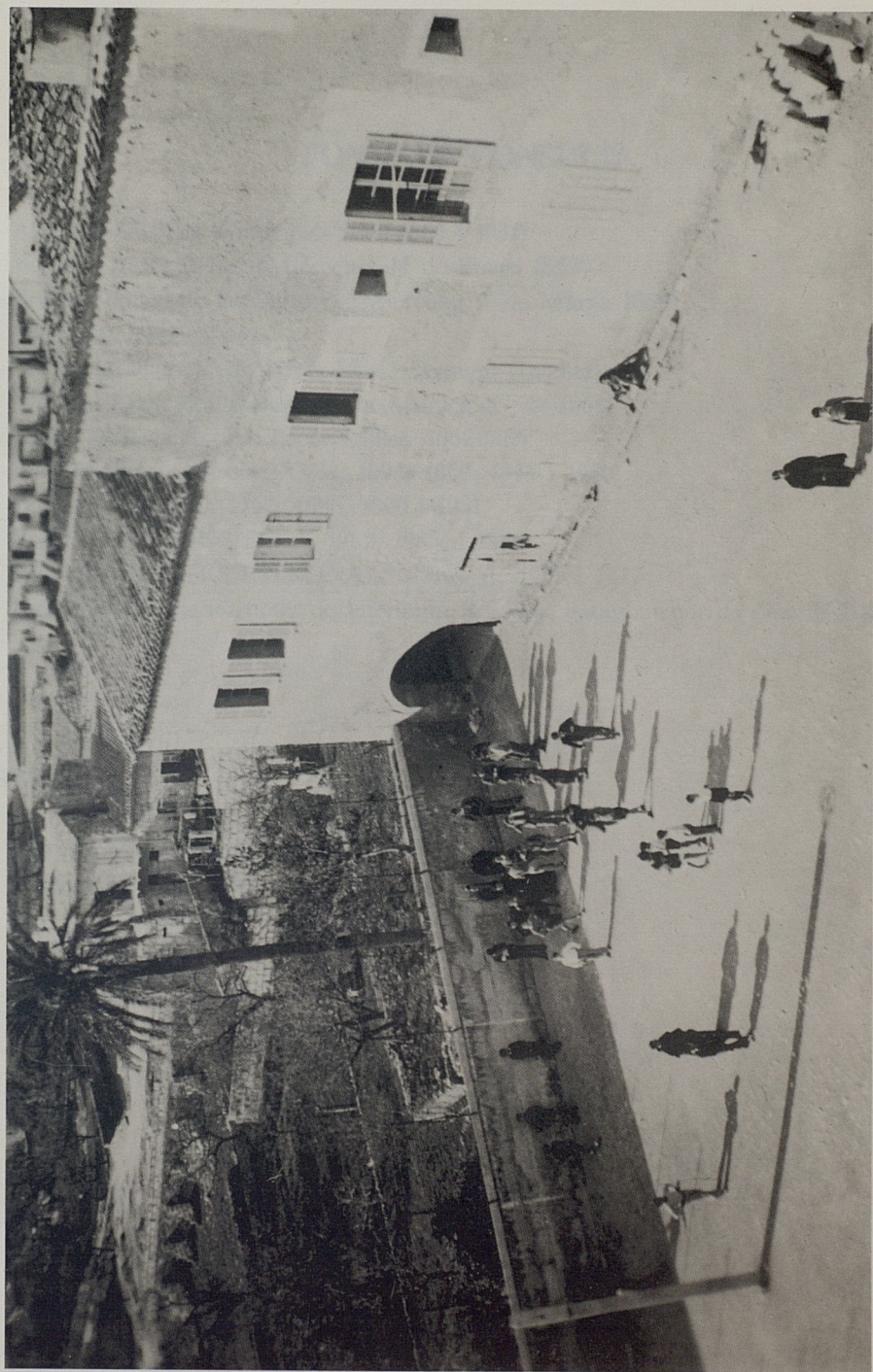

— El torrent de Cantabou anava ben ple d'aigua. Avui és la Gran Via de Colon i de la Ciutat de Lompoc. Al fons el convent Franciscà. Es una fotografia dels primers anys del present segle.

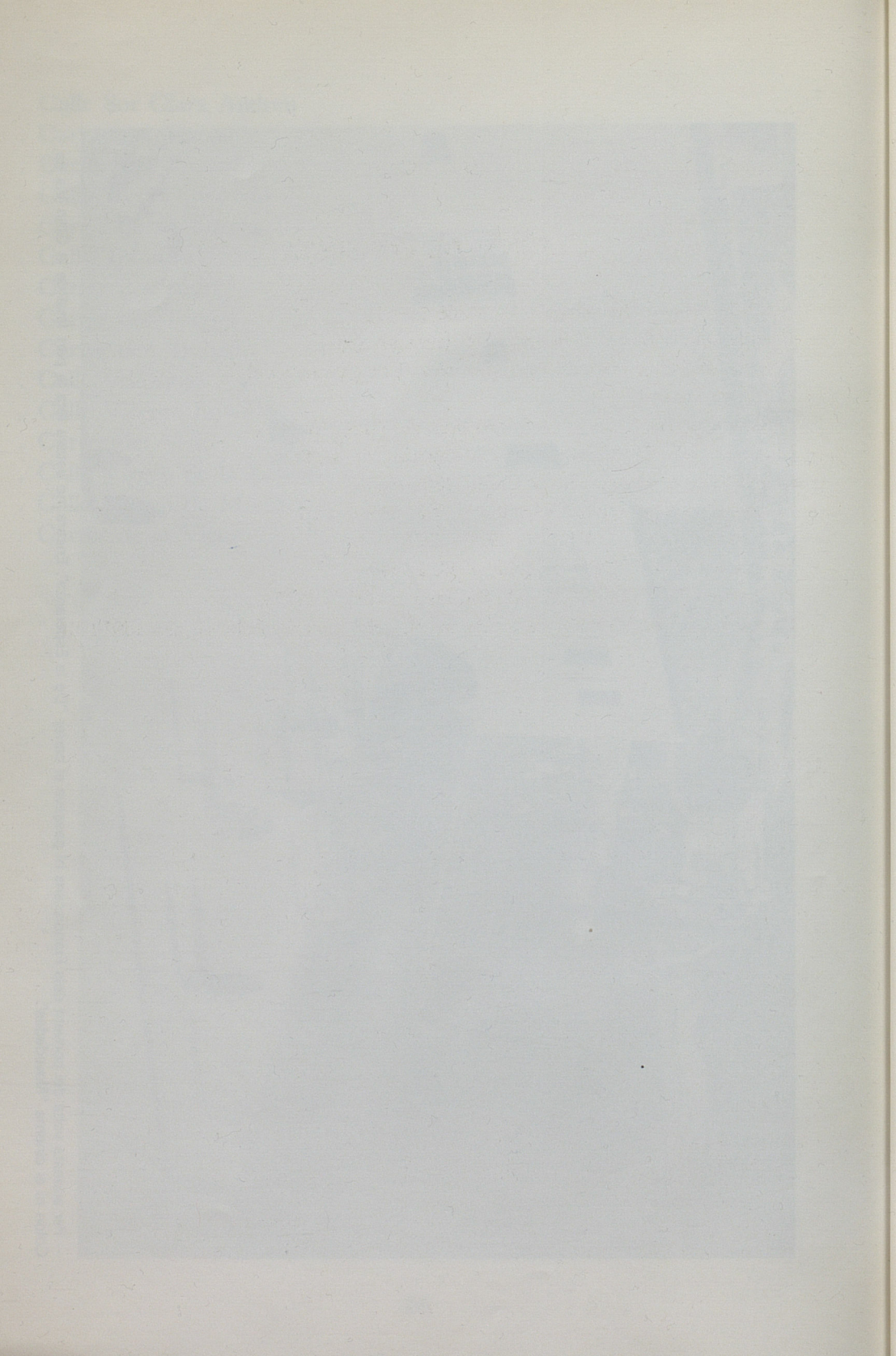

— El col·legi de La Salle al carrer "De ses Coves".

- . Calle Sor Clara Andreu
- . Carrer des Teatre
- . Carrer des Torrent
- . Calle Torres Quevedo
- . Carrer de sa Torreta
- . Calle Trafalgar
- . Carrer des Tren
- . Carrer des Triquet
- . Carrer den Trobat
- . Calle Velázquez
- . Calle Vicente Enseñat
- . Carrer des Vent
- . Calle Virgen de la Esperanza
- . Calle Virgen de Montserrat
- . Carrer de la Virtut

— Per aquesta volta del convent dels Franciscans hi passava el carrer "De la Esperanza". Encara no estava feta la part final de la Gran Via de Colón ni el cinema "Novedades".

FONTS DE CONSULTA

- Actes de Sessions Municipals (1781-1865 i 1931)
- Boletín Oficial Balear (Miércoles, 14 de Enero 1857)
- Boletín Oficial de las Baleares (Miércoles, 7 de Marzo 1860)
- “Guía de Inca” (1944)
- “Historia de Inca” de Jaime Lladó Ferragut (Inèdita)
- Llibre i lligalls de “Comptabilitat Municipal” de 1864
- Lligall “Nueva Rotulación de Calles. 1862-1865”
- Plànols d’Inca del segle XVII, 1808, 1860, 1944 i 1960
- Cadastres de 1605, 1757, 1866, 1900 i 1931
- Programes DIJOURS BO de 1982, 1983, i 1988
- Programes FESTES PATRONALS d’Inca de 1955 i 1977
- Protocol 2 i 3 de les notes de Hieronim Rosselló, notari menor de dies 1697-1701

ARXIU

- Històric Municipal d’Inca.
- Històric Parroquial d’Inca.

TAULA

PRESENTACIO	7-8
PROLEG	9-10
AGRAIMENT A N'ANDREU QUETGLAS I A	
“CA'N PAYERAS”	11
PRIMERA PART	13
SEGONA PART	27
APENDIXS	55
APENDIX 1: “ILLETES” D'INCA A 1336	57
“ILLETES” D'INCA DEL “LIBRO DE RESTAS”	
DE 1757	62
NOM DE LES ILLETES D'INCA A 1841	68
APENDIX 2-A	73
APENDIX 2-B: ANTIGÜEDAD DE LA CALLE	
“DELS MARXANDOS”	81
APENDIX 2-C: LAS CALLES DE INCA EN LOS	
SIGLOS XVI Y XVII	86
APENDIX 3: CANVIS DE NOM A LA PRIMERA	
ROTULACIO (1864-1988)	92
APENDIX 4: CANVIS DE NOM A DISTINTS	
CARRERS	100
APENDIX 5	105
APENDIX 6-A: NOMS DE CARRERS A 1935	115
APENDIX 6-B: CARRERS I PLACES D'INCA	
A 1944	125
APENDIX 7: LLISTA DELS CARRERS D'INCA	
A 1988	135
FONTS DE CONSULTA	158

TÍTOL

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

PRESENTACIÓ
PROLOG
AGRAÏMENTS A NARBONNE
"CAN PAVRAS"
PRIMERA PART
SEGONA PART
APÈNDIXS
APÈNDIX I "IL·LETS" D'INCA
"IL·LETS" D'INCA DEL
DE 1737
NOM DE LES IL·LETS
APÈNDIX 2A
APÈNDIX 2B ANTONI
"DELS MARXANDOS"
APÈNDIX 3C LAS CALLES
SIGLOS XVI Y XVII
APÈNDIX 3 CANVIS DE NOM A LA PRIMERA
ROTULACIÓ (1884-1984)
APÈNDIX 4 CANVIS DE NOM A LES
CARRERS
APÈNDIX 5
APÈNDIX 6A NOMS DE CARRERS A 1984
APÈNDIX 6B CARRERS I PLACES D'INCA
A 1984
APÈNDIX 7 Llista dels carrers d'INCA
A 1988
FONTS DE CONSULTA

Aquest llibre titolat
"Primera Rotulació dels Carrers d'Inca"
-Apunts Històrics-

s'acabà d'imprimir als obradors
de Ca'n Garcia - Inca

El dia 10 de Novembre de 1990
Diada abans de la festa de
Santa Maria la Major

pg 19

Biblioteca d'Inca

1200566978

CONSELL INSULAR DE MALLORCA